

Buhalterija

apskaitos ir mokesčių apžvalga

- ✓ **Avansinis pelno mokestis 2026 m.:** ką buhalteris turi perskaičiuoti ir deklaruoti iki rugsėjo 15 dienos
- ✓ **2025 metų metinė PVM deklaracija:** kam FR0516 privaloma ir ką buhalteris turi patikrinti iki 2026 m. spalio 1 d.
- ✓ **Tarpinių dividendų skyrimas** esant neįvykdytoms prievolėms
- ✓ **Naujiena,** kuri netapo naujove
- ✓ **VMI veiklos kryptys** artimiausiu laikotarpiu

BUHALTERIŲ DĖMESIUI!

Naujas itin aktualus seminaras –

**BUHALTERIAMS
SVARBŲS
POKYČIAI**

PAČIOLIO
seminaras

**BUHALTERIAMS SVARBŲS POKYČIAI:
darbo santykiai ir darbo užmokestis,
komandiruotės, LFAS, mokesčiai, dividendai ir
kiti aktualūs klausimai**

SEMINARAS VYKS (nuo 10:00 iki 16:00):

VILNIUJE, viešbučio „Best Westen Hotel Vilnius“ konferencijų salėje, Konstitucijos pr. 14 – **rugsėjo 9 d.**

NUOTOLINIU BŪDU (tiesioginė transliacija internetu) – **rugsėjo 10 d.**

SEMINARO PROGRAMA

1. Darbo kodekso naujovės įgyvendinant ES Skaidraus darbo užmokesčio direktyvos nuostatas.
2. Darbo santykių pokyčiai nuo lapkričio 1 d.
3. Papildomos informacijos teikimas „Sodrai“.
4. Komandiruotės ir dienpinigių apskaičiavimo pokyčiai nuo spalio 1 d.
5. Sandoriai su susijusiais asmenimis – VMI nuomonės pokyčiai.
6. GPM 2026 m. pakeitimai ir jų taikymas praktikoje.
7. Dividendų skyrimo naujovės.
8. Naujieji Lietuvos finansinės atskaitomybės standartai – pagal juos bus rengiamos 2026 m. finansinės atskaitos.
9. Kiti buhalteriams aktualūs klausimai.

Atsakymai į seminaro dalyvių klausimus.

SEMINARO LEKTORIAI:

konsultantė ekspertė
Oksana GALIN,
auditorius
Gintautas DEVEIKIS,
konsultantė ekspertė
Marina GUPTOR.

Kiekvienas seminaro dalyvis gauna:

- išsamią ir naudingą seminaro medžiagą, kurioje nagrinėjami klausimai gausiai iliustruojami praktiniais pavyzdžiais. Ši darbo priemonė išlieka naudinga dar ilgą laiką po seminaro;
- seminare nagrinėjamų dokumentų papildomus šablonus, kuriais galima naudotis neribotą laiką.

Auditorinio VILNIUJE arba NUOTOLINIO seminaro kaina:

iki rugsėjo 7 d. – 127 € (PVM netaikomas); **nuo rugsėjo 8 d. – 157 €** (PVM netaikomas).

Auditorinio seminaro kodas – **SEM_BS**. Nuotolinio seminaro kodas – **SEM_BSN**.

Norėdami įsigyti seminarą, sumokėkite jo kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą** (prekių kodai nurodyti prie kainų), **pristatymo adresą**, **tel. numerį** ir **el. pašto adresą**.

Daugiau informacijos: tel. (0 5) 270 0636, el. p. seminarai@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

Šiame numeryje skaitykite:

Profesionalus ir patikimas
buhalterio PATARĖJAS

3

REDAKCIJOS ŽODIS

A priori

4

MOKESČIAI

Avansinis pelno mokestis 2026 m.:
ką buhalteris turi perskaičiuoti ir deklaruoti iki rugsėjo 15 dienos

9

MOKESČIAI

2025 metų metinė PVM deklaracija:
kam FR0516 privaloma ir ką buhalteris turi patikrinti iki 2026 m. spalio 1 d.

16

APSKAITA IR TEISĖ

Gintautas DEVEIKIS

Tarpinių dividendų skyrimas esant neįvykdytoms prievolėms

19

APSKAITOS ORGANIZAVIMAS

Naujiena, kuri netapo naujove

26

(NE) SKRIAUDĖJAI

VMI veiklos kryptys artimiausiu laikotarpiu

30

TEISĖ BUHALTERIAM

Vaidotas DAUSKURDAS

Pareigybių grupei taikomo atlygio bei individualaus
darbo užmokesčio darbuotojams nustatymas (3)

34

BUHALTERINĖ VADYBOS IR KAŠTŲ APSKAITA

Valdas JAGMINAS

Įmonės projektai: biudžetų sudarymas ir vykdymo apskaita

40

REPLIKA

VMI laiškai įmonėms – signalas patikrinti, o ne nuosprendis

43

APGAULĖS

Kaip neprarasti pinigų 2026 metais

47

VERTA ŽINOTI

Darbdavys sumokėjo už mokymus: ar išėjus iš darbo teks šias įmonės išlaidas kompensuoti

49

VERTA ŽINOTI

Pertvarkote individualiąją įmonę į UAB ar MB? Šios klaidos gali kainuoti brangiai

51**ŽMONĖMS**

Pensijų anuitetai: kodėl baimė „prarasti pinigus“ gali kainuoti brangiai

53**ŽMONĖMS**

Pasitraukusiems iš pensijų kaupimo: informacija apie įgytus pensijų apskaitos vienetų

55**VERTA ŽINOTI**

Darbo ginčas baigtas taikos sutartimi: ką svarbu žinoti apie jos tvirtinimą ir vykdymą

57**ASMENINIAI FINANSAI**

Skolų spąstuose: kaip veikia fizinio asmens bankrotas Lietuvoje

60**ŽMONĖMS**

Kaip atpažinti kvietimus investuoti į nesaugias schemas ar produktus

63**ŽMONĖMS**

Vedybų sutartys Lietuvoje – dar retas, bet vis svarbesnis finansinio saugumo įrankis

65**ASMENINIAI FINANSAI**

Kaip pradėti investuoti: 5 paprasti žingsniai pradedantiems

67**TAI ĮDOMU**

Apvalinimas veikia: grąžintų monetų svoris prilygsta mėlynajam banginiui

68**(NE)ĮDOMIOJI STATISTIKA**

2026 m. antrąjį ketvirtį nedarbo lygis siekė 6,1 proc.

69**PSICHOLOGIJA**

Kas griaua jūsų energinę pusiausvyrą

72**SVEIKATA**

Tirpsta rankos ar kojos? Paaiškino, kada tai – sunerimti verčiantis ženklas, o kada pakaks tik vitaminų ir mineralų

74**SVEIKATA**

Jei nuolat vargina sloga ar kosulys, priežastis gali būti visai ne peršalimas

76**LAISVALAIKIS**

Ugnis, žemė, oras, vanduo: Zodiako ženklų ypatybės pagal stichijas

80**POST SCRIPTUM**

Gerbiamieji prenumeratoriai!

Kartu su šiuo mėnesiniu leidiniu **PAPILDOMAI** gausite ir **SAVAITINĮ ELEKTRONINĮ PRIEDĄ**, kuriame taip pat rasite daug naudingos ir labai aktualios Jūsų darbui informacijos.

SAVAITINĮ ELEKTRONINĮ PRIEDĄ gausite kiekvieną antradienį į savo elektroninį paštą.

Kad Jums būtų patogiau, sukūrėme ir internetinę žurnalo duomenų bazę, kurią rasite internete prisijungę adresu www.paciolis.lt/buhalterija.

Joje nuolatos bus skelbiama papildoma Jūsų darbui reikalinga informacija: dokumentų ir registrų šablonai, valdžios paskelbti norminiai aktai, įvairios atmintinės ir pan.

Kilus klausimų, rašykite el. p. prenumerata@paciolis.lt.

Prašome pasinaudoti šia galimybe ir visą naudingą informaciją turėsite po ranka!

Redakcija

Ką saulės šviesa teikia juodajai žemei, tikrasis švietimas teikia žemės vaikams.

N. F. S. Grundtvig

Šiandieninė Rugsėjo 1-oji išties visuotinė – diena, kai **mokiniai** grįžta į mokyklą, tik dažniausiai ne mokyti, o „susitikti su draugais“, **mokytojai** – vėl į gūdžią realybę be vadovėlių, ginčytis su piktais tėvais ir barti padykusius vaikus. Grįžta ir valdiška švietimo „sistema“ visiškai nebesitikitintys **tėvai** bei jų brangiai samdomi **korepetitoriai** ir buka, nesugebanti net egzaminų klausimų suformuluoti **Švietimo, mokslo ir sporto**, kitaip dar – „**reformų**“, **ministerija**. Gal ją taip ir reikėtų įvardyti, dabar gi kažkokia eklektika – tarsi *Mokyklų, mokslo ir hantelių* institucija, kurios tvarkomos sritys tarpusavyje dera ne labiau nei knygos su štangomis. Todėl ir „remontuoja“ švietimą tarsi girtas mechanikas laikrodį – vis ardo ir ardo, tik atgal sudėti nesugeba.

Kiekviename senosios Lietuvos bažnytkaimyje labiausiai gerbiami buvo klebonas, daktaras ir mokytojas. Tiesiog **buvo** (!) už ką gerbti. Kunigas rūpinosi dvasiniais visos parapijos reikalais, daktaras gydė ne „dešinės rankos nykštį“, bet suko galvą, kad *visas* ligonis būtų sveikas, kitaip sakant, kad jis būtų ir „cielas“, o ne apgraužtas tarsi koks grybas. **Mokytojas dėjo pastangas, kad gyvenimui būtų parengtas visapusiškai išlavintas žmogus**, o ne tik kažkuri jo dalis, tinkama tik tam tikroms funkcijoms atlikti, pavyzdžiui, vienu pirštu spaudyti balsavimo pultelį.

Į moksleivį šiais laikais žiūrima ne daugiau kaip į duomenų kratinį USB atmintinėje, kurią reikia prikimšti kuo daugiau žinių, o per egzaminus tą kratinį atkurti. Bet ir šitiek padaryti nesugeba: jau kelerius metus oficializuotų ir atlyginimais skūstis negalinčių vėplų gauja nesugeba sutverti elementarių brandos egzaminų klausimų. Juk tai jau skandalas! G. B. Shaw rašė: **Kas moka – dirba, kas nemoka, mokina, kaip reikia dirbti**. Kalbant apie mūsų aptariamą ministeriją, belieka pridurti: jeigu nesugebi ir šito, – **eik mokyti, kaip mokinti, kaip reikia dirbti**. Tą jau per kelintą išrinktųjų kadenciją ir daro šios ministerijos suverenai, bukais nurodymais auklėdami be

vadovėlių dirbančius pedagogus. Nėra ko stebėtis, kad tai *bogadelnei* nuolatos trūksta mokytojų.

J. V. Gėtė rašė: *Žmogui nepakanka kaupti žinias, reikia mokėti gauti iš jų palūkanas*. Antrąją šio teiginio dalį klerkai gerai įvaldę, tik štai su pirmąja – vienos problemos, o kokia gi *antroji* be *pirmosios*?! Šitaip nebūna... Žodžiu, **valdovų ir vadovų tobulėjimo dirvonai irgi nearti**. Tačiau **IŠRINKTŲJŲ UNIVERSITETAİ jau veikia!** Pagal pačių seimūnų patvirtintą tvar-

ką, šie privilegijų aristokratai be automobilių nuomos, kanceliarinių išlaidų, kompiuterinės įrangos, suvenyrų bei kitų „valstybinės reikšmės“ pirkinių parlamentinei veiklai skirtas lėšas gali išleisti dar ir įvairiems mokymams. Bet, jeigu nemelavo per rinkimų batalijas, jie *jau tuomet buvo tobuli*. **Ar iš maždaug 16 tūkstančių galimų pasirinkdami vieną, susirandame tokį, kuriam trūksta elementarių kursų?!** Aiškėja, kad taip ir yra: labai populiarūs **viešojo kalbėjimo lavinimo** ir **komunikacijos** mokymai. Ar tik jų ten nerengia mus dar dailiau mulkinti? Vienas tobulinosi **investavimo** srityje, sako, reikia žinoti, kaip funkcionuos JAV finansų rinkos, atsižvelgiant į Hormūzo sąsiaurio situaciją. Kažin ką jis žada paveikti: JAV, Izraelį ar Iraną? Dar populiarnesni **užsienio kalbų** kursai. Čia valdžios gudručiai demonstruoja neeilinius talentus – anglų kalbą žada patobulinti vos už 250–500 eurų. Gal iki visiškos pilnatvės trūko tik keliasdešimtys žodžių? Tada ramu, tiek galima išmokti ir itin taupiai leidžiant biudžeto pinigus.

Tik verta priminti, kad mūsų vaikai ne taip seniai – pandemijos laikmečiu – nuotoliu, taigi apskritai nemokamai, išmokdavo dar ne tokius dalykus. Jie ir galėtų tapti mokymų organizatorių korepetitoriais.

Geolimūnos Palcinskos

AVANSINIS PELNO MOKESTIS 2026 m.:

ką buhalteris turi perskaičiuoti ir deklaruoti iki rugsėjo 15 dienos

◆ **2026 m. rugsėjo 15 d.** yra svarbi įmonėms, kurios avansinį pelno mokestį apskaičiuoja pagal praėjusių metų veiklos rezultatus. Iki tos dienos jos turi pateikti 2026 m. III ir IV ketvirčių avansinio pelno mokesčio deklaraciją FR0430 ir sumokėti už III ketvirtį apskaičiuotą avansinį pelno mokestį.

Šiomet įprastą deklaravimo procedūrą papildė dar vienas svarbus veiksmas – 2025 m. pelno mokesčio duomenis reikia perskaičiuoti atsižvelgiant į nuo 2026 m. taikomą 17 proc. pelno mokesčio tarifą. Todėl **į FR0430 formą negalima automatiškai perkelti** vien PLN204 deklaracijoje už 2025 m. nurodytos mokėtinos pelno mokesčio sumos.

KAM AKTUALUS RUGSĖJO 15 D. TERMINAS

Avansinį pelno mokestį apskaičiuoja Lietuvos juridiniai asmenys ir užsienio vienetai, vykstantys veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę, jeigu jiems netaikoma Pelno mokesčio įstatyme nustatyta išimtis.

FR0430 deklaracijos neteikia ir avansinio pelno mokesčio nemoka:

- vienetai, kurių praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos buvo ne didesnės kaip 300 000 Eur;
- pirmaisiais mokestiniais metais naujai įregistruoti vienetai;
- vienetai, kurie pagal PMĮ 3 straipsnį nėra pelno mokesčio mokėtojai.

Vertinant 300 000 Eur ribą, svarbios būtent praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos, o ne apmokestinamasis pelnas, apskaitos pelnas ar į įmonės banko sąskaitą gautos įplaukos.

Jeigu įmonės 2025 m. apmokestinamosios pajamos viršijo 300 000 Eur ribą, FR0430 formos deklaraciją ji paprastai turi būti pateikta net ir tuo atveju, kai dėl nuostolių, lengvatų ar kitų aplinkybių apskaičiuota avansinio pelno mokesčio suma lygi nuliui. VMI taip pat nurodo, kad visais kitais atvejais deklaracija teikiama neatsižvelgiant į tai, ar konkrečiu laikotarpiu avansinį mokestį faktiškai reikia mokėti.

DU AVANSINIO PELNO MOKESČIO APSKAIČIAVIMO BŪDAI

PMĮ 47 straipsnyje nustatyti du avansinio pelno mokesčio apskaičiavimo būdai:

- 1) pagal praėjusių metų veiklos rezultatus;
- 2) pagal numatomą einamųjų mokestinių metų pelno mokesčio sumą.

Pasirinktą būdą įmonė nurodo FR0430 deklaracijoje ir jį taiko einamųjų mokestinių metų avansiniam pelno mokesčiui apskaičiuoti.

Rugsėjo 15 d. atskiras deklaravimo terminas pirmiausiai aktualus įmonėms, pasirinkusioms mokestį skaičiuoti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus. Šios įmonės:

- I ir II ketvirčių avansinį pelno mokestį apskaičiuoja pagal mokestinių metų, buvusių prieš praėjusius mokestinius metus, rezultatus;
- III ir IV ketvirčių avansinį pelno mokestį apskaičiuoja pagal praėjusių mokestinių metų rezultatus.

Kai įmonės mokestiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, 2026 m. III ir IV ketvirčių avansinio pelno mokesčio pagrindas yra 2025 m. veiklos rezultatai.

KODĖL 2025 M. PELNO MOKESTĮ REIKIA PERSKAIČIUOTI

Nuo 2026 m. standartinis pelno mokesčio tarifas padidėjo iki 17 proc. 2025 m. standartinis tarifas buvo 16 proc., todėl 2025 m. PLN204 deklaracijoje apskaičiuotos pelno mokesčio sumos negalima mechanškai padalyti iš keturių.

Apskaičiuojant 2026 m. III ir IV ketvirčių avansinį pelno mokestį pagal 2025 m. rezultatus, 2025 m. pelno mokesčio duomenys turi būti perskaičiuoti taikant 2026 m. tarifą. Pavyzdžiui, įmonė apskaičiavo 250 000 Eur apmokestinamojo pelno už 2025 m. ir 40 000 Eur pelno mokesčio. Perskaičiavus taikant 17 proc. tarifą, pelno mokestis sudaro 42 500 Eur, o vieno ketvirčio avansinis pelno mokestis – 10 625 Eur:

$$250\,000 \text{ Eur} \times 17 \text{ proc.} = 42\,500 \text{ Eur};$$

$$42\,500 \text{ Eur} : 4 = 10\,625 \text{ Eur}.$$

Taigi po 10 625 Eur nurodoma tiek III, tiek IV ketvirčiui.

Perskaičiavimo tikslas – avansinį mokestį apskaičiuoti pagal einamaisiais, t. y. 2026, metais galiojančias pelno mokesčio apmokestinimo sąlygas, o ne pagal 2025 m. taikytą tarifą.

Pavyzdys

UAB „A“ mokestinis laikotarpis sutampa su kalendoriniais metais. Įmonė 2026 m. avansinį pelno mokestį pasirinko apskaičiuoti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus.

2025 m. duomenys:

- apmokestinamosios pajamos – 900 000 Eur;
- apmokestinamasis pelnas – 120 000 Eur;
- taikant 2025 m. galiojusį 16 proc. tarifą apskaičiuotas pelno mokestis – 19 200 Eur.

Kadangi 2025 m. apmokestinamosios pajamos viršijo 300 000 Eur ribą, įmonė nėra atleista nuo avansinio pelno mokesčio.

Apskaičiuodama 2026 m. III ir IV ketvirčių avansinį pelno mokestį, įmonė 2025 m. apmokestinamajam pelnui taiko 17 proc. tarifą:

$$120\,000 \text{ Eur} \times 17 \text{ proc.} = 20\,400 \text{ Eur}.$$

Vieno ketvirčio avansinis pelno mokestis:

$$20\,400 \text{ Eur} : 4 = 5\,100 \text{ Eur}.$$

Iki 2026 m. rugsėjo 15 d. įmonė turi:

- pateikti FR0430 deklaraciją, kurioje III ir IV ketvirčiams nurodoma po 5 100 Eur;
- sumokėti 5 100 Eur avansinį pelno mokestį už III ketvirtį.

IV ketvirčio 5 100 Eur suma turės būti sumokėta iki 2026 m. gruodžio 15 d.

KĄ TIKSLIAI REIKIA ATLIKTI IKI RUGSĖJO 15 DIENOS

Buhalteriui rekomenduojama atlikti šiuos veiksmus:

1. Patikrinti, ar įmonei apskritai atsiranda perskaičiavimo prievolė

Reikia patikrinti:

- ar įmonė yra pelno mokesčio mokėtoja;
- ar tai nėra pirmasis jos mokestinis laikotarpis;
- ar 2025 m. apmokestinamosios pajamos viršijo 300 000 Eur ribą;
- ar mokestinis laikotarpis sutampa su kalendoriniais metais.

Jeigu mokestinis laikotarpis nesutampa su kalendoriniais metais, deklaravimo ir mokėjimo terminai nustatomi pagal atitinkamus mokestinio laikotarpio mėnesius, o ne automatiškai rugsėjo 15 d.

2. Patikrinti pasirinktą apskaičiavimo būdą

EDS sistemoje reikėtų peržiūrėti anksčiau pateiktą 2026 m. FR0430 deklaraciją ir įsitikinti,

kad įmonė pasirinko avansinį pelno mokestį apskaičiuoti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus.

Jeigu pasirinktas numatomos pelno mokesčio sumos būdas, atskira III–IV ketvirčių deklaracija iki rugsėjo 15 d. paprastai neteikiama vien dėl to, kad prasidėjo antrasis metų pusmetis. Pagal numatomą mokestį FR0430 deklaracija už visus keturis ketvirčius teikiama metų pradžioje, tačiau ji gali būti tikslinama, jeigu pasikeičia prognozuojami rezultatai.

3. Sutikrinti 2025 m. PLN204 deklaracijos duomenis

Būtina įsitikinti, kad skaičiavimui atlikti naudojami galutiniai 2025 m. duomenys. Jeigu PLN204 deklaracija buvo patikslinta, avansiniam mokesčiui apskaičiuoti turi būti naudojama patikslinta informacija.

Ypač daug dėmesio reikėtų skirti atvejams, kai 2025 m.:

- buvo taikytas lengvatinis pelno mokesčio tarifas;
- daliai pelno buvo taikomas kitoks apmokestinimas;
- taikytos investicinio projekto ar kitos pelno mokesčio lengvatos;
- buvo apskaičiuotas papildomas mokestis nuo specialios mokesčio bazės;
- mokestinis laikotarpis buvo trumpesnis nei 12 mėnesių.

Tokiais atvejais vien bendros PLN204 deklaracijoje pateiktos mokėtinos sumos perskaičiavimas pagal proporciją gali būti netikslus. Reikia vertinti konkrečias pelno mokesčio apskaičiavimo sudedamąsias dalis.

4. Perskaičiuoti 2025 m. rezultatą taikant 2026 m. tarifą

Kai 2025 m. pelnas buvo apmokestintas taikant standartinį 16 proc. tarifą, o 2026 m. įmonei taikomas standartinis 17 proc. tarifas, perskaičiavimas atliekamas 2025 m. apmokestinamąjį pelną dauginant iš 17 proc.

Nerekomenduojama 2025 m. mokėtino pelno mokesčio tiesiog dalyti iš keturių, nes taip būtų paliktas 2025 m. tarifas.

Taip pat nereikėtų aklai didinti visos 2025 m. pelno mokesčio sumos santykiu 17/16, jeigu

dalys mokesčio buvo apskaičiuota ne pagal standartinį tarifą arba pelno mokesčio suma buvo sumažinta taikant specialias lengvatas.

5. Užpildyti ir pateikti FR0430 deklaraciją

Pagal praėjusių metų rezultatus apskaičiuotos 2026 m. III ir IV ketvirčių sumos deklaruojamos FR0430 formoje.

Deklaracija teikiama elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo sistemą. Iki pateikimo verta sutikrinti:

- deklaracijoje nurodytą mokestinį laikotarpį;
- pasirinktą apskaičiavimo būdą;
- III ir IV ketvirčių sumas;
- ar deklaracija nėra pateikiama kaip nauja, kai turėtų būti tikslinamas ankstesnis dokumentas;
- ar skaičiavimas atitinka galutinę 2025 m. PLN204 deklaraciją.

6. Sumokėti III ketvirčio avansinį mokestį

Iki rugsėjo 15 d. turi būti ne tik pateikta deklaracija, bet ir sumokėta joje už III ketvirtį apskaičiuota suma.

Pelno mokesčio įstatymo komentare nurodyta, kad avansinis pelno mokestis mokamas ne vėliau kaip kiekvieno ketvirčio paskutinio mėnesio 15 dieną: už III ketvirtį – iki rugsėjo 15 d., už IV ketvirtį – iki gruodžio 15 d.

Mokėjimo dokumente būtina teisingai nurodyti VMI įmokos kodą. Vien tik teisingas gavėjo pavadinimas nekompensuoja netinkamai pasirinkto įmokos kodo.

KAŲ DARYTI, JEIGU 2026 M. PELNAS BUS GEROKAI MAŽESNIS

Praktikoje gali susidaryti situacija, kai pagal 2025 m. rezultatus apskaičiuotas avansinis mokestis yra didelis, tačiau 2026 m. įmonės veiklos rezultatai suprastėjo.

Vien tai, kad 2026 m. faktinis pelnas mažėja, savaime nepanaikina pagal ankstesnių metų rezultatus apskaičiuotos prievolės. Todėl buhalteris kartu su įmonės vadovybe turėtų įvertinti:

- 2026 m. faktinį aštuonių mėnesių rezultatą;
- prognozuojamas rugsėjo–gruodžio pajamas ir sąnaudas;
- galimus neleidžiamus atskaitymus;

- mokestinių nuostolių panaudojimą;
- 2026 m. taikytinas lengvatas;
- realią metinę pelno mokesčio sumą.

Jeigu įmonė avansinį mokestį skaičiuoja pagal numatomą einamųjų metų pelno mokestį, jos apskaičiuota avansinio pelno mokesčio suma turi sudaryti ne mažiau kaip 80 proc. faktiškai už 2026 m. apskaičiuoto pelno mokesčio. Pavyzdžiui, jeigu prognozuojamas 2026 m. pelno mokestis yra 57 500 Eur, bendra avansinio mokesčio suma negali būti mažesnė kaip 46 000 Eur.

Todėl prognozė negali būti vien formali. Ji turi būti pagrįsta apskaitos duomenimis, biudžetu, sudarytomis sutartimis ir kitomis objektyviomis aplinkybėmis.

DAŽNIAUSIOS BUHALTERIŲ KLAIDOS

1. Perkeliama 2025 m. PLN204 deklaracijoje nurodyta mokėtina suma jos neperskaičiuojama.

2025 m. standartinis tarifas buvo 16 proc., o 2026 m. – 17 proc. Todėl 2025 m. mokestį dalijant iš keturių būtų apskaičiuotas per mažas 2026 m. avansinis mokestis.

2. Vertinama ne ta 300 000 Eur riba.

Riba siejama su apmokestinamosiomis pajamomis, o ne su pelnu, apyvarta pagal finansines ataskaitas ar pinigų įplaukus.

3. Iki rugsėjo 15 d. pateikiama deklaracija, bet nesumokamas mokestis.

Deklaravimo ir mokėjimo prievolės yra atskiros. FR0430 deklaracijos pateikimas savaime nelaikomas mokesčio sumokėjimu.

4. Sumokama ir už III, ir už IV ketvirtį.

Iki rugsėjo 15 d. privaloma sumokėti III ketvirčio sumą. IV ketvirčio suma mokama iki gruodžio 15 d., nors abu ketvirčiai deklaruojami rugsėjį.

5. Neatsižvelgiama į patikslintą PLN204 deklaraciją.

Jeigu po FR0430 formos pateikimo patikslinama 2025 m. metinė pelno mokesčio deklaracija ir dėl to pasikeičia avansinio mokesčio pagrindas,

turi būti įvertinta ir FR0430 deklaracijos tikslinimo būtinybė.

6. Visa pelno mokesčio suma mechaniškai dauginama iš 17/16.

Toks būdas gali tikt tik paprastoje situacijoje, kai visas 2025 m. apmokestinamasis pelnas buvo apmokestintas taikant vienodą 16 proc. tarifą ir nebuvo specialių mokesčio sumažinimų. Kitais atvejais būtina perskaičiuoti atskiras mokesčio bazės dalis.

BUHALTERIO KONTROLINIS SĄRAŠAS

Iki 2026 m. rugsėjo 15 d. reikėtų įsitikinti, kad:

- patikrintos 2025 m. apmokestinamosios pajamos ir 300 000 Eur riba;
- nustatyta, ar įmonė privalo mokėti avansinį pelno mokestį;
- peržiūrėtas 2026 m. pasirinktas apskaičiavimo būdas;
- naudojama galutinė 2025 m. PLN204 deklaracija;
- 2025 m. rezultatas perskaičiuotas pagal 2026 m. taikomą pelno mokesčio tarifą;
- įvertintos lengvatos ir taikant skirtingus tarifus apmokestintos sumos;
- teisingai apskaičiuotos III ir IV ketvirčių sumos.

Taigi, 2026 m. rugsėjo 15 d. terminas nėra tik formalus FR0430 deklaracijos pateikimo terminas. Įmonėms, avansinį pelno mokestį skaičiuojančioms pagal praėjusių metų veiklos rezultatus, reikia iš naujo įvertinti 2025 m. mokesčio bazę ir ją perskaičiuoti pagal 2026 m. galiojantį 17 proc. tarifą.

Svarbiausia taisyklė buhalteriiui – į deklaraciją neperkelti 2025 m. mokėtino pelno mokesčio automatiškai. Pirmiausiai reikia nustatyti, kokia pelno mokesčio suma pagal 2025 m. rezultatus būtų apskaičiuota taikant 2026 m. taisykles, ir tik tada apskaičiuoti III bei IV ketvirčių avansines įmokas.

Patikslinta deklaracija pateikiama iš naujo. Vėliausiai pateikta avansinio pelno mokesčio deklaracija bus laikoma teisinga.

PATVIRTINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos
Respublikos finansų ministerijos viršininko
2002 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 289
(Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko 2016 m. liepos 15 d. įsakymo
Nr. VA-103 redakcija)

AVANSINIO PELNO MOKESČIO DEKLARACIJOS FR0430 FORMOS UŽPILDYMO Taisyklės

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

<...>

4. Remdamiesi PMĮ nuostatomis, deklaracijos neteikia ir avansinio pelno mokesčio nemoka:

4.1. einamaisiais mokestiniais metais įregistruoti nauji vienetai;

4.2. vienetai, kurių praėjusio mokestinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos neviršijo 300 000 eurų (nesvarbu, nuo kurio mėnesio vienetas pradėjo veiklą).

5. Naujai įregistruoti vienetai, pasirinkę avansinį pelno mokestį mokėti pagal praėjusių metų veiklos rezultatus, antrųjų mokestinių metų (einančių po mokestinių metų, kuriais vienetas buvo įregistruotas) I–II ketvirčių deklaracijos neteikia ir šių ketvirčių avansinio pelno mokesčio nemoka (t. y. šie vienetai antraisiais mokestiniais metais avansinį pelno mokestį pradeda mokėti nuo einamųjų metų septinto mėnesio ir teikia tik III–IV ketvirčių deklaraciją).

6. Deklaracija mokesčių administratoriui pateikiama, neatsižvelgiant į tai, ar tą ataskaitinį laikotarpį vienetai reikia mokėti avansinį pelno mokestį, ar ne (išskyrus šių Taisyklių 4 ir 5 punktuose nurodytus atvejus).

7. Remiantis PMĮ 47 straipsnio 2 dalimi, avansinis pelno mokestis gali būti apskaičiuojamas dviem būdais: pagal praėjusių metų veiklos rezultatus arba pagal numatomą einamųjų mokestinių metų pelno mokesčio sumą. Kiekvienų mokestinių metų pradžioje vienetas pasirenka avansinio pelno mokesčio apskaičiavimo būdą (vieną iš nurodytųjų), kurį taiko tų (einamųjų) mokestinių metų avansinio pelno mokesčio sumoms apskaičiuoti.

<...>

14. Mokesčių mokėtojai mokesčių administratoriui deklaracijas turi teikti Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. VA-135 „Dėl Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo“ (toliau – Deklaracijų pateikimo taisyklės), nustatyta tvarka. Deklaracija elektroniniu būdu teikiama per Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos elektroninio deklaravimo sistemą (<https://deklaravimas.vmi.lt>), vadovaujantis Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. VA-83 „Dėl Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklių patvirtinimo“. (galiojo nuo 2017 01 01 pagal VMI prie LR FM viršininko 2016 07 15 įsak. Nr. VA-103 iki 2025 11 28, panaikinta VMI prie LR FM viršininko 2025 11 28 įsak. Nr. VA-112)

► 14. Mokesčių mokėtojai mokesčių administratoriui deklaracijas turi teikti Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. VA-135 „Dėl Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklių ir sprendimų patvirtinimo“, (toliau – Deklaracijų pateikimo taisyklės) nustatyta tvarka. Deklaracija elektroniniu būdu teikiama per Valstybinės mokesčių inspekcijos elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (<https://deklaravimas.vmi.lt>), vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos Elektroninio deklaravimo informacinės sistemos naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2021 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. VA-72 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos elektroninio deklaravimo informacinės sistemos naudojimo taisyklių patvirtinimo“. ◀ (galioja nuo 2025 11 29 pagal VMI prie LR FM viršininko 2025 11 28 įsak. Nr. VA-112)

<...>

„Pačiolio“ norminių aktų sąvadais > „Pelno mokestis“ > II. Deklaravimas: Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymas „Dėl Avansinio pelno mokesčio deklaracijos FR0430 formos ir jos užpildymo taisyklių patvirtinimo“ (2002 10 08 Nr. 289).

2025 METŲ METINĖ PVM DEKLARACIJA:

kam FR0516 privaloma ir ką buhalteris turi patikrinti iki 2026 m. spalio 1 d.

♦ **Iki 2026 m. spalio 1 d.** turi būti pateikta 2025 kalendorinių metų metinė PVM deklaracija FR0516 ir, kai reikia, jos priedas FR0516A. Deklaracija teikiama tik elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo sistemą.

Metinė PVM deklaracija nėra visų PVM mokėtojų metinė ataskaita. Ji teikiama tada, kai, pasibaigus kalendoriniams metams ir įvertinus faktinius rodiklius, pagal PVM įstatymo VIII skyriaus nuostatas turi būti tikslinama anksčiau atskaityta pirkimo ar importo PVM suma.

KAM REIKIA PATEIKTI FR0516

Metinės deklaracijos poreikį pirmiausiai turi įvertinti PVM mokėtojai, kurie 2025 metais:

- vykdė mišrią veiklą, t. y. vykdė tiek veiklą, suteikiančią teisę į PVM atskaitą, tiek veiklą, kuriai tenkantis pirkimo PVM negali būti atskaitomas;
- turėjo bendro naudojimo prekių ar paslaugų, kurių pirkimo PVM per metus buvo atskaitomas taikant preliminarą proporciją;
- mišrioje veikloje naudojo nekilnojamąjį turtą, atliko pastatų ar statinių esminį pagerinimą arba naudojo kitą ilgalaikį materialųjį turtą, kuriam taikomas PVMĮ 67 straipsnyje nustatytas atskaitos tikslinimo laikotarpis;
- anksčiau atskaitytą ilgalaikio turto pirkimo PVM turėjo patikslinti todėl, kad 2025 metais pasikeitė turto naudojimas PVM apmokestinamoje ir PVM neapmokestinamoje veikloje;
- ilgalaikį turtą, kurio PVM buvo atskaitytas visiškai arba iš dalies, 2025 metais faktiškai

naudojo tik veiklai, nesuteikiančiai teisės į PVM atskaitą.

Svarbu neapsiriboti vien įmonės veiklos rūšimis. Būhalteris turi įvertinti, kam faktiškai buvo naudojamas konkretus pirkimas ar turto vienetas.

PIRMIAUSIAI – TIESIOGINIS PIRKIMO PVM PRISKYRIMAS

Dažna praktinė klaida – visas įmonės pirkimo PVM iš karto skirstomas pagal bendrą pajamų proporciją.

Teisinga seka yra tokia:

Pirma, pirkimai tiesiogiai priskiriami konkrečiai veiklai:

- tik PVM apmokestinamai veiklai skirtas pirkimo PVM paprastai atskaitomas visas;
- tik PVM neapmokestinamai ar kitai teisės į atskaitą nesuteikiančiai veiklai skirtas PVM neatskaitomas;
- proporcija taikoma tik tiems pirkimams, kurie realiai naudojami abiejų rūšių veikloje ir kurių negalima tiesiogiai priskirti.

Todėl prieš rengiant FR0516 deklaraciją rekomenduojama peržiūrėti ne tik pajamų suvestines, bet ir bendrųjų sąnaudų sąskaitas: patalpų nuomos, komunalinių paslaugų, programinės įrangos, ryšio, konsultavimo, administravimo, remonto ir kitas bendro naudojimo išlaidas.

KADA TEIKIAMAS FR0516A PRIEDAS

FR0516A priedas skirtas ilgalaikio materialiojo turto PVM atskaitos metiniam tikslinimui atlikti pagal PVMĮ 67 ir 70 straipsnius.

Priedas teikiamas tada, kai konkrečiam ilgalaikio turto vienetai turi būti apskaičiuota metinė PVM atskaitos tikslinimo suma. VMI nurodo, kad, jeigu faktinis ilgalaikio turto naudojimo PVM apmokestinamai veiklai procentas nuo taikyto atskaitos procento skiriasi ne daugiau kaip 5 procentais, konkretaus turto vieneto metinė tikslinimo suma gali būti neskaičiuojama, o turto vienetas į FR0516A neįtraukiamas.

Nekilnojamojo pagal prigimtį daikto, įskaitant pastato ar statinio esminį pagerinimą, PVM atskaita paprastai tikslinama 10 metų, o PVMĮ 67 straipsnyje nurodyto kito ilgalaikio materialiojo turto – 5 metus.

FR0516 A DALIS: bendrosios proporcijos patikslinimas

A dalyje patikslinama 2025 metais bendro naudojimo pirkimams taikyta PVM atskaitos dalis pagal faktinius 2025 metų rodiklius:

5 laukelis – 2025 metais taikyta atskaitos dalis

Įrašomas PVM atskaitos procentas, kuris 2025 metais buvo taikomas bendro naudojimo prekių ir paslaugų pirkimo PVM atskaitai ir buvo nurodomas atitinkamų laikotarpių FR0600 deklaracijos 28 laukelyje.

Pavyzdys

Įmonė 2025 metais bendro naudojimo pirkimams taikė 60 proc. PVM atskaitą. FR0516 formos 5 laukelyje turi būti įrašoma 60. Jeigu per metus skirtingais laikotarpiais įmonė taikė nevienodą atskaitos procentą, prieš pildant deklaraciją būtina patikrinti FR0516 formos pildymo

taisykles ir faktinį atskaitytų sumų skaičiavimą. Negalima automatiškai pasirinkti vien paskutinio metų mėnesio FR0600 deklaracijoje įrašyto procento, neįvertinus visų metų duomenų.

6 laukelis – pagal faktinius 2025 metų rodiklius apskaičiuota dalis

Įrašomas pagal PVMĮ 60 straipsnį apskaičiuotas faktinis 2025 metų PVM atskaitos procentas.

Taikant pajamų kriterijų, bendras principas yra toks: veiklos, suteikiančios teisę į PVM atskaitą, pajamos dalijamos iš visų skaičiuojant proporciją įtraukiamų pajamų. Skaičiuojama be paties PVM. Į vardiklį taip pat gali būti įtraukiamos gautos ir panaudotos subsidijos ar dotacijos, jeigu pagal PVMĮ 60 straipsnio taisykles jos turi būti įvertinamos apskaičiuojant proporciją.

Skaičiuojant proporciją neatsižvelgiama į:

- ekonominėje veikloje naudoto ilgalaikio turto pardavimo pajamas;
- atsitiktinio pobūdžio nekilnojamojo turto sandorius;
- PVMĮ 28 straipsnyje nurodytas atsitiktinio pobūdžio finansines paslaugas, kai tokie sandoriai nėra įprasta PVM mokėtojo veikla.

Sąvoka „atsitiktinis sandoris“ neturėtų būti taikoma vien dėl to, kad sandoris įvyko tik kartą. Vertinamas jo ryšys su įprasta įmonės veikla, tęstinumas, naudojami ištekliai ir ekonominė reikšmė.

Procentų apvalinimas

Pagal FR0516 pildymo taisyklės apskaičiuota PVM atskaitos dalis procentais nurodoma sveikuoju skaičiumi, taikant taisyklėse nustatytą apvalinimą į didesnę pusę. Todėl, pavyzdžiui, apskaičiuota 47,1 proc. dalis deklaracijoje nurodoma kaip 48 proc. Patartina, kad būtų išsaugotas neapvalintas procentas ir deklaracijoje panaudotas procentas.

7 laukelis ir „5 procentų“ taisyklė

Praktikoje ši taisyklė kelia daugiausia klaidų. FR0516 deklaracijos 7 laukelyje skirtumas apskaičiuojamas pagal formos formulę:

$(5 \text{ laukelis} - 6 \text{ laukelis}) / 5 \text{ laukelis} \times 100$.

Tai reiškia, kad vertinamas ne paprastas aritmetinis procentinių punktų skirtumas, o santykinis taikyto ir faktinio procento pokytis.

Todėl straipsniuose ir darbo dokumentuose nereikėtų šio rezultato vadinti „procentiniais punktais“.

Pavyzdys

(atskaitos procentas sumažėjo)

2025 metais taikyta atskaita – 60 proc. Pagal faktinius rodiklius apskaičiuota atskaita – 59 proc. Santykinis skirtumas:

$$(60 - 59) / 60 \times 100 = 1,67 \text{ proc.}$$

Tai nėra 1,67 procentinio punkto. Aritmetinis skirtumas yra 1 procentinis punktas, tačiau FR0516 tikslams pagal formos formulę apskaičiuotas santykinis pokytis yra 1,67 proc.

Kai apskaičiuotas skirtumas neviršija nustatytos 5 proc. ribos, PVM mokėtojo nenaudai susidarantis bendrosios atskaitos patikslinimas gali būti neatliekamas.

JEI BŪTŲ TIKSLINAMA PVM MOKĖTOJO NAUDAI

Jeigu 2025 metais taikytas procentas buvo mažesnis už pagal faktinius rodiklius apskaičiuotą procentą, PVM mokėtojas gali turėti teisę padidinti atskaitomą PVM. Tokiu atveju

deklaraciją galima pateikti ir tada, kai skirtumas neviršija 5 proc. ribos. Tai yra PVM mokėtojo teisė, o ne pareiga.

Prieš priimant sprendimą neteikti deklaracijos dėl nedidelės grąžintinos sumos, verta įvertinti:

- susigražintino PVM dydį;
- deklaracijos parengimo sąnaudas;
- taikomos pozicijos nuoseklumą;
- reikšmingumą finansinėms ataskaitoms;
- ar sprendimas tinkamai dokumentuotas.

Pavyzdys

Mišrią veiklą vykdanči įmonė 2025 metais bendro naudojimo pirkimams taikė 60 proc. PVM atskaitą. Per metus į PVM atskaitą buvo įtraukta:

- 60 000 Eur prekių pirkimo PVM;
- 18 000 Eur paslaugų pirkimo PVM;
- 90 000 Eur bendro naudojimo ilgalaikio turto eksploatavimo ir remonto išlaidų pirkimo PVM.

Iš viso atskaityta 168 000 Eur.

2025 metų pajamos be PVM:

- visos skaičiuojant proporciją vertinamos veiklos pajamos – 2 700 000 Eur;
- pajamos iš veiklos, suteikiančios teisę į atskaitą, – 1 300 000 Eur;
- įmonė taip pat panaudojo 80 000 Eur subsidijos, kuri pagal konkrečias aplinkybes įtraukiama apskaičiuojant proporciją.

Vardiklis: $2\,700\,000 + 80\,000 = 2\,780\,000$ Eur.

Faktinė dalis: $1\,300\,000 / 2\,780\,000 \times 100 = 46,76$ proc.

Pagal deklaracijos apvalinimo taisyklę nurodoma 47 proc.

FR0516 duomenys:

- 5 laukelis – 60;
- 6 laukelis – 47;
- 7 laukelis – pagal formos algoritmą apskaičiuotas santykinis skirtumas.

Tikslinama suma skaičiuojama pagal deklaracijos ir jos pildymo taisyklių algoritmą. Praktikoje nerekomenduojama skaičiavimo atlikti vien iš suapvalintų procentų, nepatirinus, kokius duomenis ir formulę taiko EDS forma.

FR0516 B DALIS

B dalyje tikslinama PVMĮ 66 straipsnyje nurodytų prekių ir paslaugų pirkimo ar importo PVM atskaita. Ši dalis gali būti aktuali, kai:

- po pirkimo pasikeitė prekių ar paslaugų paskirtis;
- prekės pradėtos naudoti veiklai, nesuteikiančiai teisės į PVM atskaitą;

Plačiau apie metinės PVM deklaracijos pateikimą skaitykite UAB „Pačiolis“ e. sąvade „Metinės pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos FR0516 formos ir jos priedo FR0516A formos užpildymo taisyklės“.

www.paciolis.lt/buhalterija

- prekės prarastos, nurašytos ar sunaikintos, tačiau nėra PVMĮ numatytų atskaitos netikslinimo sąlygų;
- paaiškėjo, kad per metus pritaikyta atskaita neatitiko faktinio naudojimo.

Ilgalaikio turto koregavimai neturėtų būti mechanškai įrašomi į B dalį – PVMĮ 67 straipsnyje nurodytas turtas tikslinamas C dalyje ir FR0516A priede.

FR0516 C DALIS ir ilgalaikio turto tikslinimas

C dalyje deklaruoja pagal PVMĮ 67 ir 70 straipsnius apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto PVM atskaitos metinė tikslinimo suma. Bendra vienu metų tikslinimo formulė:

Metinė tikslinimo suma =

pirkimo PVM / m ×

(A pradinė – A faktinė) / 100, čia:

- pirkimo PVM – visa turto vieneto pirkimo ar importo PVM suma;
- m – PVM atskaitos tikslinimo laikotarpis metais;
- A pradinė – įsigijimo metu atskaityta PVM dalis;
- A faktinė – faktinis turto naudojimas teisę į PVM atskaitą suteikiančioje veikloje 2025 metais.

Jeigu 2025 metais turtas nebuvo naudojamas teisę į PVM atskaitą suteikiančioje veikloje, faktinė dalis laikoma lygia nuliui.

Pavyzdys

Įmonė 2023 metais įsigijo įrenginį. Jo pirkimo PVM – 50 000 Eur. Įsigijimo metu buvo atskaityta 80 proc. PVM. Turtui taikomas 5 metų tikslinimo laikotarpis. 2025 metais faktinis naudojimas PVM apmokestinamoje veikloje sudarė 60 proc. Metinė tikslinimo suma:

$50\,000 / 5 \times (80 - 60) / 100 = 2\,000$ Eur.

Ši suma didina į biudžetą mokėtiną PVM. Kiekvienam turto vienetai rekomenduojama turėti atskirą atskaitos tikslinimo kortelę, kurioje būtų:

- įsigijimo data;
- visa pirkimo PVM suma;
- pradinė atskaityta dalis;
- tikslinimo laikotarpio pradžia ir pabaiga;
- kiekvienų metų faktinis naudojimo procentas;

- atlikti metiniai patikslinimai;
- nuorodos į skaičiavimą pagrindžiančius dokumentus.

95 PROC. TAISYKLĖ

Kai pagal PVMĮ 60 straipsnio nuostatas apskaičiuota atskaitoma pirkimo PVM dalis sudaro ne mažiau kaip 95 proc., tam tikrais atvejais galima laikyti, kad ji sudaro 100 proc. Tačiau šios taisyklės nereikėtų taikyti automatiškai visam įmonės pirkimo PVM:

- ji nepakeičia tiesioginio pirkimų priskyrimo;
- ji netaikoma PVM, kuris tiesiogiai susijęs tik su teisės į atskaitą nesuteikiančia veikla;
- reikia įsitikinti, kad skaičiavimas atliktas pagal PVMĮ 60 straipsnio reikalavimus.

AR 2026 METŲ PVM PAKEITIMAI DARO ĮTAKĄ 2025 METŲ FR0516 DEKLARACIJAI

Nuo 2026 m. sausio 1 d. daliai prekių ir paslaugų vietoje ankstesnio 9 proc. lengvatinio tarifo taikomas 12 proc. PVM tarifas, o FR0600 forma papildyta nauju 29A laukeliu. Šie pakeitimai aktualūs einamųjų 2026 metų apskaitai, tačiau jie nekeičia 2025 metų metinės PVM atskaitos perskaičiavimo laikotarpio: FR0516, teikiamoje iki 2026 m. spalio 1 d., vertinami 2025 metų faktiniai duomenys. Vis dėlto reikia atskirti du darbus:

- 2025 metų duomenų perskaičiavimą FR0516 deklaracijai;
- 2026 metų FR0600 deklaracijos, registrų ir apskaitos nustatymų kontrolę pagal nuo 2026 metų galiojančius tarifus ir formų pakeitimus.

DAŽNIAUSIOS PRAKTINĖS KLAIDOS

1. *Deklaracija rengiama pagal 2026 metų duomenis.* 2026 m. rugsėį teikiama deklaracija už 2025 metus. Į proporciją neįtraukiamos 2026 metų pajamos ar pirkimai.
2. *Painiojami procentai ir procentiniai punktai.* FR0516 formulės rezultatas neturi būti vadinamas procentinių punktų skirtumu.

Reikia taikyti konkrečioje formoje nustatytą skaičiavimo algoritmą.

3. *Visa pirkimo PVM suma paskirstoma pagal proporciją.* Proporcija taikoma tik bendro naudojimo pirkimams. Tiesiogiai konkrečiai veiklai priskiriamas PVM vertinamas atskirai.
4. *Į proporciją automatiškai įtraukiamos visos didžiosios knygos pajamos.* Apskaitos pajamos ir PVMĮ 60 straipsnio proporcijos pajamos nėra visuomet tapачios. Atskirai vertinamos subsidijos, ilgalaikio turto pardavimas, atsitiktiniai nekilnojamojo turto ir finansiniai sandoriai.
5. *Nėra ilgalaikio turto PVM koregavimo registro.* Be turto vienetų registro sunku nustatyti, kuriems objektams 2025 metais dar tęsėsi 5 ar 10 metų atskaitos tikslinimo laikotarpis.
6. *FR0516A priedas užpildomas įrašant bendrą sumą.* Priedo duomenys turi būti pagrįsti atskirų turto vienetų skaičiavimais. Vien bendros koreguojamos PVM sumos nepakanka.
7. *Pamirštama pateikti visą patikslintą deklaraciją.* Tikslinant FR0516 formą pateikiama visa patikslinta deklaracija, o ne vien pakeisti laukeliai. Jeigu pirminė deklaracija pateikta su FR0516A priedu, tikslinant vieną dokumentą kartu turi būti pateiktas ir kitas, pažymint, kad dokumentai patikslinti.
8. *Sprendimas netikslinti nedokumentuojamas.* Net kai dėl 5 proc. ribos deklaracija ne-teikiama, rekomenduojama išsaugoti skaičiavimą, kuriuo pagrįsta išvada, kad prievolės pateikti FR0516 nėra.

Prieš pateikiant arba nusprendžiant neteikti FR0516 deklaracijos patartina patikrinti:

- Ar 2025 metais įmonė vykdė ir teisę į PVM atskaitą suteikiančią, ir jos nesuteikiančią veiklą.
- Ar visi pirkimai pirmiausiai buvo tiesiogiai priskirti konkrečiai veiklai.
- Ar nustatyti tik bendro naudojimo pirkimai, kuriems taikyta proporcija.

- Ar 2025 metais taikytas procentas suderintas su FR0600 duomenimis.
- Ar faktinė 2025 metų proporcija perskaičiuota pagal PVMĮ 60 straipsnį.
- Ar tinkamai įvertintos subsidijos ir dotacijos.
- Ar iš skaičiavimo pagrįstai pašalintos ilgalaikio turto pardavimo ir atsitiktinių sandorių pajamos.
- Ar patikrinta 5 proc. riba pagal formoje nustatytą formulę.
- Ar įvertinta galimybė pasinaudoti PVM mokėtojiui naudingumu patikslinimu.
- Ar patikrinta 95 proc. taisyklė.
- Ar peržiūrėtas 5 ir 10 metų ilgalaikio turto PVM atskaitos tikslinimo registras.
- Ar nustatyti turto naudojimo paskirties pokyčiai 2025 metais.
- Ar FR0516A duomenys sutampa su atskirų turto vienetų skaičiavimais.
- Ar deklaruojamos sumos ir procentai suapvalinti pagal formos pildymo taisykles.
- Ar FR0516 ir FR0516A parengtos pateikti per EDS ne vėliau kaip 2026 m. spalio 1 d.

PATVIRTINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko
2003 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. V-140
(Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko
2022 m. spalio 7 d. įsakymo Nr. VA-77 redakcija)

METINĖS PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO DEKLARACIJOS FR0516 FORMOS IR JOS PRIEDO FR0516A FORMOS UŽPILDYMO TAISYKLĖS

<...>

6. Metinė PVM deklaracija turi būti pateikiama šiais terminais:

6.1. PVM mokėtoju įregistruoto asmens metinė PVM deklaracija pateikiama iki kitų kalendorinių metų, einančių po ataskaitinių kalendorinių metų, spalio 1 dienos;

6.2. išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens metinė PVM deklaracija pateikiama, tik pasibaigus kalendoriniams metams, iki kitų kalendorinių metų, einančių po ataskaitinių kalendorinių metų, spalio 1 dienos.

7. Metinė PVM deklaracija ir jos priedas teikiama per Valstybinės mokesčių inspekcijos Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (toliau – EDS), vadovaujantis Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. VA-83 „Dėl Dokumentų teikimo elektroniniu būdu taisyklių patvirtinimo“, ir Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. VA-135 „Dėl Mokesčių deklaracijų pateikimo, jų pateikimo termino pratęsimo ir mokesčių mokėtojų laikino atleidimo nuo mokesčių deklaracijų ir (arba) kitų teisės aktuose nurodytų dokumentų pateikimo“, nustatyta tvarka.

<...>

„Pačiolio“ elektroniniai sąvadai. – Pridėtinės vertės mokestis – II. Deklaravimas. – Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymas „Dėl Metinės pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos FR0516 formos ir jos priedo FR0516A formos ir jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“ (2022 10 07 Nr. VA-77, 2004 12 30 Nr. VA-211 nauja redakcija).

Darbo sutarčių revizija ir koregavimas – pirmasis ir būtinas Darbo apmokėjimo sistemos rengimo etapas.

Apie tai ir dar daugiau – nuotoliniame seminare (pateikiamas vaizdo įrašas)

DARBO SUTARČIŲ PERŽIŪRA IR TIKSLINIMAS įgyvendinant Darbo kodekso pataisus. Dažniausios klaidos ir jų taisymas

PROGRAMA

- 1. Įmonės veiksmas įgyvendinant Darbo kodekso pakeitimus.**
Praktinės situacijos ir teisininko patarimai.
- 2. Darbo sutarčių peržvalga:** svarbiausios sąlygos, pareiga jas aptarti ir pasekmės to tinkamai neatlikus.
 - 2.1. Darbo apmokėjimas – daugumos darbo ginčų priežastis. Darbo užmokesčio struktūra, priedai ir priemokos. Jų klasifikavimas ir tinkamas įforminimas darbo sutartyse ir darbo apmokėjimo sistemoje. Nuostatos, kurių reikėtų vengti. Atsiskaitymo lapeliai.
 - 2.2. Darbo funkcijos ir darbo vieta. Tinkami būdai jas nustatyti darbo sutartyje ir kituose įmonės vidaus dokumentuose. Reglamentavimo pavyzdžiai. Pareigybių grupavimas kuriant darbo apmokėjimo sistemą.
 - 2.3. Darbo laikas. Darbo laiko norma ir darbo režimas nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų. Darbo laiko apskaitos svarba. Netinkamo reglamentavimo pasekmės. Reglamentavimo geroji praktika.
 - 2.4. Poilsio laikas, įstatymais nustatyta jo trukmė ir apmokėjimo sąlygos. Dažniausi darbuotojo teisės į poilsio laiką pažeidimai.
- 3. Darbo sutarties sąlygų keitimas ir tinkamas įforminimas.**
- 4. SODRAI ir darbuotojams papildomai teiktina informacija:**
ką būtina žinoti jau dabar tam ruošiantis.

Seminaro lektorius:
konsultantas ekspertas
Vaidotas DAUSKURDAS.

Seminaro trukmė: apie 4 ak. val.

SEMINARO KAINA – 137 € (PVM netaikomas). Prekės kodas – TS125N.

**Kaina „Buhalterija“ prenumeratoriams
iki rugsėjo 30 d. – tik 96 €.**

KIEKVIENAS nuotolinio SEMINARO DALYVIS:

- gauna išsamią ir naudingą seminaro medžiagą, kurioje nagrinėjami klausimai gausiai iliustruojami praktiniais pavyzdžiais;
- gauna naudingų dokumentų šablonus, kuriuos gali naudoti savo poreikiams;
- gali internete stebėti įrašytus lektorių aiškinimus;
- išklausyti seminarą gali ne vieną kartą, nes prisijungimai galioja 3 mėn.

Norėdami įsigyti seminarą, sumokėkite jo kainą
į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke.
Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą (TS125N)**, **pristatymo adresą**, **tel. numerį** ir **el. pašto adresą**.

Daugiau informacijos – tel. (0 5) 2700 636, el. p. seminarai@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

TARPINIŲ DIVIDENDŲ SKYRIMAS esant neįvykdytoms prievolėms

Gintautas DEVEIKIS
Auditorius

♦ **Akcinių bendrovių įstatymas** draudžia pelną skirti dividendams, jeigu bendrovė turi neįvykdytų prievolių, kurių terminai jau suėję. Ar egzistuojanti skola įmonės akcininkui ir vadovui taip pat užkerta kelią skirti dividendus? Ar turima mokestinė paskola arba kitoks su kreditoriumi suderintas pradelstų prievolių įvykdymo grafikas yra kliūtis mokėti dividendus? Kaip bendrovei efektyviai valdyti su pradelstais išsipareigojimais susijusias rizikas?

Tarpinių dividendų (dividendų už trumpesnę nei metai laikotarpį) skyrimą reglamentuoja Akcinių bendrovių įstatymo 60-1 straipsnis. Pagal šio straipsnio 5 dalį, viena iš sąlygų skirti tarpinius dividendus – *bendrovė neturi neįvykdytų prievolių, kurių terminai yra suėję iki sprendimo priėmimo, ir išmokėjusi dividendus ji turi būti pajėgi įvykdyti savo prievolės už einamuosius finansinius metus*. Šis Įstatymo reikalavimas skirtas apsaugoti kreditorių interesus.

Taigi, Akcinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad pradelstų skolų ar kitų neįvykdytų

prievolių nebūtų visuotinio akcininkų susirinkimo dieną. Apsidraudžiant **nerekomenduojama akcininkų susirinkimo rengti darbo užmokesčio, mokesčių ar kitų periodinių įmokų mokėjimo dienomis**. Atsižvelgiant į turinio viršenybės prieš formą principą, net jeigu visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu tarpiniai dividendai bus paskirti paskolos grąžinimo ar kitų didelių mokėjimų išvakarėse, minėto reikalavimo nesilaikymu gali būti pripažintas atvejis, kai įmonės turimo pinigų likučio akivaizdžiai neužtenka šioms prievolėms įvykdyti.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas civilinėje byloje Nr. e3K-3-99-381/2024 yra pasisakęs dėl analogiško reikalavimo, reglamentuojančio metinių dividendų skyrimą ir įrašyto Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio 6 dalies 1 punkte. Darytina išvada, kad ši LAT suformuota praktika taikytina ir tarpinių dividendų atveju. Apžvelkime ją.

PRADELSTI ĮSIPAREIGOJIMAI KREDITORIAM

Minėtoje byloje nagrinėta situacija, kai dividendų skyrimo metu bendrovė turėjo pradelstų įsipareigojimų tiekėjams. Su kai kuriais iš jų buvo suderintas mokėjimų grafikas. Su kitais kreditoriais dėl mokėjimo atidėjimo nebuvo sutarta, tačiau bendrovė sėkmingai su jais atsiskaitė jau paskyrusi dividendus. Viena iš bylos šalių teigė, kad minėtų pradelstų prievolių egzistavimas apribojo akcininkų teisę skirti dividendus.

Teismas konstatavo, kad, *jeigu esant pradelstai prievolei šalis nustato papildomą terminą jai įvykdyti, nėra laikoma, kad prievolė yra pradelsta, nes jos įvykdymo terminai yra nukeliami į ateitį. Kadangi kreditorius neturi teisės reikalauti iš skolininko įvykdyti prievolę tol, kol nesuejo jos įvykdymo terminas, laikytina, kad tokia prievolė nėra vykdytina.*

Tačiau jeigu su kreditoriais nebuvo sutarta dėl mokėjimų atidėjimo, laikytina, kad pradelstų įsipareigojimų egzistavimas pažeidė įstatymo normą, ribojančią dividendų skyrimą. Įvertinus tai, kad pradelstos prievolės kreditoriams buvo įvykdytos netrukus, laikytina, jog ABĮ normos tikslas – apsaugoti kreditorių interesus – buvo įgyvendintas. Todėl **neliko pagrindo teigti, kad akcininkams dividendai buvo paskirti ir išmokėti neteisėtai.** Be to, **ABĮ normos aiškinimas, kad visais atvejais akcininkų sprendimas išmokėti dividendus akcininkams yra neteisėtas, jei akcininkų sprendimo išmokėti dividendus priėmimo dieną buvo pradelstų įsipareigojimų, nepaisant jų dydžio, prievolės vykdymo termino pažeidimo trukmės, prievolės kreditoriams įvykdymo fakto iki dividendų išmokėjimo akcininkams, būtų formalus ir neatitiktų tikrosios normos prasmės ir paskirties.**

Perskaičius LAT pasisakymus, turbūt galima daryti kelias išvadas. Jeigu įmonė turi lėšų,

kurias ketina skirti tarpiniams ar metiniams dividendams, bet tuo pačiu turi ir pradelstų įsipareigojimų, dividendus ji gali skirti, tačiau rekomenduojama su kreditoriais iš anksto suderinti vėluojančių mokėjimų grafiką. O jeigu to nepadarė, bent jau stengtis prievolės įvykdyti kuo greičiau, tuo parodant, kad dividendų skyrimas nepablogino kreditorių padėties. Žinoma, svarbus vaidmuo tenka ir tų pradelstų įsipareigojimų dydžiui, vėlavimo atsiskaityti priežastims bei trukmei.

Jeigu bendrovė su VMI yra pasirašiusi mokestinės paskolos sutartį ir įmokas moka laikydamasi nustatyto grafiko, toks mokesčių mokėjimo pavėlinimas nelaikytinas pradelstu įsipareigojimu, užkertančiu kelią akcininkams skirti dividendus. Nebent toks draudimas būtų numatytas paskolos sutartyje.

LAIKU NEIŠMOKĖTI ANKSTESNIŲ METŲ DIVIDENDAI IR GALIMOS TO PASEKMĖS

Dar vienas klausimas, dėl kurio pasisakė LAT, susijęs su anksčiau paskelbtų dividendų neišmokėjimu. ABĮ įpareigoja dividendus išmokėti per vieną mėnesį nuo jų paskyrimo. Sprendžiant iš bylos medžiagos, naujų dividendų skyrimo dieną bendrovė nebuvo išmokėjusi ankstesniais metais paskirtų dividendų – turėjo pradelstų įsipareigojimų akcininkams. Akcininkai argumentavo, kad, skirdami naujus dividendus, jie tuo pačiu patvirtino, kad ankstesnių dividendų neišmokėjimo nelaiko jų teisių pažeidimu. Žemesnės instancijos teismai sutiko su tokia pozicija ir nurodė, kad, priimdami naują sprendimą skirti dividendus, akcininkai patvirtina, jog terminas išmokėti ankstesniais metais paskirtus dividendus nėra pradelstas, o sprendimo priėmimo dieną yra pratęsimas.

Tačiau LAT šią situaciją traktavo kitaip. Jo nuomone, *akcininkai turi teisę reikalauti dividendų iš bendrovės kaip jos kreditoriai, todėl, neišmokėjusi akcininkams paskirtų dividendų per įstatyme nustatytą terminą, bendrovė turi pradelstų prievolių, kurių terminai yra sueję, nes akcininkas tampa bendrovės kreditoriumi ir gali kreiptis į teismą dėl dividendų išreikalavimo iš bendrovės. Aplinkybė, jog akcininkai nereikalavo priteisti dividendų teismo tvarka, nesudaro pagrindo daryti išvados, kad*

bendrovės prievolės akcininkams nebuvo pradelstos ir kad akcininkai netapo bendrovės kreditoriais.

Pabrėžiama, kad, bendrovei paskyrus naujus dividendus, jos neįvykdyti išipareigojimai akcininkams didėja ir akcininkai pretenduoja juos padengti įmonės turtu kaip ir kiti kreditoriai. Todėl kitų kreditorių galimybės gauti savo reikalavimų patenkinimą atitinkamai mažėja. Tai laikytina ABĮ nustatytos normos, kuria siekiama apginti kreditorių interesus, nesilaikymu. Todėl **jeigu ankstesnių dividendų neišmokėjimo priežastis buvo lėšų trūkumas, bendrovė negalėjo skirti naujų dividendų, nepažeisdama kitų kreditorių interesų.**

Verta paminėti, kad, jeigu dividendus paskyrusi bendrovė nesugebėjo jų išmokėti per ABĮ nustatytą vieno mėnesio terminą, dėl to pats išipareigojimas netampa ginčytinas ar negaliojantis. Skola akcininkams neišnyksta. Jeigu **akcininkai nori atšaukti ankstesnį sprendimą skirti dividendus, jie turi turėti teisinį pagrindą**, pavyzdžiui, kad dividendai buvo paskirti pažeidžiant ABĮ normas. Tai gali būti įvairūs procedūriniai pažeidimai, susiję su visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimu ar balsavimu jame: ne visiems akcininkams buvo tinkamai pranešta apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą, sprendimai priimti nesant kvorumo ir pan.

Kita galima išeitis – akcininkas, kaip bet kuris **kreditorius, turi teisę atsisakyti jam priklausančio kreditorinio išipareigojimo** (paskirtų dividendų). Kiekvienas akcininkas sprendžia savarankiškai. Todėl gali būti anuluoti ne visų akcininkų dividendai. Tokiam sprendimui priimti nereikia šaukti ir visuotinio akcininkų susirinkimo. Pažymėtina, kad VMI laikosi pozicijos, jog, akcininkui atsisakius reikalavimo teisės į dividendus, gyventojų pajamų mokesčio atžvilgiu tai prilygsta dividendų, kuriuos akcininkas grąžina įmonei, išmokėjimui. Todėl įmonei atsiranda prievolė nuo atsisakytų dividendų sumos apskaiciuoti GPM (jeigu akcininkas yra fizinis asmuo), o pačiai bendrovei nurašyta dividendų (kreditorinio išipareigojimo) suma taps apmokestinamosiomis pajamomis. Toks sprendimas finansškai yra mažiausiai patrauklus.

Trečiasis variantas – su akcininku, kaip kreditoriumi, sudaryti **atskirą susitarimą dėl**

Viena iš sąlygų skirti tarpinius dividendus – bendrovė neturi neįvykdytų prievolių, kurių terminai yra suėję iki sprendimo priėmimo, ir išmokėjusi dividendus ji turi būti pajėgi įvykdyti savo prievoles už einamuosius finansinius metus.

pavėluotų dividendų išmokėjimo. Tokiame susitarime gali būti nustatytas bet koks abiem pusėms priimtinas terminas bei jo įvykdymo būdas. Išipareigojimas gali būti padengtas ne tik pinigais, bet ir kitu turtu. Jeigu neišmokėti dividendai bus prilyginti paskolai, atsiras galimybė už tai mokėti rinkos palūkanas arba tai gali būti beprocentė paskola. Gali būti sutarta ir dėl paties akcininko išipareigojimų (jeigu tokie egzistuoja) padengimo – tarpusavio skolų užskaitos.

Pažymėtina, kad pradelstų išipareigojimų egzistavimas įmonei sukelia ir kitų rizikų, pavyzdžiui, pripažįstant nemokia, nes ši būseną taip pat siejama su pradelstais išipareigojimais. Susitarimo su akcininkais dėl laiku neišmokėtų dividendų pasirašymas leidžia tokio išipareigojimo nelaikyti pradelstu, tuo pačiu išvengiant papildomų rizikų.

Svarbi išvada, apibendrinus minėtoje byloje LAT suformuotą praktiką, – kokių nors pradelstų išipareigojimų egzistavimas dividendų skyrimo dieną savaime nepadarą šių dividendų neteisėtą, jeigu įmonė galės įrodyti, jog toks sprendimas nepablogino kitų kreditorių interesų, ir jeigu su kreditoriais, kad ir pavėluotai, buvo atsiskaityta. Tačiau susitarimai, atidedantys pradelstų išipareigojimų padengimą, net jeigu tai skolos su įmone artimai susijusiems asmenims (jos savininkams ar vadovams), padeda sumažinti galimas rizikas.

NAUJIENA, kuri netapo NAUJOVE

◆ **2024 m. kovo 29 d.** VMI viršininko įsakymu Nr. VA-33 buvo patvirtintos Elektroninio kvito naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Kaip skelbiama įsakymo pradžioje, šis dokumentas parengtas siekiant plėsti elektroninių dokumentų naudojimo galimybes ir padėti suvienodinti įmonių taikomus skirtingus sprendimus, diegiant įvairius elektroninius dokumentus. Tačiau prabėgus daugiau kaip dvejiems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo, apie jo egzistavimą ir atsiradusius naujus reikalavimus nemažai buhalterių nėra net girdėję, nors elektroninius dokumentus naudoja visos įmonės.

Pagal VMI patvirtintose Taisyklėse pateiktą apibrėžtį, **elektroninis kvitas** – tai nustatyto turinio kasos aparatu, technine ir (arba) programine įranga suformuotas ir elektroniniu būdu pateiktas, ir elektroniniu būdu pirkėjo gautas prekių (paslaugų) pardavimo ir (ar) pirkimo operacijų duomenų rinkinys, patvirtinantis prekių (paslaugų) pardavimo ir (ar) pirkimo ūkinės operacijos įvykdymo bei sumokėjimo faktą (pvz., išankstinių (avansinių) įmokų ar nario mokesčio, įnašų ir pan.). Tokio elektroninio kvito perdavimas elektroniniu būdu ir elektroninio kvito formatas turi suteikti galimybę jo duomenis automatiškai apdoroti informacinių technologijų programine įranga.

Galima teigti, kad e. kvitu vadinamas pardavimo ar pirkimo dokumentas, tuo pačiu fiksuojantis ir mokėjimo faktą. Esminė šio dokumento savybė – jis išrašomas ir gaunamas tik elektroniniu formatu. Tačiau kiti teisės aktai taip pat įvardija dokumentus, skirtus atsiskaitymams grynaisiais pagrįsti – tai pinigų priėmimo kvitai, bilietai, prekių pirkimo–pardavimo kvitai ir kt. Todėl darytina išvada, kad naujieji e. kvitai yra ne dar viena pardavimo dokumento atmaina,

o elektroniniu formatu rengiamų pardavimo / atsiskaitymo dokumentų visuma. Be to, ir Taisyklėse įvardyta, kad e. kvitai gali atlikti sąskaitų ar PVM sąskaitų faktūrų, elektroninių kasos aparato (EKA) kvitų, pinigų priėmimo / išmokėjimo kvitų, prekių (paslaugų) pirkimo–pardavimo kvitų, bilietų, kitų finansinės apskaitos dokumentų, kuriais pagrindžiamos grynujų pinigų operacijos, funkcijas.

Jeigu e. kvitą suformuoja EKA, jame turi būti visa EKA kvitams privaloma informacija. Tais atvejais, kai EKA neprivaloma naudoti ir kvitas formuojamas kitais įrenginiais, apskaitos programa ar kitomis verslo valdymo sistemomis, Taisyklės nurodo, kokia informacija privalo būti pateikiama kvite. Reikalaujama panašių duomenų kaip ir EKA kvite.

Kaip minėta, jeigu pagal teisės aktų reikalavimus pardavimo metu privalu išduoti nustatytą dokumentą (pvz., PVM sąskaitą faktūrą, prekių pirkimo–pardavimo kvitą ir pan.), e. kvitas gali atlikti abiejų dokumentų funkciją. Tokiu atveju e. kvite papildomai turėtų būti nurodyta ir atitinkamam dokumentui

privaloma informacija. Turbūt tai taps svarbiausiu naujųjų kvitų naudojimo būdu. Pavyzdžiui, užuot pateikus pirkėjui EKA kvitą ir PVM sąskaitą faktūrą, jam reikės nusiųsti abu šiuos dokumentus atitinkantį e. kvitą, kuriame turės būti įrašyta kvitams ir faktūroms privaloma informacija. Be to, tokią dvigubą funkciją atliekančių e. kvitų duomenys turėtų būti pateikti į i.SAF posistemį kartu su kitų PVM sąskaitų faktūrų informacija.

Atkreiptinas dėmesys, kad Taisyklės reikalauja e. kvitus vartotojams **pateikti dviem formatais**:

- originaliu struktūrizuotu formatu (pvz., *xml*, *xsd* ir kt.);
- pirkėjui perskaitomu formatu (pvz., *pdf*, *xlsx*, *html* ir kt.).

Techniškai tai žymiai sudėtingiau įvykdomas reikalavimas nei vien tik pirkėjui nusiųsti *pdf* failą. Dokumentą struktūrizuotu duomenų formatu gali parengti tik tam pritaikytos kompiuterių sistemos. Be to, šiuo formatu pateikti duomenys pirkėjui gali būti nereikalingi, jeigu jis nenaudoja tokius duomenis automatiškai apdoroti gebančios programinės įrangos. Tačiau Taisyklės nenumato jokių išimčių.

Dviem formatais turėtų būti siunčiami visi e. kvitams prilyginti dokumentai, taip pat ir EKA formuojami elektroniniai kvitai, nors dažnu atveju dabar jie keliauja vien tik *pdf* pavidalo. VMI aiškina, kad *xml* formatas neprivalomas tuo atveju, jeigu toks kvitas laikytinas popierinio kvito skaitmenine kopija. Esą kvitas atspausdinamas įprastu būdu, tuomet nuskenuojamas ir išsiunčiamas pirkėjui. Tačiau kaip atskirti kvitą, kuris buvo atspausdintas ir nuskenuotas, nuo to, kuris iš karto suformuotas *pdf* formato? Šis VMI aiškinimas primena neseną situaciją su PVM sąskaitų faktūrų egzemplioriais, kai buvo reikalaujama pirkėjams siųsti *pdf* dokumento būtinai pirmąjį egzempliorių.

Kita dviprasmiška situacija kyla iš Taisyklių teiginio, kad *e. kvitas gali būti naudojamas pirkėjams atsiskaitant tiek grynaisiais, tiek negrynaisiais pinigais*. Atsiskaitymai negrynaisiais pinigais apima ne tik mokėjimą kortelėmis ar išmaniaisiais įrenginiais, bet ir banko pavedimais. Pavyzdžiui, gavus mokėjimą už internetinėje parduotuvėje užsakytas prekes,

E. kvitus galima naudoti visiems atsiskaitymams, kai reikalingas elektroninis dokumento formatas. Tačiau jeigu yra prievolė naudoti EKA, e. kvitus reikia formuoti kasos aparatu.

pirkėjui gali būti siunčiamas e. kvitas arba įprastinė PVM sąskaita faktūra. Esminis skirtumas – skirtingi reikalavimai dokumentų formatams. Pagal PVM įstatymą, pirkėjui užtenka pateikti vien tik *pdf* ar net *Wordo* formato PVM sąskaitą faktūrą, o e. kvitas turi būti pateikiamas dviejų formatų.

Taip pat nėra visiškai aiškūs atvejai, kai e. kvitai gali būti naudojami ir atsiskaitymams, kurie nėra susiję su pardavimais, dokumentuoti. Taisyklės labai lakoniškos – tai gali būti *išankstinės (avansinės) įmokos ar nario mokesčiai, įnašai ir pan.* Iš to nevysiaiškai aišku, ar mokėjimams, kurie nesusiję nei su avansais, nei su kokiais nors įnašais, gali būti naudojami kvitai, pavyzdžiui, iš darbuotojo priimant kompensaciją grynaisiais už asmenines paslaugas, už kurias sumokėjo įmonė, ir pan. Kaip galima suprasti iš VMI atsakymų, mokesčių administratoriui svarbiausia, kad visos piniginės operacijos būtų dokumentuotos, o koku dokumentu tai bus įforminta, ne taip ir svarbu. Tad e. kvitus galima naudoti visiems atsiskaitymams, kai reikalingas elektroninis dokumento formatas. Tačiau jeigu yra prievolė naudoti EKA, e. kvitus reikia formuoti kasos aparatu.

VMI ATSAKYMAI Į SAVAITRAŠČIO „BUHALTERIJA“ UŽDUOTUS KLAUSIMUS, SUSIJUSIUS SU E. KVITŲ NAUDOJIMU

1. Pagal sutartį su verslo partneriu įmonė teikia kurjerio paslaugas. Verslo partnerio internetu parduotas prekes ji savo transportu pristato pirkėjams. Už prekes pirkėjai sumoka pristatymo metu grynaisiais pinigais arba banko kortele. Kaip įmonės varuotojas (kurjeris) galėtų įforminti pinigų

gavimą, išduodamas ne rašytinį, o elektroninį dokumentą (pirkėjo sutikimu gauti el. dokumentą pasirūpins verslo partneris)? Jeigu asmuo už pristatytas prekes atsiskaitys mokėjimo kortele, ar užteks jam išduoti vien tik kortelių skaitytuvo kvitą (jis gali būti popierinis arba elektroninis)? Jeigu kortelių skaitytuvo kvito neužtenka arba atsiskaityta grynaisiais pinigais, ar galima pinigų priėmimą įforminti e. kvitu? Ar e. kvite užtenka įrašyti Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 7 punkte nurodytus rekvizitus? Ar šį kvitą elektroniniu parašu turi pasirašyti siuntą pristatęs ir kvitą suformavęs asmuo?

Vadovaujantis Aprašo¹, kuris reglamentuoja atsiskaitymų už parduodamas prekes (kai prekės perkamos, – perkamas prekes) ir teikiamas paslaugas duomenų fiksavimo naudojant kasos aparatus tvarką ir būdus, 7 ir 13 punktų nuostatomis, tose vietose, kuriose asmenys už jiems parduodamas prekes arba suteikiamas paslaugas sumoka grynaisiais ir (arba) negrynaisiais pinigais, kai yra naudojamos mokėjimo priemonė, turi būti įrengti ir naudojami kasos aparatai

ir atsiskaičiusiems asmenimis popieriniu arba elektroniniu būdu pateikiamas apskaitos dokumentas – kasos aparato kvitas.

Išimtiniai atvejai, kuriais nereikalaujama naudoti kasos aparatų, yra nurodyti Aprašo 23 punkte. Pagal Aprašo 23.1 papunktį, kasos aparatų nereikalaujama naudoti gyvenamosiose, darbo ar kitose pirkėjų nurodytose prekių pristatymo (paslaugų suteikimo) vietose.

Aprašo 24 punkte nustatyta: jeigu Aprašo 23.1–23.13 papunkčiuose nustatytais atvejais kasos aparatas nenaudojamas, Aprašo 7 punkte nurodytiems asmenims pateikiamas bilietas, pinigų priėmimo kvitas (pinigų išmokėjimo kvitas), naudojami Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatyta tvarka, arba mokėjimo operacijos patvirtinimo dokumentas, pinigų apskaitos ar kitas apskaitos dokumentas.

Taigi, šiuo atveju, jeigu asmuo už pristatytas prekes atsiskaito banko mokėjimo kortele, tai sumokėjimą patvirtinančiu dokumentu galėtų būti laikomas banko sąskaitos išrašas arba mokėjimo kortelės skaitytuvo kvitas.

Jeigu už pristatytas prekes pirkėjai atsiskaito

¹ Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

grynaisiais pinigais ir šis atsiskaitymas įmonės vairuotojo (kurjero) yra įforminamas pinigų priėmimo kvitu, tai pažymime, kad pinigų priėmimo kvitų naudojimo, parengimo ir apskaitos reikalavimai yra nustatyti Taisyklėse². Kvitai naudojami, kai už parduotas prekes (paslaugas) asmenys atsiskaito grynaisiais pinigais tik nustatytais atvejais, kai neprivaloma naudoti kasos aparatų.

Atsižvelgiant į tai, kad FAĮ³ nedraudžia elektroninių apskaitos dokumentų naudojimo, t. y. FAĮ yra apibrėžta elektroninio apskaitos dokumento sąvoka, todėl gali būti informacinėje sistemoje formuojami elektroniniai pinigų priėmimo kvitai⁴, turintys Taisyklių 6–8 punktuose nustatytus rekvizitus, pasirašyti FAĮ nustatytais būdais bei saugomi elektroninėje duomenų bazėje. Elektroninis pinigų priėmimo kvitas, atitinkantis FAĮ nustatytus reikalavimus, gali būti teikiamas, laikantis Elektroninio kvito naudojimo taisyklių⁵ nustatytų reikalavimų.

Pažymime, kad pagal Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 9 ir 10.1 punktus elektroninis kvitas (toliau – e. kvitas), pateiktas identifiкуotam ir neidentifiкуotam pirkėjui, gali būti laikomas elektroniniu pinigų priėmimo kvitu, jeigu jame, be Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 7 punkte pateiktos informacijos, papildomai yra nurodyta pinigų priėmimo kvitui Taisyklėse nustatyta informacija. Taigi, pinigų priėmimo kvitas gali būti išduodamas e. kvito formatu, t. y. e. kvitas numatytas kaip pasirenkama alternatyva popieriniam pinigų priėmimo kvitui, todėl gali būti išduodamas tik pirkėjo pageidavimu.

Pagal Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 9 ir 10.3 punktus, e. kvitas, pateiktas identifiкуotam ir neidentifiкуotam pirkėjui, gali būti laikomas ir kitu elektroniniu finansinės apskaitos

dokumentu, kuriuo pagrindžiama grynaisiais pinigais atliekama ūkinė operacija ir kuriame yra nurodyta FAĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta informacija, kuri yra privaloma visiems apskaitos dokumentams, bei FAĮ 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta informacija.

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad įmonės vadovas parengtoje vidinėje tvarkoje turėtų patvirtinti sąrašą asmenų, turinčių teisę parengti ir pasirašyti (arba tik pasirašyti) grynujų pinigų apskaitos dokumentus.

Taip pat pagal FAĮ galiojančią tvarką pats įmonės vadovas nusistato reikalingas vidaus kontrolės priemones parengtoje vidinėje tvarkoje, nurodydamas taisykles dėl grynujų pinigų apskaitos, apskaitos dokumentų, kuriais yra pagrindžiamos grynujų pinigų operacijos, įforminimo ir kt. Tai reiškia, kad subjektui, atliekančiam grynujų pinigų operacijas, reikia pačiam nusistatyti vidaus kontrolės priemones, užtikrinančias grynujų pinigų operacijų atsekamumą, pinigų kontrolę, saugumą ir įforminimą. Pažymėtina, kad minėtos priemonės dėl vidaus kontrolės organizavimo padeda nustatyti Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos⁶ parengtos rekomendacijos⁷.

2. Pagal sutartį su verslo partneriu įmonė teikia prekių atsiėmimo punkto paslaugą: sudaro sąlygas verslo partnerio internetu parduotas prekes pirkėjams patiems atsiimti atsiėmimo punkto paslaugą teikiančios įmonės padaliniuose. Jeigu už šias siuntas bus atsiskaitoma grynaisiais pinigais arba mokėjimo kortelėmis atsiėmimo metu, kokiais elektroniniais dokumentais įmonė galės įforminti pinigų priėmimą? Ar galima šiais atvejais naudoti identiškus dokumentus, kaip nurodyta 1 klausime?

² Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. VA-39 „Dėl Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklių ir Bilietų naudojimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“.

³ Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas.

⁴ Pagal Taisyklių 5 punktą, elektroninis kvitas – tai FAĮ nustatytus reikalavimus atitinkantis elektroninis apskaitos dokumentas, parengtas, perduotas ir gautas tokiu elektroniniu formatu, kuris suteikia galimybę jį apdoroti automatiškai ir elektroniniu būdu.

⁵ Patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2024 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. VA-33 „Dėl Elektroninio kvito naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

⁶ Numatyta Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 6 dalyje.

⁷ Nustatant vidaus kontrolės priemones, įmonė galėtų vadovautis *Rekomendacijomis*.

Šiuo klausime pateiktu atveju ūkio subjektas teiks kito ūkio subjekto internetu parduotų prekių atsiėmimo punkto paslaugą, kartu priimdamas atsiskaitymus grynaisiais ir negrynaisiais pinigais, kai naudojamas mokėjimo už šias prekes priemone. Manome, jog aprašytu atveju, vadovaujantis Aprašo 7⁸ ir 13⁹ punktais, kasos aparatas turi būti naudojamas ir atsiskaičiusiam pirkėjui turi būti pateikiamas kasos aparato kvitas.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Elektroninio kvito naudojimo taisykles, e. kvitas gali būti formuojamas ir pirkėjui perduodamas tiek kasos aparatu, kai yra naudojamas kasos aparatas, tiek kita pardavėjo naudojama verslo valdymo sistema (angl. ERP – Enterprise Resource Planning), kai Apraše nustatytais atvejais nereikalaujama naudoti kasos aparatų.

Kasos aparatu suformuoto e. kvito naudojimas tiek pardavėjams, tiek pirkėjams yra tik galimybė – alternatyva popieriniam kasos aparato kvitui¹⁰.

Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių¹¹ 4.12 papunkčio antroje pastraipoje nurodyta, kad kasos aparato kvitas elektroniniu būdu¹² gali būti teikiamas Elektroninio kvito naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka. Šioje pastraipoje nurodytu elektroniniu būdu išduodant kvitą, turi būti laikomasi ir šių Kasos aparatų naudojimo taisyklių.

3. Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 13 punkte numatyta, kad, išdavus e. kvitą, PVM sąskaita faktūra nebeišduodama. Tų pačių taisyklių 12 punktą reikalauja e. kvitą išduoti dviem formatais: originaliu struktūrizuotu ir pirkėjui perskaitomu (pvz., pdf). Ar dviejų formatų reikalavimas taikytinas ir tuo atveju, kai pirkėjai už prekes atsiskaito jas užsakydami el. parduotuvėje? Ar tokiu

atveju PVM sąskaitą faktūrą galima siųsti tik vieno (pdf) formato?

Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 12 punkto reikalavimas pateikti e. kvitą dviem formatais taikomas visais atvejais, kai išduodamas e. kvitas, nepriklausomai nuo to, ar atsiskaitymas vyksta fizinėje prekybos vietoje, ar elektroninėje parduotuvėje. Šios taisyklės išimties e. prekybai nenumato. Todėl, jeigu elektroninėje parduotuvėje pirkėjui išrašomas dokumentas laikomas e. kvitu, kuris kartu laikomas ir PVM sąskaita faktūra pagal Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 10.4 papunktį, tuomet turėtų būti pateikiami abu formatai (pvz., *xml* ir *pdf*). Vien *pdf* formato tokiu atveju nepakaktų, nes *pdf* atitiktų tik 12.2 papunktį (perskaitomą formatą), bet ne 12.1 papunkčio reikalavimą dėl originalaus struktūrizuoto formato.

Jeigu pardavėjas neišduoda e. kvito pagal Elektroninio kvito naudojimo taisykles, o išrašo įprastą elektroninę PVM sąskaitą faktūrą, tuomet galima siųsti tik *pdf* formato dokumentą, jei užtikrinamas autentiškumas, vientisumas ir įskaitomumas. Tokiu atveju jau nebūtų taikomos Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 12 punkto nuostatos dėl dviejų formatų.

4. Elektroninio kvito naudojimo taisyklėse numatyta, kad e. kvitu gali būti patvirtinamas prekių (paslaugų) pardavimo ir (ar) pirkimo ūkinės operacijos įvykdymo bei sumokėjimo faktas (pvz., išankstinių (avansinių) įmokų ar nario mokesčio, įnašų ir pan.). Ar tai reiškia, kad e. kvitas gali būti naudojamas vykdant ne tik pirkimo–pardavimo, bet ir atsiskaitymo sandorius (tiek grynaisiais, tiek negrynaisiais pinigais), pvz., tais atvejais, jeigu nuomotojas iš patalpų nuomininkų surenka įmokas už jiems tenkančias komunalines paslaugas,

⁸ „7. Naudojami kasos aparatai turi būti įrengti tose vietose, kuriose asmenys už jiems parduodamas prekes arba suteikiamas paslaugas sumoka grynaisiais ir (arba) negrynaisiais pinigais, kai yra naudojamas mokėjimo priemonė, arba kuriose asmenims už perkamas iš jų prekes sumokama grynaisiais pinigais.“

⁹ „13. Kasos aparatus naudojantys ūkio subjektai, priėmę grynusius ir (arba) negrynusius pinigus, kai yra naudojamas mokėjimo priemonė, arba išmokėję grynusius pinigus, aprašo 7 punkte nurodytiems asmenims popieriniu arba elektroniniu būdu pateikia apskaitos dokumentą – kasos aparato kvitą. Kasos aparato kvito formą, jo pildymo ir saugojimo tvarką nustato Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos.“

¹⁰ Kasos aparato kvitas (toliau – kvitas) – tai nustatyto turinio kasos aparatu suformuotas ir išspausdintas arba elektroniniu būdu pateiktas bei elektroninėje kontrolinėje juostoje užfiksuotas prekių (paslaugų) pardavimo ir / ar pirkimo operacijų dokumentas.

¹¹ Patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255.

¹² Kvito pateikimas elektroniniu būdu – prieigos prie kvito duomenų pirkėjui suteikimas arba kvito duomenų perdavimas, naudojant informacinių ryšių technologijų priemones, kuriomis pirkėjui suteikiama galimybė peržiūrėti ir tvarkyti nuo duomenų pakeitimo apsaugotus kvito duomenis.

kai pagal nuomos sutarties sąlygas tai nėra komunalinių paslaugų perpardavimas, o tik nuomotojo išlaidų kompensavimas?

Pažymime, kad pagal Elektroninio kvito naudojimo taisyklių 4.1 papunktį e. kvitas gali būti naudojamas atsiskaitymo / sumokėjimo faktui (pavyzdžiui, išankstinių (avansinių) įmokų ar nario mokesčio, įnašų ir pan.) patvirtinti.

- 5. Pirkėjams pageidaujant, įmonė jiems siunčia elektroninę EKA kvito versiją. Ar toks kvitas visada laikytinas e. kvitu ir turi atitikti VMI viršininko 2024 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. VA-33 nustatytą tvarką, pvz., kad pirkėjui kvitas turi būti pateiktas dviem formatais?**

- **E. kvitas** (pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2024 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. VA-33 „Dėl Elektroninio kvito naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtintų Elektroninio kvito naudojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) nustatytą tvarką). Tai situacija, kai kasos aparatas iš karto formuoja fiskalinį kvitą tik elektroniniu būdu. Tam, kad toks procesas būtų teisėtas, įmonė privalo visiškai laikytis Taisyklių. Tai reiškia, kad pirkėjui e. kvitas privalo būti pateikiamas dviem formatais (žmogui perskaitomu, pvz., PDF, ir naudojantis informacinėmis technologijomis nuskaitytu struktūrizuotu formatu, pvz., XML) arba užtikrinama prieiga prie jo per unikalį nuorodą / QR kodą.
- **Popierinio kvito skaitmeninė kopija.** Jeigu kasos aparatas įprasta tvarka atspausdina popierinį fiskalinį kvitą, o pardavėjas, pirkėjo prašymu, jį tiesiog nuskenuoja, nufotografuoja arba pardavėjo kasos sistema sugeneruoja jo PDF versiją ir išsiunčia el. paštu ar kitomis priemonėmis, tai nėra Taisyklėse reglamentuojamas

e. kvitas. Tai yra popierinio kvito skaitmeninė kopija. Tokiam dokumentui Taisyklių reikalavimai (dėl dviejų formatų pateikimo ir atitikties pavyzdiniam XML) netaikomi, nes pirkėjui pirminis teisėtas dokumentas jau buvo išduotas fizinės (popierinės) formos.

Taisyklių tvarka ir dviejų formatų (PDF + XML) reikalavimas galioja tik tada, kai kasos aparato naudotojas konkrečiu atveju atsisako popierinių kvitų spausdinimo ir iš karto formuoja elektroninį fiskalinį kvitą.

- 6. Jeigu įmonės naudojamas e. kvitas, kurio vienas iš privalomų rekvizitų yra pinigų sumokėjusio asmens parašas, atlieka ir pinigų priėmimo kvito funkciją, ar pinigų sumokėjęs asmuo šį e. kvitą turi pasirašyti būtinai kvalifikuotu el. parašu?**

Kvalifikuotas elektroninis parašas nėra privalomas. Pagal Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymą ir susijusius civilinius bei elektroninės atpažinties teisės aktus, elektroniniuose apskaitos dokumentuose asmens parašo reikalavimas gali būti išpildytas keliais būdais (informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje „Asmens duomenų apsauga“):

- **Pažangusis elektroninis parašas**, kuris leidžia nustatyti pasirašiusiojo tapatybę, bet nebūtinai turi kvalifikuotą sertifikatą.
- **Kiti el. pasirašymo ar patvirtinimo būdai**, jei šalys (pardavėjas ir pirkėjas) iš anksto susitaria dėl jų naudojimo ir šie būdai leidžia vienareikšmiškai nustatyti pinigų sumokėjusį asmenį bei užtikrina dokumento turinio vientisumą, pavyzdžiui: pirkėjo parašas specialiu rašikliu (stiliuku) ant planšetinio kompiuterio ar kasos ekrano (vadinamasis biometrinis parašas), PIN kodo įvedimas, patvirtinimas per el. bankininkystę ar netgi kliento identifikavimas per jo unikalį lojalumo sistemą / paskyrą, kurioje fiksuojamas veiksmas „Apmokėta ir patvirtinta“. Svarbiausia, kad naudojamas elektroninis sprendimas (pasirašymas ekrane, autorizacija ar kt.) leistų identifikuoti sumokėjusį asmenį.

Parengta UAB „Pačiolis“
metodiniame centre

**Elektroninio kvito naudojimo
taisyklės rasite**

www.paciolis.lt/buhalterija

Daugiau nei 10 000 dalyvių visoje Lietuvoje jau baigė šiuos kursus!

*Paruošime Jums
kvalifikuotą buhalterio
padėjėją!*

Aukščiausios kokybės, išsamiausi ir vieninteliai tokio lygio

BUHALTERIŲ RENGIMO KURSAI!

KURSAI SUSKIRSTYTI Į TRIS DALIS:

I BUHALTERINĖ APSKAITA.

Išmokoma, kaip tvarkyti buhalterinę apskaitą nuo pirminių dokumentų surašymo iki finansinių ataskaitų rinkinio parengimo.

II MOKESČIAI.

Išaiškinami pagrindiniai įmonių mokami mokesčiai (pelno, pridėtinės vertės, gyventojų pajamų mokesčiai, socialinio draudimo įmokos), jų deklaravimo ir sumokėjimo tvarka.

III PRAKTINĖ BUHALTERIJA.

I ir II dalyse įgytos žinios pritaikomos praktiškai. Klausytojai „įdarbinami“ sutartinėje įmonėje ir atlieka tikro buhalterio darbą: surašo pirminius dokumentus, registruoja operacijas apskaitos registruose, pildo finansines ataskaitas, apskaičiuoja mokesčius.

**PASINAUDOKITE
GALIMYBE!**

**RINKITĖS Jums PATOGIAUSIĄ
nuotolinio mokymosi būdą!**

1

Dalyvaujama gyvai (internetu vykšančiose paskaitose)

NAUJA GRUPĖ – rugsėjo 10 d. SPECIALIOS KAINOS galioja iki rugsėjo 10 d.:

Fiziniams asmenims – **1 059 €** (vietoj 1-250 €). PVM netaikomas

Juridiniams asmenims – **1 144 €** (vietoj 1-350 €). PVM netaikomas

Prekės kodas BRKZ

2

Mokytis galima ir savarankiškai

iš paskaitų vaizdo įrašų ir specialiai parengtos mokymosi medžiagos

SPECIALIOS KAINOS galioja iki rugsėjo 30 d.:

Fiziniams asmenims – **889 €** (vietoj 1-050 €). PVM netaikomas

Juridiniams asmenims – **974 €** (vietoj 1-150 €). PVM netaikomas

Prekės kodas BRKN

**VISI KURSŲ DALYVIAI GAUNA ITIN IŠSAMIĄ (DAUGIAU KAIP 1 000 PSL. APIMTIES)
AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS MOKYMOSI MEDŽIAGĄ, KURI IŠLIEKA VERTINGA IR DAUG METŲ PO KURSŲ.**

Norėdami dalyvauti kursuose, sumokėkite jų kainą į UAB „Pačiolis prekyba“ (į. k. 300807502) a. s. LT347044060005977111 AB SEB banke, mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą** (jį rasite prie kainų) ir **savo kontaktinius duomenis**.

Daugiau informacijos apie kursus – www.Pačiolis.lt, tel. (0 5) 210 1259, +370 612 66762, el. p. kursai@paciolis.lt

Užs. 2611bam

VMI VEIKLOS KRYPTYS artimiausiu laikotarpiu

♦ **Naujasis** Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas **Martynas ENDRIJAITIS** pradėjo eiti šias pareigas dar visai neseniai, tačiau jau brėžia aiškia institucijos veiklos kryptį. Jo prioritetų sąrašas – šešėlinės ekonomikos mažinimas, elektroninių paslaugų plėtra, dirbtinio intelekto diegimas, stipresnis kibernetinis saugumas ir mažesnė administracinė našta gyventojams bei verslui.

Apie tai, kokių pokyčių mokesčių mokėtojai gali tikėtis artimiausiais metais, kaip VMI ketina kovoti su mokestiniais pažeidimais, neapsunkindama sąžiningų gyventojų ir įmonių, ir kokią vaidmenį ateityje, administruojant mokesčius, atliks dirbtinis intelektas, kalbamės su naujuoju VMI viršininku.

Valstybinės mokesčių
inspekcijos viršininkas
Martynas ENDRIJAITIS

■ Kokius konkrečius pokyčius VMI veikloje planuojate per pirmuosius vadovavimo metus?

Per pirmuosius metus matau 4 pagrindines veiklos kryptis. Pirmoji – **sumažinti šešėlinės ekonomikos ir PVM atotrūkio mastą Lietuvoje**. Labai svarbu tikslinti kontrolę aukštos rizikos sektoriuose, kasmet identifikuoti ir atnaujinti

3–5 didžiausios rizikos sektorius. Kiti šios krypties prioritetai:

- padidinti tikslinių patikrinimų efektyvumą;
- įgyvendinti bendras skaidrinimo programas su verslo asociacijomis;
- dirbtiniu intelektu pagrįsta atranka;

- atrinktų sektorių teminiai kontrolės patikrinimai;
- apskaitą tvarkančių įmonių veiklos kokybės užtikrinimas;
- švietimas;
- pasitikėjimo valstybe didinimas, institucijų veiklos koordinavimas, jaunimo mokesčio sąmoningumo tobulinimas;
- bendra duomenų platforma, skirta VMI, „Sodrai“ ir FNTT, Registrų centrui, muitinei ir kitoms institucijoms;
- bendri minėtų institucijų rizikos vertinimo standartai;
- kasmetė vieša pažangos ataskaita.

Antroji kryptis – **skatinti elektroninių paslaugų plėtrą**. Geru to pavyzdžiu galime laikyti nekilnojamojo turto mokesčio apskaičiavimo administratoriaus iniciatyva procesą – VMI parengs preliminaras šio mokesčio deklaracijas tiek juridiniams, tiek fiziniams asmenims. Taip pat planuojamas naujas gyventojų pajamų deklaravimo modelis ir nauja turto deklaravimo koncepcija.

Trečia kryptis – **kibernetinis saugumas**. Šiuo atveju matau konkrečių priemonių planą:

- kritinių sistemų ir duomenų apsauga;
- rizikos vertinimu pagrįsta saugumo strategija;
- stipri prieigos kontrolė ir autentifikavimas (nulinio pasitikėjimo standartas);
- nuolatinis grėsmių stebėjimas ir reagavimas;
- darbuotojų kibernetinio saugumo kompetencijos;
- incidentų valdymo ir atsparumo planai.

Ketvirta kryptis – **sustiprinti etikos standartų laikymąsi** ir sukurti korupcijai atsparią, pasitikėjimą didinančią darbo aplinką. Ši kryptis susijusi su VMI, kaip institucijos, tobulinimu.

■ Kokių VMI vykdomų procesų labiausiai norėtumėte atsisakyti arba juos supaprastinti?

Labiausiai norėtusi supaprastinti klientų aptarnavimo procesus, kad visos VMI paslaugos būtų teikiamos vienoje sistemoje, o klientams nebereikėtų naudotis skirtingomis platformomis ar atlikti perteklinių veiksmų. Šio tikslo VMI siekia įgyvendindama skaitmeninės transformacijos

projektą, kurį aktyviai vykdo gausi projekto komanda. Paslaugos į naują Mokesčių administravimo platformą (MAP) bus perkliamos etapais. Pirmajame etape numatoma perkelti 10 VMI paslaugų. Tai sumažins administracinę naštą, supaprastins procesus ir užtikrins patogesnę klientų aptarnavimą. Daugiau informacijos apie pokyčius rasite <https://www.vmi.lt/evmi/vmi-skaitmenine-transformacija>.

■ Ar planuojate mažinti administracinę naštą smulkiajam verslui? Kokiais konkrečiais veiksmais?

Planuojamos įvairios priemonės, mažinančios administracinę naštą verslui. Kai kurios iš jų jau patvirtintos ir netrukus bus įgyvendinamos. Pavyzdžiui, VMI juridiniams asmenims suformuos preliminaras nekilnojamojo turto mokesčio (toliau – NTM) deklaracijas už 2026 m. ir vėlesnius mokesčius laikotarpius. VMI automatiškai sukels visus turimus duomenis apie nekilnojamąjį turtą, priklausančias lengvatas ir taikomus tarifus. Suformuotoje preliminarioje deklaracijoje bus pateikiama papildoma informacija ir perspėjimai, kurie palengvins mokesčių mokėtojų deklaravimo procesą ir padės sumažinti klaidų tikimybę. Klientas turės peržiūrėti preliminaros deklaracijos duomenis, vedlio principu papildyti ją savo turimais duomenimis, pridėti juos pagrindžiančius dokumentus.

Smulkusis verslas taip pat pajus pirmiau aptartos naujosios Mokesčių administravimo platformos teikiamą naudą, nes jau pirmajame etape planuojama į šią sistemą perkelti jiems aktualias paslaugas: verslo liudijimų išdavimą ir tvarkymą, veiklos rūšies keitimą vykdant individualiąją veiklą.

Šiuo metu rengiamas *Finansų ministro valdymo sričių perteklinių reikalavimų verslui šalinimo 2026–2028 metų priemonių planas*, kuriame taip pat numatytos tam tikros administracinę naštą mažinančios priemonės, susijusios su VMI teise formuoti mokesčines prievoles, kai kurių pranešimų pildymo atsisakymu, PVM sertifikatų išdavimu.

■ Kaip VMI planuoja ateityje kovoti su šešėline ekonomika, neapsunkindama sąžiningų mokesčių mokėtojų?

VMI kontrolę vis labiau grindžia duomenų analize ir rizikos vertinimu, todėl pagrindinis

tikslas yra kuo tiksliau identifikuoti didžiausią mokestinę riziką keliančius atvejus ir kontrolės veiksmus nukreipti būtent ten.

Tam VMI naudoja išmaniąją kontrolės procesų valdymo sistemą (i.KON), kuri leidžia analizuoti informaciją iš įvairių duomenų šaltinių, taikyti rizikos taisykles, automatizuoti rizikingų atvejų atranką ir operatyviau reaguoti į nustatytus neatitikimus.

2025 metais VMI atliko 20 163 (5673 i.KON analizės pagrindu) stebėsenos veiksmus ir 5 900 kontrolės veiksmų. **2025 m. stebėsenos rezultatai sudarė 133 mln. eurų** (54 mln. i.KON analizės pagrindu).

Siekama informuoti mokėtojus apie neatitikimus kaip įmanoma anksčiau. 2024 m. pabaigoje startavo PVM deklaracijų tikrinimo jų pateikimo metu procesas. 2025 metais apie galimas klaidas / neatitikimus mokėtojai buvo informuoti daugiau kaip 4 300 kartų. Daugiau kaip 80 proc. mokėtojų, gavę informaciją, savarankiškai pašalina minėtus neatitikimus. **Rezultatas – 22 mln. eurų.**

2026 m. tendencija nesikeičia. Atlikta 10,3 tūkst. stebėsenos veiksmų (3,9 tūkst. i.KON analizės pagrindu), kurių rezultatai sudarė 67,7 mln. eurų (28,2 mln. i.KON analizės pagrindu). Deklaracijų tikrinimo metu apie klaidas mokėtojai informuoti 3,5 tūkst. kartų. **Rezultatas – 12,6 mln. eurų.**

Atliekant kontrolę taip pat plačiai naudojama i.MAS duomenys: sąskaitų faktūrų, važtaraščių, kasos aparatų ir kitų informacinių sistemų informacija, kuri automatiškai sutikrinama tarpusavyje.

Artimiausiu metu planuojama ir toliau plėsti šių sistemų galimybes, diegti naujus rizikos modelius, integruoti papildomus duomenų šaltinius, automatizuoti kontrolės procesus ir efektyviau panaudoti elektroninių kasos aparatų (i.EKA) bei kitų skaitmeninių sprendimų duomenis. Tai leis greičiau nustatyti galimus pažeidimus, sumažins administracinę naštą sąžiningiems mokesčių mokėtojams ir užtikrins, kad kontrolės veiksmai būtų taikomi ten, kur jų labiausiai reikia.

- **Ar, jūsų nuomone, VMI pakankamai padeda mokesčių mokėtojams suprasti apmokestinimo taisykles ir ištaisyti klaidas, ar dažniau taiko sankcijas ir baudas?**

VMI siekia kiek įmanoma labiau padėti verslui ir gyventojams suprasti mokesčių teisės aktų nuostatų taikymą įvairiose situacijose, todėl nuolat pildo, atnaušina ir skelbia mokesčius reglamentuojančių teisės aktų apibendrintus komentarus, juose pateikdamas praktinių situacijų ir apmokestinimo pavyzdžių.

Taip pat, **remdamiesi gaunamais pranešimais telefonu ir paklausimais raštu, pateikiame informaciją VMI interneto svetainės skiltyje „Dažniausiai užduodami klausimai“**, papildome „Mokesčių žinyną“, pasikeitus tam tikroms nuostatom, apie tai informuojame „Mokesčių naujienų“ dalyje. Internete skelbiama informacija, atsižvelgiant į mokesčių teisės aktų pakeitimus, nuolat peržiūrima ir atnaujinama. Papildomai rengiame mokomuosius vaizdo įrašus VMI Youtube kanale, apie mokesčius paprastai kalbamės VMI tinklalaidėje „Kad mokesčiai būtų paprasta“.

VMI yra atvira savo klientams: nuolat bendrauja su partneriais, asociacijomis, institucijomis. Atsižvelgdami į aktualijas, atskiroms grupėms rengiame seminarus, susitinkame ir kalbamės jiems rūpimus klausimus, su asociacijų atstovais dalijamės parengta informacija (skaidrės, DUK, vaizdo įrašai).

Jei gyventojui, susipažinus su pateikta medžiaga, kyla papildomų klausimų, išsami konsultacija ir atsakymas į mokesčio mokėtojo pateiktus klausimus vienokia ar kitokia forma visais atvejais yra pateikiamas.

Anksčiau aptarti stebėsenos rezultatai rodo, kad VMI pirmiausiai yra linkusi klientus informuoti apie pastebėtus neatitikimus ir leisti juos savarankiškai ištaisyti. Žinoma, kontrolės veiksmų ir sankcijų už pažeidimus nepavyks išvengti nesąžiningiems mokesčių mokėtojams.

- **Kokių patarimų galite duoti mokesčių mokėtojams, kad mokestinis patikrinimas vyktų sklandžiau ir pareikalautų kuo mažiau laiko bei kitų sąnaudų tiek iš mokesčių mokėtojo, tiek iš mokesčio administratoriaus?**

Pagrindinis patarimas mokesčių mokėtojams – laiku ir tinkamai vykdyti mokestines pareigas ir užtikrinti atitiktį: teikti įvairias deklaracijas, ataskaitas, kitą informaciją, laikytis mokesčių įstatymų ir tvarkų. Kilus klausimų ar susidūrus su netipinėmis situacijomis – pasikonsultuoti su mokesčių administratoriaus specialistais. Vykstant stebėsenos veiksams, bendradarbiavimas

taip pat labai svarbus, nes tai yra proga pastebėti neatitiktumus ištaisyti savarankiškai.

Noriu priminti, kad **įmonės turi galimybę į save pažvelgti VMI akimis – peržiūrėti VMI kliento profilį**. Atverdami įmonės informaciją apie tai, kaip mes jas matome ir vertiname, siekiame stiprinti dialogą su verslu, skatiname savarankiškai atlikti visas mokesčines pareigas. Šis įrankis leidžia klientams pamatyti rizikas, kurias išvelgia mokesčių administratorius ir kurios gali tapti stebėsenos ar kontrolės veiksmų inicijavimo priežastimi ateityje, ir priimti atitinkamus sprendimus – keisti elgseną.

■ **Kaip, Jūsų manymu, dirbtinis intelektas pakeis VMI darbą per artimiausius penkerius metus?**

Dirbtinis intelektas galėtų perimti atsakymų į nesudėtingus paklausimus parengimą, taip pat tam tikrais atvejais galėtų prisidėti prie klientų

informavimo telefonu. Matome dirbtinio intelekto technologija pagrįstų įrankių potencialą, atliekant rizikingų klientų atranką. Plečiantis technologinėms galimybėms, dirbtinis intelektas galėtų teikti dalį elektroninių paslaugų, nagrinėti nesudėtingus prašymus.

Panašios tendencijos išvelgiamos naujauose Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ir Europos Komisijos tyrimuose: teigiama, kad dirbtinis intelektas mokesčių administravimo srityje galėtų veikti mokesčių išieškojimo, rizikingų klientų atrankos procesuose, konsultuojant mokesčių klausimais.

Nuosekliai sieksiu dirbtinio intelekto panaudojimo plėtros VMI, kad Lietuvos mokesčių administratorius būtų tarp pažangiausių Europoje.

Dėkojame už pokalbį ir linkime sėkmės!

Kalbino **Andrej ŠADRÁKOV**

APSKAITOS IR VERSLO VALDYMO PROGRAMOS

NAUJAS produktas:

„Stekas SDS“ sistema

- WEB technologijomis pagrįsta dokumentų valdymo ir platinimo sistema.
- Efektyviai automatizuokite pardavimo sąskaitų faktūrų pateikimą Jūsų partneriams.
- Didelis našumas: akimirksniu apdorojami šimtai tūkstančių dokumentų.
- Patogu ir paprasta naudoti. Veikia visuose įrenginiuose.
- Skirta STEKAS PLIUS programos naudotojams.

Išbandykite jau dabar!

**Per 30 metų
veiklos patirtis**

UAB „STEKAS“
Tel. (+370 5) 278 06 70
info@stekas.lt

STEKAS.LT

Ciklas „Darbo apmokėjimo sistemos parengimas įmonėje“

PAREIGYBIŲ GRUPEI TAIKOMO ATLYGIO bei INDIVIDUALAUS DARBO UŽMOKESČIO darbuotojams nustatymas (3)

Vaidotas DAUSKURDAS
Konsultantas ekspertas

◆ **Kaip jau esame rašę**, LR Seimas po ilgų atidėliojimų ir koregavimų priėmė Darbo kodekso pakeitimus, kuriais nustatė, kad pagal naujus reikalavimus prievolė pasirengti Darbo apmokėjimo sistemą ar peržiūrėti jau esamą ir ją atitinkamai koreguoti atidedama iki 2026 m. gruodžio 31 d. Tačiau suprantant darbų, kurie būtini siekiant įgyvendinti naujai patvirtintus reikalavimus, apimtis ir jų pobūdį, reikia pabrėžti, kad, norint nepraleisti nustatyto termino, dabar pats laikas pradėti darbus.

Ankstesnėje publikacijoje aptarėme, kad viena iš esminių naujovių, patvirtintų Darbo kodekso pakeitimu ir siejamų su Darbo apmokėjimo sistema, – pareigybių suskirstymas į grupes. Įgyvendinus šį reikalavimą, rengiant Darbo

apmokėjimo sistemą, reikės žengti kitą žingsnį – *kiekvienai pareigybių grupei nustatyti konkretų darbo užmokestį ar darbo užmokesčio režius (režio minimalią ir maksimalią reikšmes)*. Šio žingsnio įgyvendinimą trumpai ir aptarsime šioje publikacijoje.

PAREIGYBIŲ GRUPIŲ DARBO UŽMOKESČIO RĖŽIŲ NUSTATYMAS

Sugrupavus esamas pareigybes į grupes, kiekvienai pareigybei turi būti priskiriamas darbo užmokestis ar darbo užmokesčio rėžiai. Nustatant šiuos dydžius, turėtų būti **atsižvelgiama į konkrečios pareigybių grupės darbuotojų kuriamą darbo vertę**, t. y. didžiausią vertę turinčiai pareigybių grupei nustatomas didžiausias darbo užmokestis, toliau, atsižvelgiant į kitų atliekamų darbų vertę, atlyginimai nustatomi atitinkamai mažėjančia tvarka.

Pavyzdžiui, aukščiausios pareigybių grupės atlygis ar maksimalus atlygio rėžio dydis galėtų atitikti įmonės vadovui nustatytą darbo užmokesčio dydį, o žemiausios pareigybių grupės atlygis ar minimalus atlygio rėžio dydis – mažiausią įmonėje mokamo fiksuoto darbo užmokesčio dydį. Tačiau pabrėžtina, kad šis **mažiausias dydis negali būti mažesnis nei minimalusis darbo užmokestis (MMA) arba specialiais įstatymais nustatytas minimalus pareigybės darbo užmokestis**.

Tarpinių pareigybių grupių, t. y. esančių tarp aukščiausios ir žemiausios pareigybių grupių, darbo užmokesčio ar jo rėžių dydžiai galėtų būti nustatomi išlaikant nuoseklų šių dydžių didėjimą, pereinant nuo žemesnių į aukštesnes pareigybių grupes.

„Įgyvendinant įmonėje taikomas darbo apmokėjimo sąlygas, turi būti įgyvendintas esminis reikalavimas – tos pačios pareigybių grupės darbuotojų darbo užmokesčio skirtumai turi būti objektyviai pateisinami ir pagrįsti.“

Darbo užmokesčio rėžiai. Darbo užmokesčio rėžis (kiti tai vadina darbo užmokesčio intervalu) – tai *skirtumas tarp minimalios ir maksimalios darbo užmokesčio reikšmės, nustatytos tai pačiai pareigybių grupei*. Pažymėtina, kad šis skirtumas gali būti išreikštas konkrečia suma (pvz., 300 Eur) arba tam tikru procentiniu dydžiu (pvz., 20 proc.). Beje, darbo užmokesčio rėžiai gali būti išreiškiami dviem dydžiais (maksimalus ir minimalus) arba nustatomi trimis dydžiais (minimalus, vidutinis ir maksimalus). Darbdavys savo nuožiūra turi teisę spręsti, ar jis įmonėje taiko darbo užmokesčio rėžius konkrečiai pareigybių grupei, ar ne. O jei taiko, kokio dydžio skirtumas taikomas, ar taikomi tik minimalūs ir maksimalūs dydžiai, ar nustatomas ir vidutinis rėžio dydis.

Skirtingoms pareigybių grupėms reikėtų nustatyti darbo užmokesčio režiaus, t. y. pareigybių grupėms toje pačioje įmonėje taikomų režijų dydis gali būti skirtingas. Pavyzdžiui, vadovaujamų pareigybių grupės atlygio režio dydis, skaičiuojant nuo medianos, gali siekti 20 proc. (ar net daugiau), nes atliekant tokį darbą yra platesnės kompetencijų ir atsakomybių augimo įmonėje galimybės, o tai daro tiesioginę įtaką konkretaus darbo užmokesčio dydžio parinkimui. Aptarnaujančių ar techninį darbą atliekančių darbuotojų pareigybių grupės atlygio režiai gali skirtis nuo medianos iki 10–15 proc., mat jiems tenkančių atsakomybių augimo galimybės toje pareigybėje paprastai yra ribotos, todėl jų darbo užmokesčio dydis kinta rečiau ir mažiau priklauso nuo iškeltų uždavinių bei pasiektų rezultatų.

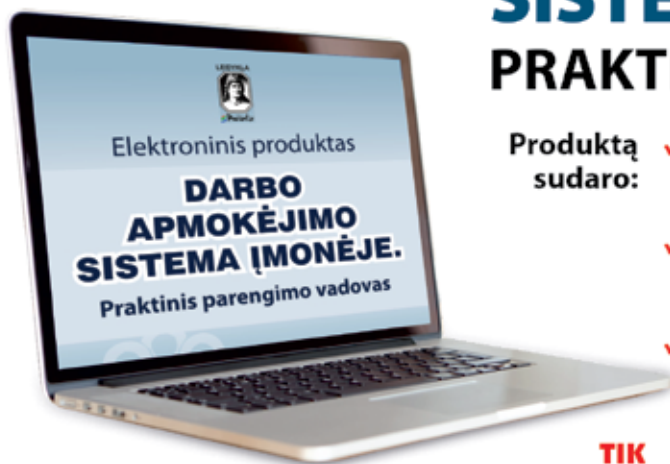
„Pritaikius tokią sistemą, kuomet atlygio režiai tvirtinami pareigybių grupei, o laikantis šių režijų ribų darbuotojui nustatomas konkretus individualus atlygis, priklausomai nuo jo kompetencijos, kvalifikacijos, darbo sudėtingumo, patirties ir pan., darbdavys neturės prievolės visiems tos pačios pareigybių grupės darbuotojams mokėti identiško dydžio atlyginimo.“

SVARBU!

Igyvendinant ES direktyvos reikalavimus, Darbo kodekse įteisinta prievolė kiekvienai įmonei iki 2026 12 31 pasirengti ir patvirtinti Darbo apmokėjimo sistemą.

PATS PIGIAUSIAS BŪDAS KOKYBIŠKAI PASIRENGTI DARBO APMOKĖJIMO SISTEMĄ PATIEMS – elektroninis produktas

DARBO APMOKĖJIMO SISTEMA ĮMONĖJE PRAKTINIS PARENGIMO VADOVAS

PRODUKTO RENGĖJAS:
konsultantas ekspertas
Vaidotas DAUSKURDAS

- Produktą sudaro:**
- ✓ pavyzdinė įmonės Darbo apmokėjimo sistema – **ELEKTRONINIS ŠABLONAS**, skirtas prisitaikyti konkrečios įmonės reikmėms;
 - ✓ **APRAŠOMOJI DALIS**, kurioje išsamiai aprašytos ir paaiškintos darbo apmokėjimo sistemos įmonėje revizavimo, parengimo ir patvirtinimo procedūros;
 - ✓ **VAIZDO ĮRAŠAS**, kuriame pateikti teisininkų paaiškinimai ir patarimai dėl darbo apmokėjimo sistemos įmonėje revizavimo, parengimo ir patvirtinimo – jie padės išvengti klaidų bei netikslumų atliekant šį darbą įmonėje.

PRODUKTO KAINA – 158 € (su PVM). Prekės kodas – DP_DAS.

Kaina „Būhalterija“ prenumeratoriams

iki rugsėjo 30 d. – tik 128 €.

Norėdami įsigyti produktą, sumokėkite jo kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT34704406000597711 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyje įrašykite **prekės kodą (DP_DAS)** ir **el. pašto adresą**.

Daugiau informacijos tel. (0 5) 270 0636, el. p. knygos@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

Galima situacija, kad atskiroms pareigybių grupėms nustatyti atlygio rėžiai gali sutapti ar persidengti tarpusavyje, t. y. vienos pareigybių grupės atlygio viršutinė riba gali patekti į kitos grupės atlygio ribas.

Iš to, kas aptarta, galima teigti, jog darbo užmokesčio skirtumai (atlygio rėžio dydžiai) tarp skirtingų pareigybių grupių neturi būti vienodi, gali būti skirtingi ir turėtų priklausyti nuo konkrečių pareigybių kuriamos vertės ir jų svarbos įmonei. Dėl šios priežasties **visų pareigybių grupių darbo užmokesčio skirtumas neturi būti visais atvejais vienodas – jis gali skirtis priklausomai nuo konkrečioje grupėje esančių pareigybių atsakomybės masto, kompetencijų sudėtingumo bei poveikio įmonės rezultatams ir pan.**

INDIVIDUALAUS DARBUOTOJO ATLYGIO NUSTATYMAS LAIKANTIS DARBO UŽMOKESČIO RĖŽIO RIBŲ

Kaip buvo aptarta ankstesnėse publikacijose, konkrečios pareigybės vertinimas lemia jos priskyrimą tam tikrai pareigybių grupei, o priskyrimas atitinkamai pareigybių grupei tuo pačiu lemia pareigybei taikomą pareigybių grupei nustatytą darbo užmokestį ar atlygio rėžius. Tačiau konkretaus darbuotojo darbo užmokestis nustatomas individualiai, atsižvelgiant į pareigybės grupę, kuriai jis priskiriamas, nustatytą atlygio rėžį.

Priminsime esminį reikalavimą – **darbuotojui nustatomas darbo užmokestis negali būti mažesnis už minimalų ir didesnis už maksimalų tai pareigybių grupei, kuriai priskirta jo pareigybė, nustatytą darbo užmokesčio dydį, t. y. už taikomą minimalų ir maksimalų rėžio dydį. O koks konkretus darbo užmokestis, laikantis atlygio rėžių ribų, skiriamas darbuotojui, turėtų būti nustatoma darbo sutartyje, atsižvelgiant į objektyvius ir iš anksto apibrėžtus kriterijus.** Tokiais kriterijais, pavyzdžiui, galėtų būti darbuotojo kompetencija ir įgūdžiai, taikomas atsakomybės lygis, profesinė patirtis ar darbo trukmė einant konkrečias pareigas, pareigybei priskiriamų užduočių sudėtingumas bei kiti objektyvūs kriterijai, kurie yra aktualūs konkrečiai pareigybei. Svarbu, kad kriterijai, kuriais vadovaujantis darbuotojui būtų nustatomas konkretus atlygio dydis, būtų aiškūs,

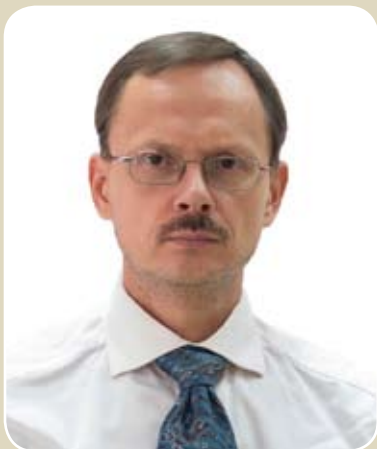
„Konkrečios pareigybės vertinimas lemia jos priskyrimą tam tikrai pareigybių grupei, o nuo to priklauso konkrečiai pareigybei taikomas pareigybių grupei nustatytas darbo užmokestis ar atlygio rėžiai.“

objektyvūs ir nebūtų siejami su lytimi, rase, seksualine orientacija ar pan.

Pritaikius tokią sistemą, kuomet atlygio rėžiai tvirtinami pareigybių grupei, o laikantis šių rėžių ribų darbuotojui nustatomas konkretus individualus atlygis, priklausomai nuo jo kompetencijos, kvalifikacijos, darbo sudėtingumo, patirties ir pan., **darbdavys neturės prievolės visiems tos pačios pareigybių grupės darbuotojams mokėti identiško dydžio atlyginimo.** Darbdavys įgis galimybę konkretaus atlygio dydį nustatyti atsižvelgdamas į jam reikšmingas aplinkybes (pvz., nepatyrusiam buhalteriiui darbo užmokestis galėtų būti parenkamas nuo minimalaus iki vidurinio atlygio rėžio dydžio, o patyrusiam – nuo vidurinio iki maksimalaus). Tokiu būdu kiekvienas darbuotojas gali gauti teisingą atlygį, laikantis nustatyto darbo užmokesčio rėžio, atsižvelgiant į jo asmeninę indėlį, efektyvumą, įgūdžius, kompetencijas ir kt. Tačiau bet kuriuo atveju turi būti įgyvendintas esminis reikalavimas – **tos pačios pareigybės grupių darbuotojų darbo užmokesčio skirtumai turi būti objektyviai pateisinami ir pagrįsti.**

Dar viena svarbi aplinkybė – darbdavys gali atitinkamo dydžio atlygį nustatyti ne tik sudarydamas darbo sutartį, bet ir vėliau, darbuotojui dirbant, įgyja galimybę periodiškai peržiūrėti (didinti) darbuotojo individualų darbo atlygį, atsižvelgdamas į jo kompetencijų augimą, gerėjančius darbo rezultatus, rinkos sąlygų kitimą ar pan. Tad šiuo požiūriu darbdavys tampa laisvesnis ir gali priimti reikiamus vadovos sprendimus.

Valdas JAGMINAS
Auditorius

ĮMONĖS PROJEKTAI:

biudžetų sudarymas ir vykdymo apskaita

◆ **Įmonėse vis dažniau** įvairių produktų (gaminų, paslaugų, darbų) kūrimas, gamyba bei pardavimas vertinamas kaip projektų vykdymas, t. y. įmonėje taikomas projektinės vadybos modelis. Tokiais atvejais dažniausiai sudaromi projektų biudžetai ir kontrolės tikslais tvarkoma jų vykdymo apskaita. Šiame straipsnyje aptarsime pagrindinius su šia aktualia sritimi susijusius klausimus.

Kuomet įmonėje taikoma projektinė vadyba, projektu dažniausiai laikoma kokio nors produkto (gaminio, paslaugos ar tam tikro darbo) gamyba ir / arba jo pardavimas. Su projektu susijusiems darbams vadovauja įmonės darbuotojas, kuris yra paskirtas tokio projekto vadovu. Projektui reikalingus darbus jo vadovo užsakyму dažnai atlieka įvairių įmonės padalinių darbuotojai arba reikalingi darbai gali būti užsakomi iš kitų įmonių. Paprastai įmonėje sudaromi kiekvieno atskiro projekto biudžetai visam jų vykdymo laikotarpiui, už juos atsakingi tų projektų vadovai. Lygiai taip pat sudaromi ir padalinių, kurie tuos projektus vykdo, biudžetai.

Kuomet projektus vykdo įvairūs įmonės padaliniai, planuojamos jų išlaidos yra numatomos tiek tų padalinių biudžetuose, tiek projektų, kuriuos padaliniai planuoja vykdyti,

biudžetuose. Tiek padalinių, tiek ir projektų biudžetai įmonėse rengiami įvairiai, nes tai priklauso tiek nuo pačių projektų ypatybių (pvz., ar planuojami materialaus gaminio gamybos darbai, ar kokios nors paslaugos teikimas, ar kt.), tiek nuo įmonėje taikomo darbų planavimo ir organizavimo modelio. Aptarsime pagrindinius dalykus, susijusius su projektų biudžetų rengimu ir jų vykdymo apskaita.

Toliau pateiktoje schemoje parodomas principas, kaip padalinių daromos išlaidos patenka į projektų, kuriuos jie vykdo, savikainą. Šie dalykai pirmiausiai numatomi sudarant padalinių ir projektų biudžetus. Tada, jau vykdant suplanuotus projektus, faktinės padalinių išlaidos įskaičiuojamos į vykdomų projektų savikainą. Informacija apie faktines išlaidas yra pateikiama padalinių bei projektų faktinėse ataskaitose.

Pagal pateiktą pavyzdį, projektą A vykdo trys padaliniai. Kiekvienas iš jų atlieka tam tikrus šiam projektui skirtus darbus ir kartu priskiria jam padarytų išlaidų sumas. Padalinys Nr. 1 atlieka darbus projektui A ir priskiria jam 700 eurų savo išlaidų (likusias išlaidas priskiria projektams B ir C, kuriuos vykdo tą patį mėnesį). Padalinys Nr. 2 atlieka darbus projektui A ir priskiria jam 400 eurų savo išlaidų (likusias išlaidas priskiria projektams B ir C). Galiausiai padalinys Nr. 3 atlieka savo darbus projektui A ir priskiria jam 200 eurų išlaidų (likusias priskiria projektams B ir C). Rezultatas – projekto A savikaina susideda iš trijų padalinių priskirtų išlaidų sumos – 1 300 Eur. Analogiškai suformuojamos ir kitų projektų savikainos.

PROJEKTŲ IR JUOS VYKDanČIŲ PADALINIŲ IŠLAIDŲ SĄRYŠIS

PROJEKTAI PADALINIAI		Projektų vykdymo savikaina, Eur			Iš viso per mėnesį, Eur
		projektas A	projektas B	projektas C	
1	2	3	4	5	6
Padalinių išlaidos, Eur	Padalinys Nr. 1	700	300	400	1 400
	Padalinys Nr. 2	400	350	250	1 000
	Padalinys Nr. 3	200	450	150	800
Iš viso per mėnesį, Eur		1 300	1 100	800	3 200

Projekto biudžetas yra sudaromas visam projekto vykdymo laikotarpiui, o jeigu visas laikotarpis yra ilgas, tai jis biudžete yra suskaidomas trumpesniais etapais: ketvirčiais, mėnesiais, dekadomis arba savaitėmis. Projekto biudžeto laikotarpis turi atitikti realų projekto vykdymo ciklą, bet neturi būti siejamas su kalendoriniais ar įmonės finansiniais metais.

1 lentelė.

KONFIDENCIALU

Projektas – seminaras „Mokesčių vadyba įmonėje“

BIUDŽETAS: 2026 M. LAPKRITIS–2027 M. VASARIS

Biudžetas patvirtintas:
direktorius V. Pavardenis 2026-11-21

Skirta: projekto vadovui

Projekto vykdymo:
pradžią – 2026 11 07
pabaigą – 2027 02 23
Projekto apimtis:
5 seminaro grupės skirtinguose miestuose;
grupėje – iki 30 klausytojų.
Produkto aprašymas ir pastabos – priede.

Eil. Nr.	Rodiklis	Laikotarpis	2026–2027 m.				
			lapkritis	gruodis	sausis	vasaris	iš viso
1	2		3	4	5	6	7
A	Klausytojų skaičius		15	35	50	25	125
B	SEMINARO ĮPLAUKOS		19 500	45 500	65 000	32 500	162 500
C	GAMYBINĖ MARŽA*		19 500	65 000	130 000	162 500	162 500
1.	Atlygis autoriams		0	0	11 000	0	11 000
2.	Medžiagos gamybos išlaidos:		0	1 000	6 000	0	7 000
2.1.	Redagavimo išlaidos		0	0	300	0	300
2.2.	Maketavimo išlaidos		0	1 000	700	0	1 700
2.3.	Spausdinimo išlaidos		0	0	5 000	0	5 000
2.3.1	popieriaus išlaidos		0	0	2 700	0	2 700
2.3.2	spaudos darbai		0	0	2 300	0	2 300

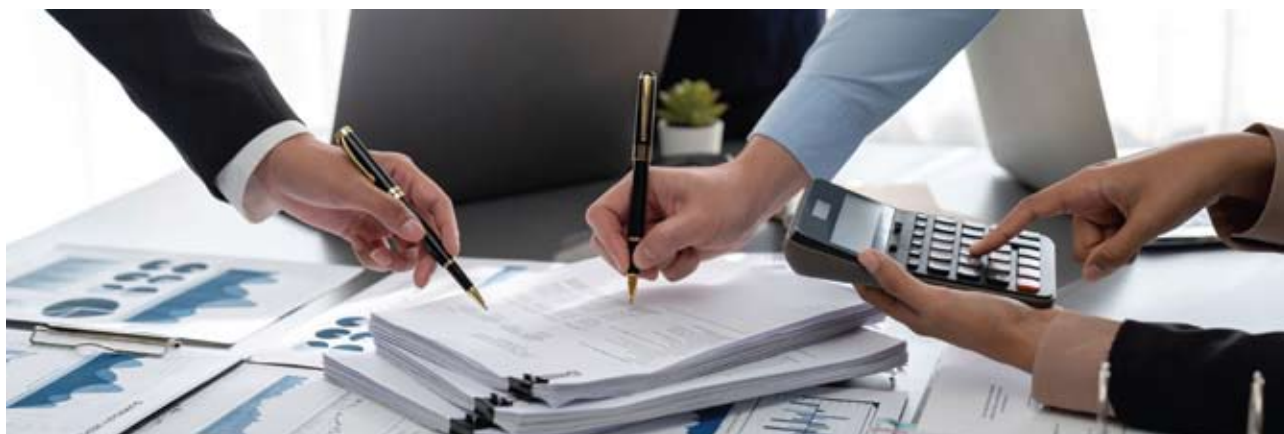
1	2	3	4	5	6	7
D	PASLAUGOS TEIKIMO MARŽA*	19 500	64 000	112 000	144 500	144 500
3.	Paslaugos teikimo išlaidos:	0	0	40 000	16 500	56 500
3.1.	Atlygis dėstytojams	0	0	21 000	9 000	30 000
3.2.	Auditorijų eksploatavimo išlaidos	0	0	10 500	4 500	15 000
3.3.	Kitos seminarų organizavimo išlaidos	0	0	8 500	3 000	11 500
E	KOMERCINĖ MARŽA*	19 500	64 000	72 000	88 000	88 000
4.	Marketingo išlaidos	11 000	22 000	15 500	8 500	57 000
4.1.	Seminaro reklamos išlaidos	10 000	20 000	10 000	7 000	47 000
4.2.	Seminaro pardavimų išlaidos	1 000	2 000	5 500	1 500	10 000
5.	Reklamos pardavimų rezultatas	0	0	0	1 500	1 500
5.1	Reklamos pardavimų pajamos	0	0	0	2 000	2 000
5.2	Reklamos pardavimų sąnaudos	0	0	0	500	500
F	PROJEKTO MARŽA*	8 500	31 000	23 500	32 500	32 500
6.	Projekto vadybos išlaidos	2 000	1 000	3 400	500	6 900
6.1.	Projekto kūrimo organizavimo išlaidos	0	0	3 100	0	3 100
6.2.	Projekto marketingo vadybos išlaidos	1 500	1 000	300	200	3 000
6.3.	Kitos projekto vadybos išlaidos	300	0	0	200	500
6.4.	Kitos priskirtos projekto vadybos išlaidos	200	0	0	100	300
G	BENDROJI MARŽA*	6 500	28 000	17 100	25 600	25 600

* - apskaičiuota kaupimo būdu.

Toliau kaip pavyzdį aptarsime **projekto – seminaro „Mokesčių vadyba įmonėje“ – biudžeto sudarymą** (žr. 1 lentelę) ir jo apskaitą. Kad visi projekte dalyvaujantys darbuotojai vienodai ir aiškiai suprastų savo užduotis, *projektas turi būti aiškiai ir gana detaliai aprašytas, nurodant jam keliamus įvairius kokybės bei kiekybės reikalavimus*. Tokį aprašymą galima parengti kaip atskirą projekto biudžeto priedą, o svarbiausią informaciją galima glaustai pateikti pačiame projekto biudžete (tai matyti 1 lentelės viršuje) – tai priklauso nuo įmonės pasirinkimo.

Sudarant projekto (jeigu jis apima ne tik produkto pagaminimą, bet ir pardavimą) biudžetą, pradedama nuo pardavimų biudžeto sudarymo:

pavyzdžiui, jeigu parduodamas seminaras, reikia numatyti būsimą pardavimo kainą, planuojamą surinkti klausytojų skaičių ir tada – planuojamas pardavimo pajamas (iš pradžių tai bus įplaukos, kurios virs pajamomis pateikus šį produktą jo pirkėjams). Kartu numatomos ir planuojamam klausytojų skaičiui surinkti reikalingos reklamos ir pardavimų priemonės bei jų išlaidos. Atsižvelgiant į klausytojų skaičių, planuojamos seminaro medžiagos gamybos ir paslaugos teikimo (pvz., klausytojų maitinimo) išlaidos. Taip pat paskiriami už šiuos darbus ir jų metu daromų išlaidų sumas atsakingi įmonės padalinių darbuotojai. 1 lentelėje pateiktas sudarytas seminaro biudžetas visam jo vykdymo laikotarpiui. Seminaro

reklama ir pardavimai prasidės 2026 m. lapkritį, o pats seminaras (planuojamos 5 grupės skirtinguose miestuose) vyks 2027 m. sausio–vasario mėnesiais.

Pavyzdyje *seminaro biudžete pardavimų pozicija išreikšta įplaukomis*: pardavimai bus fiksuojami tada, kai bus gauti pinigai už būsimą seminarą, bet ne tada, kai tos įplaukos bus pripažintos pajamomis, t. y. kai bus iš tikrųjų uždirbtos. Tai normalu, nes pardavimų padalinio tikslas – pasiekti, kad seminario dalyviai sumokėtų už būsimą seminarą. Pardavėjų darbas su konkrečiu pirkėju baigiasi, kai šis sumoka už būsimą renginį. Įplaukų virtimui pajamomis pardavimų srities darbuotojai įtakos nedaro. O surengus planuotą seminarą iš anksto už jį sumokėjusiems dalyviams, visos už seminarą gautos įplaukos taps pajamomis.

Pateiktame seminario biudžete *išskirtos kelios skirtingos apimties maržos – tai tarpiniai produkto pelningumo rodikliai*. Už atskirus projekto vykdymo darbus (gamybą, paslaugos teikimą, marketingą) atsako skirtingi vadovai, tad kiekvienas jų kontroliuoja savo darbus ir jų išlaidas. *Projekto biudžete nurodyti maržos rodikliai atskiria skirtingų darbų vadovų dispozicijai priskirtas išlaidas*. Taip projekto vadovas gali lengviau įvertinti kiekvieno projekto vykdančio padalinio darbų išlaidų įtaką

Projekto biudžeto (kaip ir jo vykdymo ataskaitų) laikotarpis turi atitikti realų projekto vykdymo ciklą, bet neturi būti siejamas su kalendoriniais ar finansiniais metais.

galutiniam projekto rezultatui – šiuo atveju bendrajai maržai. Šis rodiklis gaunamas iš seminario pajamų atėmus visas seminario darbų (gamybos, paslaugos teikimo, marketingo ir kt.) išlaidas. **Bendroji marža (suplanuotas jos dydis iš projekto – 25 600 €) parodo, kokia suma nuo projekto pajamų lieka įmonės bendrosioms bei administracinėms išlaidoms padengti ir galiausiai pelnui uždirbti.**

Aptariamame pavyzdyje visos *maržos apskaičiuotos kaupimo būdu*. Taip daroma todėl, kad, vertinant tam tikro mėnesio projekto vykdymo rezultatus ir atsižvelgiant į maržos rodiklius, būtų matyti ankstesnių laikotarpių veiklos įtaka, nes galutinis projekto rezultatas pasiekiamas palaipsniui per visą jo vykdymo laikotarpį. Pavyzdžiui, šiuo atveju įplaukos už seminarą gaunamos dar nepradėjus rengti seminario medžiagos. Jos gamybos, ypač šios *paslaugos teikimo*, išlaidos bus patiriamos vėliau. Naudojant kaupimo būdu apskaičiuotas maržas, projekto vykdymo laikotarpiu pasiekti rezultatai matomi tolygiau, t. y. kiekvieną mėnesį matyti, kiek priartėjama prie galutinio rezultato.

Jau vykdant projektą pagal patvirtintą jo biudžetą, pakitus svarbioms aplinkybėms, kurios akivaizdžiai darys įtaką projekto rezultatui, rekomenduojama pakoreguoti pradinį biudžetą. Biudžetai turi būti lankstūs, t. y. juos reikia koreguoti atsižvelgiant į pakitusias aplinkybes, pavyzdžiui, nusprendus sudaryti papildomą – šeštąją – seminario grupę dar viename mieste, padidėtų tiek projekto pajamos, tiek ir išlaidos. Įmonėje nustatyta tvarka pakoregavus projekto biudžetą, jis turi būti patvirtinamas iš naujo.

Įmonėje vykdomų projektų vadovai, kurie atsakingi už projektų darbų apimtį bei jų kokybę, o kartu ir už projektų biudžetus, gauna

Apie projektų biudžetus ir jų apskaitą plačiau skaitykite leidinyje

BUHALTERINĖ VADYBOS IR KAŠTŲ (MENEDŽMENTO) APSKAITA.
I tomas, 7 skyrius.

jiems reikalingas projektų vykdymo faktinės ataskaitas. Faktiškai padarytos įvairių padalinių darbuotojų išlaidos priskiriamos projektui pagal įvairius vidinius dokumentus, pavyzdžiui, pagal surašytas *vidines sąskaitas*. *Tokių vidinių sąskaitų naudojimo esmė tokia: visi projektuose dalyvaujantys darbuotojai išrašo vidines savo atliktų darbų sąskaitas, nurodydami, kokius darbus atliko, kada ir kokius resursus (pvz., savo dirbtą laiką) sunaudojo, įgyvendindami tam tikrą projektą*. Suprantama, vidinės sąskaitos dažniausiai įmonėse surašomos elektroniniu būdu, kad buhalterijos darbuotojams būtų kuo lengviau jas apdoroti.

Įmonėje vykdomų projektų vadovai, kurie atsakingi už projektų darbų apimtį bei jų kokybę, o kartu ir už projektų biudžetus, gauna jiems reikalingas projektų vykdymo faktinės ataskaitas.

2 lentelė.

Projektas – seminaras „Mokesčių vadyba įmonėje“

KONFIDENCIALU

2026 M. LAPKRIČIO–2027 M. VASARIO ATASKAITA

Skirta: projekto vadovui

Projekto vykdymo:

pradžia – 2026 11 07

pabaiga – 2027 02 23

Projekto apimtis:

5 seminaro grupės skirtinguose miestuose;

grupėje – iki 30 klausytojų.

Produkto aprašymas ir pastabos – priede.

Eil. Nr.	Laikotarpis Rodiklis	Biudžetas	Faktiniai duomenys					Nukrypimas
			lapkritis	gruodis	sausis	vasaris	iš viso	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	Klausytojų skaičius	125	5	35	70	20	130	5
B	SEMINARO ĮPLAUKOS	162 500	6 250	43 750	89 330	22 670	162 000	-500
C	GAMYBINĖ MARŽA*	162 500	6 250	50 000	139 330	162 000	162 000	-500
1.	Atlygis autoriams	11 000	0	700	10 300	0	11 000	0
2.	Medžiagos gamybos išlaidos:	7 000	0	1 000	5 800	0	6 800	-200
2.1.	Redagavimo išlaidos	300	0	0	300	0	300	0
2.2.	Maketavimo išlaidos	1 700	0	1 000	600	0	1 600	-100
2.3.	Spausdinimo išlaidos	5 000	0	0	4 900	0	4 900	-100
2.3.1	popieriaus išlaidos	2 700	0	0	2 700	0	2 700	0
2.3.2	spaudos darbai	2 300	0	0	2 200	0	2 200	-100
D	PASLAUGOS TEIKIMO MARŽA*	144 500	6 250	48 300	121 530	144 200	144 200	-300
3.	Paslaugos teikimo išlaidos:	56 500	0	500	39 500	16 700	56 700	200
3.1.	Atlygis dėstytojams	30 000	0	0	21 000	9 000	30 000	0
3.2.	Auditorijų eksploatavimo išlaidos	15 000	0	0	10 200	4 300	14 500	-500
3.3.	Kitos seminarų organizavimo išlaidos	11 500	0	500	8 300	3 400	12 200	700
E	KOMERCINĖ MARŽA*	88 000	6 250	47 800	81 530	87 500	87 500	-500
4.	Marketingo išlaidos	57 000	3 500	29 500	16 700	10 100	59 800	2 800
4.1.	Seminaro reklamos išlaidos	47 000	3 000	27 000	11 000	8 000	49 000	2 000
4.2.	Seminaro pardavimų išlaidos	10 000	500	2 500	5 700	2 100	10 800	800

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	Reklamos pardavimų rezultatas	1 500	0	0	0	1 500	1 500	0
5.1	Reklamos pardavimų pajamos	2 000	0	0	0	2 000	2 000	0
5.2	Reklamos pardavimų sąnaudos	500	0	0	0	500	500	0
F	PROJEKTO MARŽA*	32 500	2 750	14 800	31 830	29 200	29 200	-3 300
6.	Projekto vadybos išlaidos	6 900	1 000	1 700	3 400	500	6 600	-300
6.1.	Projekto kūrimo organizavimo išlaidos	3 100	0	0	3 000	0	3 000	-100
6.2.	Projekto marketingo vadybos išlaidos	3000	800	1700	300	400	3200	200
6.3.	Kitos projekto vadybos išlaidos	500	200	0	100	100	400	-100
6.4.	Kitos priskirtos projekto vadybos išlaidos	300	0	0	0	0	0	-300
G	BENDROJI MARŽA*	25 600	1 750	12 100	25 730	22 600	22 600	-3 000

* - apskaičiuota kaupimo būdu.

Igyvendinus projektą, jo vadovui pateikiama galutinė viso projekto įvykdymo ataskaita. Tokioje ataskaitoje matyti galutiniai projekto vykdymo rezultatai. Aptariamu atveju (žr. 2 lentelę) projekto vykdymo galutinėje ataskaitoje pateikiami *biudžetiniai* (3 skiltis) ir *faktiniai* (4–8 skiltys) rodikliai bei *nukrypimai* nuo jų (9 skiltis). Pavyzdyje pateikta bendra keturių mėnesių seminario ataskaita, kurios faktinių rezultatų dalis išskaidyta mėnesiais, *matyti bendras viso projekto vykdymo laikotarpio biudžetas, taip pat nukrypimai nuo biudžeto per bendrą vykdymo laikotarpį.* Kadangi tarpines projekto vykdymo ataskaitas projekto vadovas gauna kas mėnesį, o jeigu reikia, – ir dažniau, jis turi galimybę per projekto vykdymo laikotarpį susipažinti su projekto vykdymo rezultatais. Primename, kad maržos mūsų pavyzdyje

apskaičiuojamos kaupimo būdu, parodant praėjusių mėnesių įtaką, todėl 2027 m. vasario mėnesio maržos rodikliai (7 skiltis), apskaičiuoti kaupimo principu, sutampa su viso projekto vykdymo laikotarpio galutiniais maržos rodikliais (8 skiltis – *Iš viso*). *Nukrypimų* skiltyje (9 skiltis) buhalterijos darbuotojai išveda skirtumus tarp faktinių ir biudžetinių dydžių.

Aptarėme pagrindinius dalykus, susijusius su įmonių projektų biudžetų sudarymu, jų vykdymo apskaita bei vidinių ataskaitų atsakingiems darbuotojams pateikimu. Suprantama, šie procesai kiekvienoje įmonėje vyksta individualiai, todėl įvairiai. Tačiau svarbiausi dalykai, kuriuos išnagrinėjome straipsnyje, yra arba bent jau turėtų būti vienodi visais darbo su projektais ir jų biudžetais atvejais.

VMI LAIŠKAI ĮMONĖMS – signalas pasitikrinti, o ne nuosprendis

2026 m. vasarą tūkstančiai Lietuvos įmonių sulaukė Valstybinės mokesčių inspekcijos laiškų, kurių formuluotės ne vienam vadovui ir buhalterui sukėlė nuostabą ir nerimą. VMI pranešė išanalizavusi įmonių deklaruotus bei trečiųjų šaltinių pateiktus duomenis ir turinti „pagrįstą klausimą“, ar visi mokesčiai įtraukiami į apskaitą bei sumokami teisingai.

Kai kurioms įmonėms buvo nurodyta, kad jų sukuriamą pridėtinę vertę yra mažesnė nei analogišką veiklą vykdančių bendrovių, kitoms – kad deklaruojami pardavimai nepadengia veiklos sąnaudų ar kad trejus metus iš eilės deklaruojami nuostoliai. Laiškuose rekomenduota per nustatytą terminą savarankiškai įsivertinti pajamų deklaravimo ir mokesčių apskaičiavimo teisingumą ir, nustatius neatitikimų, patikslinti deklaracijas.

Viešojoje erdvėje reakcijos buvo gana aštrios. Vieni tokius laiškus vadino pertekliniais ir „klaidingais“, nes juos gavo ir įmonės, kurių apskaitoje pažeidimų nebuvo. Kiti vertino tai kaip gana logišką VMI taktiką: prieš pradedant brangias ir daug resursų reikalaujančias kontrolės procedūras suteikti įmonei progą pačiai pasitikrinti ir, jeigu reikia, ištaisyti klaidas.

Esminis klausimas – ne tas, ar VMI apskritai turi teisę siųsti tokius pranešimus, o tas, ką tokie laišškai reiškia praktiškai ir kaip į juos turėtų reaguoti įmonės.

NE PATIKRINIMAS, BET IR NE LAIŠKAS „DĖL VISA KO“

Prieš reaguojant į tokius laiškus, svarbu atskirti prevencinį pranešimą nuo formalaus mokesčio patikrinimo ar kito kontrolės veiksmo. Pats laiškas savaime nereiškia, kad VMI nustatė

pažeidimą. Jis taip pat nėra sprendimas mokėti papildomus mokesčius, delspinigius ar baudą. Tiksliau sakant, VMI, remdamasi turimais duomenimis identifikavo neįprastą arba nuo sektoriaus vidurkio nukrypstantį rodiklį ir pakvietė įmonę jį įvertinti. Tai svarbi riba.

Viešojoje diskusijoje nemažai kalbėta apie „klaidingus laiškus“. Tačiau jeigu įmonė viską deklaravo teisingai, tai dar nebūtinai reiškia, kad pats laiškas buvo klaidingas. Greičiau tai reiškia, kad VMI pasirinktas rizikos kriterijus konkrečios įmonės atveju nepasitvirtino kaip realus mokesčio neatitikimas. Kitaip tariant, statistinis nukrypimas ir mokesčio pažeidimas – ne tas pats. Tai ypač svarbu tokiuose sektoriuose kaip statyba ar nekilnojamasis turtas, kur verslo ciklai gali būti ilgi, o sąnaudos ir pajamos laiko atžvilgiu išsiskirti netolygiai. Įmonė gali kelerius metus rodyti nedidelę maržą ar net nuostolį dėl investicijų, nusidėvėjimo, finansavimo kaštų ar projekto etapo, ir tai savaime nereiškia, kad pajamos slepiamos ar sąnaudos įtraukiamos į apskaitą nepagrįstai.

KODĖL VMI TOKIUS LAIŠKUS SIUNČIA

VMI šiandien disponuoja milžinišku kiekiu duomenų: PVM deklaracijomis, i.SAF, pelno mokesčio deklaracijomis, i.VAZ, i.EKA, trečiųjų

asmenų pateikiama informacija ir kitais šaltiniais. Mokesčių administravimas vis labiau apima ne vien atskirų dokumentų tikrinimą, bet ir duomenų analitiką bei rizikos modelius.

Mokesčių administravimas taip pat neapsiriboja vien kontrolės ir sankcijų taikymu. Mokesčių administravimo įstatymas reglamentuoja mokesčių administratoriaus ir mokesčių mokėtojo bendradarbiavimą, informacijos rinkimą, deklaracijų tikslinimą, mokesčių mokėtojo teises ir pareigas bei įvairias kontrolės procedūras.

Todėl prevencinis laiškas iš esmės yra ankstyvas rizikos valdymo instrumentas. VMI sako ne „pažeidimas nustatytas“, o „mūsų turimi duomenys kelia klausimų, pasitikrinkite“. Jeigu dalis įmonių po tokio pranešimo pati aptinka klaidų ir jas ištaiso, valstybei nereikia iš karto pradėti mokestinių patikrinimų. Tai pigiau ir VMI, ir verslui.

Problema prasideda ten, kur prevencinis instrumentas komunikacijoje ima skambėti beveik kaip kaltinimas.

VADOVUI SVARBIAUSIA – NEREAGUOTI EMOCINGAI

Įmonės vadovo reakcija gavus tokį laišką dažnai lemia, ar situacija bus valdoma racionaliai, ar pavirs beprasmiška vidine krize.

Pirmoji klaida – manyti, kad įmonė jau „tikrinama“. Antroji – mesti visus darbus ir reikalauti iš buhalterijos skubiai peržiūrėti trejų metų apskaitą. Trečioji – numoti ranka, nes „čia tik automatinis laiškas“. Racionalesnė reakcija būtų paprastesnė: suprasti, kokių konkretų rodiklių VMI įvardijo, ir paprašyti buhalterio paaiškinti, ar tą rodiklį ekonominiu ir mokestiniu aspektu galima pagrįsti.

Vadovui nebūtina gilintis į visas PVM ar pelno mokesčio deklaracijų eilutes. Tačiau jis turėtų gauti aiškų atsakymą į tris klausimus: kodėl įmonė pateko į VMI akiratį, ar apskaitoje rasta klaidų ir ar reikia ką nors taisyti.

Naudinga turėti ir trumpą rašytinę vidinę išvadą. Ji gali būti vos vieno ar dviejų puslapių, tačiau joje turėtų būti užfiksuota, ką įmonė patikrino ir kokią išvadą padarė. Tai svarbu ne tik šiandien. Jeigu po metų pasikeis buhalteris, finansų vadovas ar VMI grįš prie to paties klausimo, įmonei nereikės iš naujo rekonstruoti situacijos.

Svarbiausia – nepriimti sprendimo keisti deklaracijas vien todėl, kad gautas VMI laiškas. Teisingi duomenys neturi būti „gražinami“ dėl to, kad jie nepatinka rizikos modeliui.

BUHALTERIUI TAI – NE AUDITAS, O TIKSLINĖ SAVIKONTROLĖ

Buhalterio požiūris turėtų būti dar labiau techninis. Pirmiausiai reikia nustatyti, ką konkrečiai VMI nurodo kaip riziką.

Jeigu kalbama apie ilgalaikius nuostolius, reikia paaiškinti jų struktūrą: galbūt didelę dalį sudaro nusidėvėjimas, finansavimo sąnaudos, projekto parengimas ar vienkartiniai nurašymai. Jeigu kalbama apie pardavimų ir pirkimų santykį, verta sutikrinti PVM deklaracijas, i.SAF duomenis, pardavimo pajamas, kreditines sąskaitas ir didesnes pirkimų sumas.

Jeigu klausimų kyla dėl sąnaudų, reikia atskirti finansinės apskaitos rezultatą nuo pelno mokesčio apskaičiavimo.

PVM srityje aktualu peržiūrėti ne tik pardavimo PVM, bet ir atskaitos pagrįstumą, mišrią veiklą, ilgalaikio turto naudojimo pasikeitimus, neapmokestinamus sandorius ir atskaitos tikslinimo prievoles.

Tai nėra visuotinis auditas. Tai tikslinė peržiūra atsižvelgiant į konkretų rizikos signalą.

KODĖL LAIŠKE ATsiranda FR0711

Kai kuriuose VMI pranešimuose papildomai priminta apie FR0711 formą. Kai kuriais atvejais tai visiškai normalu. Pavyzdžiui, jeigu įmonė keletus metus dirba nuostolingai, natūraliai kyla klausimas, iš kokių šaltinių ji finansuoja veiklą. Tai gali būti akcininkų paskolos, dalyvių įmokos, banko finansavimas, susijusių įmonių lėšos ar atskaitingų asmenų operacijos. VMI tokio pobūdžio informaciją gauna ir iš FR0711 formos. Todėl šį priminimą buhalteriams verta vertinti ne kaip atsitiktinę laiško dalį, o kaip platesnį signalą patikrinti, ar tinkamai įtraukti į apskaitą ir deklaruoti finansavimo santykiai.

JEIGU KLAIDŲ NĖRA

Jeigu atlikus savikontrolę paaiškėja, kad pajamos įtrauktos į apskaitą, PVM deklaruotas

teisingai, sąnaudos pagrįstos, o nuostolingumą galima paaiškinti ekonominiu aspektu, deklaracijų keisti nereikia. Tokiu atveju naudingiausia ne papildoma deklaracija, o trumpas vidaus paaiškinimas.

Pavyzdžiui:

„2025 m. įmonės veiklos nuostolį daugiausia lėmė naujo NT objekto parengimo nuomai sąnaudos. Pajamos pradėtos gauti tik metų pabaigoje. FR0600 deklaracijos, i.SAF ir apskaitos duomenys sutikrinti, reikšmingų neatitikimų nenustatyta.“

Toks dokumentas nėra formalus reikalavimas, tai gera mokestinės rizikos valdymo praktika.

JEIGU KLAIDA RANDAMA

Jeigu nustatoma, kad dalis pajamų nebuvo įtraukta į apskaitą, PVM deklaruotas neteisingai, neteisingai pripažinti leidžiami atskaitymai ar nepateikta privaloma informacija, klaidą reikia ištaisyti pagal konkretaus mokesčio taisykles. Mokesčių administravimo įstatymas numato deklaracijų tikslinimo galimybę.

Čia svarbu viena taisyklė: **deklaracija tikslinama todėl, kad rasta klaida, o ne todėl, kad VMI atsiuntė laišką.**

KUR VMI GALĖTŲ KOMUNIKUOTI GERIAU

Pati prevencinių laiškų idėja nėra problema. Tačiau problema – jų tonas ir informacijos tikslumas. Kai tame pačiame laiške vartojamos frazės „pagrįsti klausimai“, „galbūt neteisingai apskaičiuoti mokesčiai“ ir kartu primenama apie delspinigius, baudas ar net baudžiamąją atsakomybę, daliai gavėjų natūraliai susidaro išpūdis, kad pažeidimas jau beveik konstatuotas, nors pati VMI viešuose komentaruose pabrėžė, kad tai tik rizikos signalas ir kvietimas pasitikrinti. Šią mintį būtų galima pasakyti gerokai aiškiau jau pačiame laiške. Dar geriau, jeigu būtų nurodomas konkretus įmonės rodiklis, su kuo jis lygintas, kokio laikotarpio ir ar VMI tikisi formalaus atsakymo.

Verslui būtų lengviau suprasti, ką tikrinti, o pačiai VMI – išvengti situacijos, kai svarbus prevencinis instrumentas pradedamas vertinti kaip dar vienas automatinis „laiškas dėl visa ko“.

Kuo geriau mokesčių administratorius gebės atskirti tikrą riziką nuo objektyvių verslo ypatumų, tuo mažiau laiko sąžiningos įmonės skirs aiškinimuisi, kodėl jų rodikliai skiriasi nuo vidurkio.

VMI LAIŠKAS – SIGNALAS, NE NUOSPRENDIS

2026 m. laiškų istorija parodė, kad duomenimis grįstas mokesčių administravimas neišvengiamai taps vis svarbesnis. Įmonėms prie to teks prisitaikyti.

Vadovams svarbiausia suprasti, kad toks laiškas dar nereikia patikrinimo ir juo labiau – pažeidimo. Tačiau jis yra pakankama priežastis paprašyti paaiškinti įmonės skaičius.

Buhalteriams tai signalas atlikti ne visuotinį auditą, o tikslinę savikontrolę ir įsitikinti, kad apskaitos bei deklaracijų duomenys tarpusavyje dera.

Jeigu klaidos nėra, nereikia jos išgalvoti. Jeigu ji yra, geriau ją ištaisyti savarankiškai. O iš VMI norėtusi vieno – kad ateityje tokie laiškai būtų ne tik paremti rizikos analize, bet ir kuo aiškiau paaiškintų, ką konkrečiai mokesčių administratorius pamatė ir ko konkrečiai tikisi iš įmonės, nes prevencinė komunikacija geriausiai veikia tada, kai ji ne sukelia baimę, o užduoda aiškų klausimą: **ką turime pasitikrinti?**

Tokios situacijos kaip VMI prevenciniai laiškai primena, kad buhalterio darbas šandien neapsiriboja vien apskaita ir deklaracijų pildymu – svarbu suprasti ir mokesčių administravimo logiką, VMI taikomus rizikos kriterijus ir tai, kaip tinkamai reaguoti į institucijų pranešimus. Todėl buhalteriams verta nuolat dalyvauti profesiniuose seminaruose, kuriuose ekspertai nagrinėja ne tik buhalterinius ar mokesčių skaičiavimus, bet ir aptaria praktinius VMI veiksmų, kontrolės, rizikų bei komunikacijos klausimus. Retkarčiais tokiuose seminaruose naudinga dalyvauti ir vadovams – jiems nebūtina žinoti deklaracijų pildymo niuansų, tačiau svarbu suprasti, kaip veikia mokesčių administravimas, kokios rizikos kyla įmonei ir kodėl mokesčių klausimai nėra vien buhalterijos atsakomybė.

Marija LAPIENĖ

Kaip NEPRARASTI PINIGŲ 2026 metais

♦ **2026 metais** kibernetinės grėsmės pasaulyje sparčiai plečiasi – jos iš pavienių mėgėjų vykdomų atakų virsta aukštųjų technologijų industrija, kurioje sukčiai vis dažniau pasitelkia pažangiausius mokslo pasiekimus. Prieš kelerius metus sukčiai naudojo tik masinių žinučių ir primityvaus bauginimo taktiką, o šiandien jų strategija grindžiama išsamia kiekvienos potencialios aukos skaitmeninio pėdsako analize.

Ižengėme į laikotarpį, kai informacija apie mūsų pomėgius, socialinius ryšius ir finansinius įpročius, surinkta iš viešai prieinamų šaltinių bei duomenų bazių nutekėjimų, yra apdorojama kibernetinio mokymosi algoritmais – dirbtinio intelekto priemonėmis. Tai leidžia kurti kokybiškus *individualizuotus* apgaulių scenarijus. Šiuose scenarijuose atsižvelgiama net į žmogaus psichologinį tipą, parenkant veiksmingiausius poveikio būdus – nuo klaidingai sužadinto kaltės jausmo iki noro pasinaudoti išskirtine nauda.

Dėl tokio prisitaikymo šiuolaikinės grėsmės tampa itin pavojingos, nes jos imituoja įprastas gyvenimiškas situacijas ir taip apsunkina galimybę greitai atpažinti apgaulę. Kai tikrą turinį vis sunkiau atskirti nuo sukurto dirbtinai, svarbiausia apsauga tampa ne antivirusinė programa, o kritinis mąstymas ir supratimas, kaip veikia naujos sukčiavimo schemas.

DIRBTINIS INTELEKTAS – KAIP TOBULAS IMITATORIUS

Pagrindiniu technologiniu nusikalstamo pasaulio proveržiu 2026 metais tapo visuotinis generatyvinių neuroninių tinklų naudojimas kuriant vadinamąjį *deepfake* (liet. *suklastotas vaizdo ar garso įrašas, sukurtas naudojant dirbtinį intelektą*) turinį. Anksčiau, norint sukurti balso ar vaizdo sintezę, informaciją reikėdavo ilgai apdoroti, dabar **nusikaltėliai gali rengti vaizdo skambučius, pokalbio metu naudodami jūsų artimųjų ar vadovų išvaizdą ir balso tembrą**. Išvaizduokite situaciją: jums per susirašinėjimo programėlę paskambina „sūnus“ arba „dukra“, matote pažįstamą veidą, girdite būdingą intonaciją, o fone matyti įprastos aplinkos detalės. **Sukčiai naudoja iš socialinių tinklų pavogtus medijos failus** modeliams mokytis, kad šie galėtų itin tiksliai imituoti mimiką ir artikuliaciją.

Pagrindiniai *deepfake* technologijų panaudojimo prieš privačius asmenis scenarijai:

- **„Skubi pagalba artimajam“.** Nelaimės atsitikimo giminaičio garso arba vaizdo skambutis, kuriame susintetintas atvaizdas arba balsas prašo pervesti pinigų į „saugią sąskaitą“, priklausančią trečiajam asmeniui, dažniausiai – teisininkui ar gydytojui.
- **„Generalinio direktoriaus“ nurodymas.** Įmonių darbuotojai gauna garso arba vaizdo žinutes iš aukščiausio lygio įmonės vadovų, reikalaujančių skubiai apmokėti konfidencialią sutartį arba perduoti prisijungimo prie įmonės tinklo duomenis.
- **Banko konsultanto imitacija.** Vaizdo skambučio metu banko programėlėje (arba jos klastotėje) sukčius atrodo kaip oficialus darbuotojas, vilkintis firminę aprangą ir esantis biuro aplinkoje.
- **Romantinis sukčiavimas (*catfishing*).** Pažinčių programėlėse kuriamos visiškai išgalvotos tapatybės su tikrovišku veidu ir balsu, siekiant įgyti pasitikėjimą ir vėliau išvilioti pinigų.
- **Biometrinės tapatybės nustatymo klastojimas.** Bandoma panaudoti susintetintą balsą arba veidą siekiant apeiti finansų įstaigų patikros sistemas ir gauti prieigą prie asmeninių paskyrų.

“Nusikaltėliai gali rengti vaizdo skambučius, pokalbio metu naudodami jūsų artimųjų ar vadovų išvaizdą ir balso tembrą.

KAIP GALI BŪTI PAVOGTI MŪSŲ BIOMETRINIAI DUOMENYS

Pastaruoju metu biometriniai duomenys tapo raktu į beveik visas svarbias paslaugas – nuo patekimo į laiptinę iki didelių banko pervedimų patvirtinimo. Tačiau būtent dėl to mūsų veidai ir balsai tapo prioritetiniu vagių taikiniu. Nusikaltėliai naudoja netikras apklausas, pasiūlymus dalyvauti atrankose ar net „nemokamas konsultacijas“ vaizdo skambučiais, kad įrašytų žmogaus mimikos ir kalbos pavyzdžius. Vėliau šie duomenys naudojami siekiant apeiti bankų apsaugos sistemas, kurios dar nespėjo įdiegti naujos kartos apsaugos nuo įrašų atkūrimo protokolų (*liveness detection*).

Ypač cinišku metodu tapo biometrinių duomenų vagystė per pramogines neuroninių tinklų programėles, siūlančias „pamatyti save senatvėje“ arba „tapti filmo herojumi“. Naudotojas savo noru įkelia didelės raiškos nuotraukas ir įrašo vaizdo įrašą, nesuvokdamas, kad jo skaitmeninė kopija patenka į juodąją rinką. Dėl to smalsuoliai gali daug prarasti.

Asmeninės biometrinės informacijos apsaugos būdai:

- **Atsisakykite teikti biometrinius duomenis abejotinoms organizacijoms.** Duomenis teikite tik per oficialias sistemas arba didžiųjų bankų padaliniuose.
- **Naudokite kelių veiksmų autentifikavimą.** Niekada nepasikliaukite vien veidu ar balsu – visada papildomai naudokite fizinį saugumo raktą arba sudėtingą slaptažodį.
- **Išjunkite biometrinių duomenų naudojimą operacijoms patvirtinti.** Banko programėlių nustatymuose galima išjungti galimybę

atlikti pervedimus naudojant „Face ID“, paliekant jį tik prisijungti prie sistemos.

- **Būkite atsargūs su išmaniaisiais įrenginiais.** Nebrangūs ir neaiškios kilmės įrenginiai gali be jūsų žinios siųsti jūsų balso ir vaizdo įrašus į trečiųjų asmenų serverius.
- **Reguliariai tikrinkite leidimus.** Išmaniojo telefono nustatymuose patikrinkite, kurios programėlės turi prieigą prie kameros ir mikrofono, ir panaikinkite šiuos leidimus programoms, kurioms jie nėra būtini.

MANIPULIAVIMO PSICHOLOGIJA

Nepaisant technologinio tobulėjimo, *bet kokio sukčiavimo pagrindas vis dar yra manipuliavimas žmogaus emocijomis*. Nusikaltėliai tapo tikrais socialinės inžinerijos meistrais, naudodami emocinių svyravimų metodą. Iš pradžių auka ištumiama į stipraus streso būseną, pavyzdžiui, pranešama apie pinigų vagystę arba grasinama baudžiamuoju persekiojimu, o vėliau pasiūlomas greitas ir „vienintelis teisingas“ išsigėlbėjimas.

Toks staigus perėjimas nuo panikos prie palengvėjimo susilpnina kritinį mąstymą ir gali paskatinti žmogų atlikti nelogiškus veiksmus. Taip pat aktyviai išnaudojamas laiko trūkumas: „Turite tik tris minutes, kad išgelbėtumėte savo santaupas.“ Esant tokiam skubėjimui, smegenys pereina prie automatinių reakcijų ir ignoruoja ar bent jau nepakankamai įvertina loginius neatitikimus sukčių pasakojime.

Žmonės taip pat linkę pasitikėti autoritetais, todėl nusikaltėliai dažnai prisistato specialiųjų tarnybų pareigūnais, tyrėjais ar aukšto rango valstybės pareigūnais.

UNIVERSALI FINANSINIO SAUGUMO INSTRUKCIJA

Norint išsaugoti savo lėšas visiškos skaitmenizacijos ir augančių grėsmių, susijusių su neuroninių tinklų naudojimu, sąlygomis, būtina sukurti daugiasluoksne asmeninio saugumo sistemą. Tam nereikia specialių techninių žinių, tačiau reikia disciplinos ir vengti skubotų sprendimų visais su pinigais susijusiais klausimais.

Sukčiai naudoja iš socialinių tinklų pavogtus medijos failus.

Veiksmų algoritmas kilus bet kokiai įtartinai situacijai:

- **Priverstinė pauzė.** Gavę nerimą keliantį pranešimą, nedelsdami nutraukite pokalbį ir skirkite bent dešimt minučių apmąstymams – šio laiko reikia tam, kad sumažėtų adrenalino poveikis ir galėtumėte blaiviai įvertinti situaciją.
- **Patikrinimas kitu kanalu.** Jeigu jums skambina iš „banko“, išjunkite telefoną ir patys paskambinkite numeriu, nurodytu kitoje jūsų kortelės pusėje; jeigu jums rašo „draugas“, paskambinkite jam įprastu mobiliuoju ryšiu.
- **Slaptas šeimos žodis.** Susitarkite su artimaisiais dėl slapto žodžio arba klausimo, į kurį atsakymą žino tik jūsų šeimos nariai – tai vienas iš būdų patikrinti asmens tapatybę *deepfake* technologijų eroje. Pagaliau galima pasitikslinti: „kada man paskutinį kartą skambinai“ ar „koks tavo brolio vardas“.
- **Skaitmeninis nuorodų karantinas.** Niekada nespauskite nuorodų, gautų SMS žinutėmis ar el. paštu, net jei jos atrodo oficialios; reikiamos svetainės adresą naršyklėje įveskite patys.
- **Sąskaitų limitavimas.** Nustatykite dienos limitus visų rūšių operacijoms ir turėkite atskirą kortelę pirkiniams internetu, papildydami ją tik tokia suma, kurią ketinate išleisti.

NAUDINGI PATARIMAI, KAIP NEPAKLIŪTI Į SUKČIŲ PINKLES

Geriausią apsaugą nuo sukčių – jūsų pačių budrumas. *Laikydami paprastą taisyklių, galite gerokai sumažinti finansinių nuostolių riziką:*

- Nepasitikėkite skambinančiais asmenimis, kurie prisistato įvairių organizacijų darbuotojais.
- Visada perskambinkite patys, tačiau tik oficialiais telefono numeriais, kad patikrintumėte gautą informaciją.

Įsidėmėkite:

tikri darbuotojai niekada neprašys jūsų pateikti patvirtinimo kodų ar asmens duomenų ir nereikalaus nedelsiant atlikti kokių nors veiksmų. Nedelsdami nutraukite pokalbį, jei pajutote spaudimą arba bandymą išgauti jūsų asmeninę informaciją.

- **Venkite atsitiktinių pažinčių.** Jokiu būdu nesutikite padėti nepažįstamiems žmonėms, jei pagalba susijusi su banko rekvizitų ar telefono numerio pateikimu pinigų pervedimams atlikti.
- **Jei gavote pinigų pervedimą iš nepažįstamo asmens, praneškite apie tai bankui.**
- **Programėles atsisiųskite tik iš oficialių parduotuvių,** o išmaniųjų telefonų nustatymuose uždrauskite programinės įrangos diegimą iš nežinomų šaltinių.
- Įtraukite dažniausiai lankomas interneto svetaines į naršyklės žymes, kad rečiau tektų spausti išorines nuorodas.
- **Kiekvienai paskyrai sukurkite unikalius slaptažodžius,** venkite pernelyg paprastų kombinacijų ir reguliariai juos atnaujinkite.
- Visur, kur įmanoma, įjunkite dviejų veiksmų autentifikavimą, kad papildomai apsaugotumėte savo paskyras (norint prisijungti prie

Ypač cinišku metodu tapo biometrinio duomenų vagystė per pramogines neuroninių tinklų programėles, siūlančias „pamatyti save senatvėje“ arba „tapti filmo herojumi“.

paskyros, reikės įvesti ne tik prisijungimo vardą ir slaptažodį, bet ir patvirtinimo kodą).

- Naudokite apsaugotus „Wi-Fi“ tinklus, prie kurių prisijungiant reikalingas slaptažodis, ir neperduokite svarbios informacijos per viešai prieinamus belaidžio interneto prietaisus.
- **Nespauskite nuorodų, gautų iš nežinomų siuntėjų,** ypač gautų per susirašinėjimo programėles ar naujuose SMS pokalbiuose.
- **Nepasitikėkite neįtikėtinai gerais pasiūlymais:** milžiniškomis tariamų pardavėjų nuolaidomis, darbdaviais, žadančiais lengvą uždarbį, finansų organizacijomis, siūlančiomis gerokai nuo rinkos normų nukrypstančias palūkanų normas, ir pan.
- Turėkite atskiras korteles atsiskaitymams už pirktinius prekybos platformose ir kitose internetinėse parduotuvėse. Nelaikykite jose pinigų – papildykite jas reikiama suma prieš pat pirkdami.
- Susitarkite su artimaisiais dėl slaptų kodinių žodžių, kurie padėtų įsitikinti, kad įtartino pokalbio metu iš tiesų bendraujate su tuo žmogumi, kuriuo jis prisistato.

– Aš svajoju, kai užaugsiu,
uždirbti 10 tūkstančių eurų per mėnesį.

Kaip ir mano tėvas.

– O tavo tėvas tiek uždirba?

– Ne, jis taip pat apie tai svajoja.

Šiuo metu technologijos pasiekė tokį išsivystymo lygį, kad bet kuri priemonė gali būti panaudota tiek geram, tiek blogam tikslui. Sukčiai visada ieškos naujų spragų, išnaudodami žmogaus silpnybes: **baimę, godumą, neatidumą ar pernelyg didelį pasitikėjimą.** Tačiau suprasdami, kaip veikia šiuolaikinės sukčiavimo schemos, atimate iš nusikaltėlių netikėtumo faktorių.

Parengė Andrej ŠADRAKOV

DARBDAVYS SUMOKĖJO UŽ MOKYMUS:

ar išėjus iš darbo teks šias įmonės išlaidas kompensuoti

◆ **Darbdaviai vis dažniau** investuoja į darbuotojų mokymą ir kvalifikacijos kėlimą. Tačiau praktikoje neretai kyla klausimų: ar darbuotojas privalo atlyginti darbdavio patirtas mokymo išlaidas, jeigu nusprendžia nutraukti darbo santykius?

Kaip pažymi *Darbo teisės skyriaus vedėja-vyriausioji darbo inspektorė Ieva PILIČIAUSKAITĖ-DULKĖ*, Darbo kodeksas numato galimybę susitarti dėl mokymo išlaidų kompensavimo, bet kartu nustato ir aiškias ribas, kada atlyginti mokymo išlaidas yra neprivaloma. Tad ne kiekvienas darbuotojo mokymas gali būti laikomas pagrindu reikalauti atlyginti darbdavio patirtas išlaidas.

MOKYMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMAS GALIMAS TIK IŠ ANKSTO SUSITARUS

Pagal Darbo kodekso 37 straipsnį, darbo sutarties šalys gali susitarti dėl darbdavio patirtų darbuotojo mokymo ar kvalifikacijos tobulinimo išlaidų atlyginimo.

Tokios išlaidos gali būti kompensuojamos tik tuo atveju, kai darbo sutartis nutraukiama:

- darbdavio iniciatyva dėl darbuotojo kaltės (DK 58 str.) arba
- darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių (DK 55 str.).

„Tačiau net ir tokiu atveju kompensuojamos gali būti tik tam tikros mokymo išlaidos,“ – paabrėžia I. Piličiauskaitė-Dulkė.

KOKIOS MOKYMO IŠLAIDOS GALI BŪTI KOMPENSUOJAMOS, O KOKIOS – NE

Darbo kodeksas aiškiai nurodo, kad darbdavys privalo apmokyti darbuotoją dirbti tiek, kiek tai būtina jo darbo funkcijai atlikti (DK 29 str. 1 d.). Taigi mokymai, kurie padeda darbuotojui, pavyzdžiui, tinkamai atlikti pavestas darbo funkcijas, įgyti darbui būtinų žinių ar įgūdžių, kelti profesinę kompetenciją, neturi būti laikomi mokymais, viršijančiais darbo veiklai keliamus reikalavimus, ir už juos darbuotojas neprivalo kompensuoti darbdavio patirtų išlaidų.

Kompensuojamos gali būti tik išlaidos, susijusios su darbuotojo žinių ar gebėjimų, viršijančių darbo veiklai keliamus reikalavimus, suteikimu. Taigi **kompensuojamomis galėtų būti laikomos mokymų, kurių metu darbuotojas įgyja papildomų kompetencijų, suteikiančių pranašumą darbo rinkoje, išlaidos**, pavyzdžiui, tai gali būti:

- naujos profesinės kvalifikacijos įgijimas pagal neformaliojo mokymo programą;
- užsienio kalbos žinių tobulinimas;
- kitų kompetencijų, kurios nėra būtinos tiesioginėms darbo funkcijoms atlikti, įgijimas.

„Atlyginamos turėtų būti tokios žinios, kurios nėra reikalingos darbo funkcijai atlikti, bet ateityje gali suteikti darbuotojui galimybę eiti aukštesnes pareigas ar gauti didesnę darbo užmokestį, – akcentuoja I. Piličiauskaitė-Dulkė. – Mokymai, būtini tiesioginėms darbo funkcijoms atlikti, pavyzdžiui, įgūdžių tobulinimas ar su pareigomis susijusių žinių suteikimas, negali būti laikomi kompensuojamais. Tokiais atvejais darbdavys privalo apmokyti darbuotoją savo lėšomis, o darbuotojui nekyla pareigos šias išlaidas atlyginti.“

KIEK LAIKO GALI GALIOTI SUSITARIMAS DĖL MOKYMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO

Darbo kodeksas numato, kad darbuotojui gali būti taikoma pareiga atlyginti darbdavio patirtas mokymo išlaidas, jeigu jos padarytos ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki darbo sutarties pasibaigimo, nebent kolektyvinėje sutartyje numatytas ilgesnis terminas, kuris negali būti ilgesnis kaip 3 metai.

KAŠ SVARBU ŽINOTI APIE STUDIJŲ FINANSAVIMĄ

Jeigu darbuotojas savo iniciatyva studijuoja siekdamas bakalauro, magistro kvalifikacinio laipsnio ar profesinės kvalifikacijos pagal formavimo profesinio mokymo programas, ir darbdavys apmoka visas studijų išlaidas ar bent pusę jų, darbo sutarties šalys gali susitarti dėl papildomos sutarties sąlygos, pagal kurią darbuotojas išsipareigoja:

- dirbti darbdavio įmonėje laikotarpiu, kol tęsia darbdavio lėšomis finansuotas studijas, ir
- dirbti ne ilgiau kaip 3 metus šiam laikotarpiui pasibaigus.

Jeigu darbuotojas per šį laikotarpį nutraukia darbo sutartį savo iniciatyva be svarbių priežasčių (DK 55 str.), jis privalo atlyginti darbdavio patirtas studijų išlaidas.

AR GALIMA SUSITARTI DĖL KITOKIŲ SĄLYGŲ

Pažymėtina, kad darbo sutarties šalys negali susitarti dėl tokių mokymo išlaidų kompensavimo sąlygų, kurios blogintų darbuotojo padėtį,

BUHALTERINĖS APSKAITOS PROGRAMA

CENTAS

PROGRAMOS PRIVALUMAI:

- PATOGI DARBE
- LENGVAI ĮSISAVINAMA
- VILOJANTI KAINA

www.edlonta.lt
Mob. 0 699 495 62

Užs. 1953bam

palyginti su Darbo kodekse nustatyta tvarka. Išimtis taikoma tik tuo atveju, kai darbuotojo darbo sutartyje nustatytas mėnesinis darbo užmokestis yra ne mažesnis kaip 2 šalies vidutiniai bruto darbo užmokesčiai (DK 33 str. 4 d.).

VDI primena, kad susitarimai dėl mokymo išlaidų atlyginimo turi būti aiškūs ir atitikti Darbo kodekso nuostatas. Tiek darbdaviams, tiek darbuotojams svarbu įvertinti, ar konkretūs mokymai yra būtini darbo funkcijoms atlikti, ar suteikia papildomų kompetencijų, viršijančių darbo veiklai keliamus reikalavimus.

Parengta pagal VDI pateiktą inf.

PERTVARKOTE INDIVIDUALIAJĄ ĮMONĘ Į UAB AR MB?

Šios klaidos gali kainuoti brangiai

♦ **Individualiosios įmonės** pertvarkymas į UAB ar MB dažnai suvokiamas kaip formalus žingsnis link „saugesnio“ verslo modelio. Pasak *advokatų kontoros WIDEN partnerės, advokatės Džiugintos BALČIŪNĖS*, praktikoje būtent šiame procese daroma nemažai klaidų, kurios vėliau kainuoja brangiai – tiek daug laiko, tiek pinigų, tiek ramybės. Štai **7 dažniausios klaidos, kurias vis dar daro verslininkai**.

Nuotraukoje Džiuginta Balčiūnė

1. TIKĖJIMAS, KAD PERTVARKYMAS AUTOMATIŠKAI „NUBRAUKIA“ SENAS SKOLAS

Viena pavojingiausių iliuzijų – manyti, kad pertvarkius individualią įmonę į UAB ar MB visos ankstesnės problemos lieka praeityje. Advokatė primena, kad iš tiesų įmonė išlaiko visas iki pertvarkymo turėtas prievoles ir skolas. Be to, **buvęs savininkas dar 3 metus gali būti asmeniškai atsakingas už senus įsipareigojimus**. „Pertvarkymas padeda apsisaugoti ateityje, bet praeities problemų automatiškai neištrina. Jei iki pertvarkymo buvo rizikų, jos gali išlikti ir vėliau – jau po to, kai įmonė veikia turėdama naują pavadinimą ir naują formą.

2. KREDITORIŲ INFORMAVIMAS „DĖL VARNELĖS“

Kreditorių informavimas neretai vertinamas kaip techninis reikalavimas. Praktikoje būtent čia ir kyla daugiausia ginčų. „Jei kreditoriai apie pertvarkymą sužino per vėlai arba negauna visos

reikalingos informacijos, jie gali ginčyti procesą ar reikalauti papildomų garantijų. Dažna situacija, kai ilgalaikis tiekėjas apie pertvarkymą sužino ne iš įmonės, o iš Registrų centro, – tuomet dingsta pasitikėjimas įmone, gali netgi būti griežtinamos sąlygos“, – pabrėžia D. Balčiūnė.

3. NEĮVERTINAMI VISI ĮSIPAREIGOJIMAI

Verslas dažnai susitelkia į „didžiąsias“ skolas, pamiršdamas garantinius įsipareigojimus, ilgalaikes sutartis, galimus ginčus, mokestines rizikas. Po pertvarkymo šios prievolės niekur nedingsta ir gali netikėtai užklupti.

4. PASIRENKAMA TEISINĖ FORMA PAGAL POPULIARUMĄ

UAB – populiariausia, bet ne visada tinkamiausia verslo organizavimo forma. Kartais verslui labiau tiktų MB ar kita forma, tačiau sprendimas priimamas neįvertinus veiklos masto, planuojamų investicijų, valdymo modelio ir mokestinių aspektų. Advokatė D. Balčiūnė atkreipia dėmesį, kad populiariausia verslo teisinė forma gali būti patraukli iš šalies, bet kasdienėje veikloje tampa nepatogi būtent jūsų verslui.

5. PAMIRŠTAMA, KAD KEIČIASI NE TIK PAVADINIMAS

Pertvarkymas reiškia ne tik naują teisinę formą, bet ir:

- naujus steigimo dokumentus,
- galbūt kitokią valdymą,
- pakeitimus bankuose, licencijose, sutartyse,
- vidinių procesų peržiūrą.

Džiuginta Balčiūnė, advokatų kontoros WIDEN partnerė, advokatė, įmonių teisės, susijusių bei išigijimų praktikos vadovė, sako, kad, jei to nepadaroma laiku, kyla chaosas: sutartys nebeatitinka realybės, bankai prašo papildomų dokumentų, veikla stringa. „Patariu pasidaryti dokumentų, procesų, tiekėjų auditą ir iš anksto ruošti keisti verslo teisinę formą – taip suvaldyti rizikas ir galimus veiklos trikdžius“, – pataria advokatė.

UAB „Gabrilė“

- Auditas
- Buhalterinė apskaita
- Konsultacijos

Technikos g. 7 – 5, Kaunas
Tel. +370 685 92142, mob. +370 698 31285
El. paštas: rima.useviciene@gabrire.lt

Užs. 1976bam

6. NEĮVERTINAMA ASMENINĖ SAVININKO SITUACIJA

Pertvarkant individualiąją įmonę dažnai pamiršamas vienas jautriausių aspektų – šeima. Individualiosios įmonės savininkas už įmonės prievolės atsako visu savo asmeniniu turtu, o tam tikrais atvejais rizika gali kilti ir sutuoktinio turtui. Pertvarkymas šias rizikas sumažina, bet jų visiškai nepanaikina.

Advokatė perspėja, kad dažna klaida, jei sprendimas pertvarkyti individualiąją įmonę priimamas nepasitarus su šeima, neįvertinus bendro turto, įsipareigojimų. Tik kilus ginčui, susidarius skoloms ar kilus bankroto grėsmei, paaiškėja, kad rizikuojama ne tik verslu, bet ir bendru šeimos turtu.

7. PERTVARKOMA NETURINT PLANO

„Didžiausia klaida – žiūrėti į pertvarkymą kaip į tikslą, o ne kaip į proceso dalį. Neatsakius į klausimus, kur verslas bus po 2–3 metų, ar bus pritraukiami nauji partneriai, ar planuojama verslą parduoti, pertvarkymas tampa tik dokumentų pakeitimu, bet ne strateginiu sprendimu“, – perspėja advokatų kontoros WIDEN partnerė Džiuginta Balčiūnė.

Individualiosios įmonės pertvarkymas gali būti labai veiksmingas būdas sumažinti rizikas ir paruošti verslą augimui, tačiau tik tada, kai pertvarkoma sąmoningai, ne formaliai. Dauguma klaidų įvyksta ne dėl teisės aktų sudėtingumo, o dėl per didelio optimizmo ir neįvertintų praktinių detalių.

Sigita ŠLIMĖ
Advokatų kontora WIDEN

PENSIJŲ ANUITETAİ:

kodėl baimė „prarasti pinigus“ gali kainuoti brangiai

◆ **Dalis gyventojų** į pensijų anuitetus vis dar žiūri atsargiai – baiminasi, kad pasirinkus šį sprendimą sukaupti pinigai tarsi „dings“, todėl svarsto, ar nebūtų geriau juos atsiimti. Tačiau vien pinigų atsiėmimas dar nereiškia saugesnio sprendimo: gavus didesnę sumą reikia aiškaus plano, kur ją laikyti, kaip naudoti, kaip apsaugoti nuo infliacijos ir kaip užtikrinti, kad jos pakaktų ilgam senatvės laikotarpiui, sako „*Luminor investicijų valdymo*“ vadovė Loreta NAČAJIENĖ.

„Pensijų anuitetas dažnai vertinamas emociškai – žmogui atrodo, kad geriau pinigus turėti savo sąskaitoje. Tačiau svarbiausias klausimas yra ne tas, kur pinigai yra šiandien, o tas, kaip jie padės užtikrinti pajamas ateityje. **Anuitetas nėra pinigų praradimas – tai būdas sukauptą sumą paversti reguliariomis pajamomis**“, – sako L. Načajienė.

ANUITETO ESMĖ – PAJAMOS VISAM GYVENIMUI

Pensijų anuitetas – tai sprendimas, kai už antroje pensijų pakopoje sukauptas lėšas žmogui mokamos papildomos reguliarios pajamos senatvėje. Jo paskirtis nėra vienu kartu išmokėti visą sukauptą sumą, o padėti ją paskirstyti reguliariomis išmokomis.

„Sulaukus pensijos svarbu ne tik tai, kiek esate sukaupe, bet ir tai, kaip šios lėšos bus naudojamos. Jei visa suma atsiimama iš karto, žmogus pats turi nuspręsti, kiek gali išleisti kas mėnesį, kaip ją apsaugoti nuo nuvertėjimo ir ką daryti, kad pinigų užtektų ilgam. Anuitetas šią problemą sprendžia kitaip – **sukauptas lėšas paverčia reguliariu pajamų srautu**“, – teigia ekspertė.

AR PASIRINKUS ANUITETĄ PINIGAI PRARANDAMI

Viena dažniausių klaidingų prielaidų – kad pasirinkus pensijų anuitetą sukaupti pinigai prarandami, o žmogaus artimiesiems nieko nelieka. Tačiau taip yra ne visais atvejais – paveldimumas ir lėšų investavimo galimybė priklauso nuo pasirinktos anuiteto rūšies.

Pasirinkus paveldimą standartinį pensijų anuitetą, žmogui mokamos stabilios išmokos visą gyvenimą, o jeigu jis miršta iki nustatyto amžiaus, paveldėtojams gali būti išmokėta mirusiam asmeniui neišmokėta suma. **Nuo 2026 m. šis paveldėjimo laikotarpis taikomas iki 85 metų.**

Kitas pasirinkimas – atidėtasis pensijų anuitetas. Jo atveju „Sodrai“ pervedama tik dalis sukauptų lėšų, o likusi suma iki 85 metų lieka pensijų kaupimo bendrovėje ir mokama periodinėmis išmokomis. Šių išmokų dydis gali kisti priklausomai nuo investavimo rezultatų, o pensijų fonde likusi neišmokėta suma yra paveldima.

SKIRTINGI POREIKIAI – SKIRTINGI SPRENDIMAI

Gyventojai gali rinktis skirtingas pensijų anuitetų rūšis. Standartinis pensijų anuitetas paprastai užtikrina didžiausias stabilias mėnesio išmokas, tačiau nėra paveldimas. Paveldimas standartinis pensijų anuitetas suteikia galimybę dalį neišmokėtų lėšų palikti paveldėtojams, tačiau mėnesio išmoka dažniausiai būna mažesnė. **Atidėtas anuitetas leidžia dalį sukauptų lėšų iki 85 metų toliau laikyti pensijų fonde ir gauti periodines išmokas, kurių dydis priklauso nuo investavimo rezultatų.**

„Vienam žmogui svarbiausia gali būti kuo didesnė mėnesio išmoka, kitam – paveldimumas, trečiam – galimybė dalį lėšų toliau laikyti

pensijų fonde. Todėl anuiteto pasirinkimas nėra formalumas. Tai finansinis sprendimas, kurį reikia vertinti pagal savo tikslus, šeimos situaciją, rizikos toleranciją, poreikį paveldėti lėšas ir norą toliau dalyvauti investavimo procese“, – sako L. Načajienė.

ATSIIMTI PINIGUS – DAR NE PLANAS

Ekspertė atkreipia dėmesį, kad galimybė atsiimti sukauptas lėšas daliai gyventojų gali atrodyti kaip saugesnis ar aiškesnis sprendimas. Tačiau vien pinigų atsiėmimas dar nereiškia, kad žmogus turi ilgalaikį planą.

„Jei žmogus nusprendžia atsiimti sukauptą sumą, jis pats tampa savo pensijų išmokų valdytoju. Tuomet reikia turėti planą, kiek pinigų galima naudoti kas mėnesį, kur laikyti likutį, kaip apsaugoti nuo infliacijos, kokią riziką prisiimti investuojant ir kaip išvengti emocinių sprendimų. Be plano didesnė suma sąskaitoje gali būti išleista per greitai arba prarasti vertę“, – pažymi L. Načajienė.

GYVENTOJAI DAŽNIAUSIAI RENKASI PAVELDIMUMĄ

Populiariausias šiuo metu yra paveldimas standartinis pensijų anuitetas – jį yra pasirinkę 68 proc. anuitetų gavėjų, – rodo 2026 m. birželio pabaigoje paskelbti „Sodros“ duomenys. Standartinį pensijų anuitetą pasirinko 23 proc. gavėjų, o atidėtąjį – 9 proc.

„Šie skaičiai rodo, kad daugeliui žmonių svarbus ne tik reguliarių pajamų užtikrinimas, bet ir paveldimumas. Tai natūralu – pensijų lėšos žmonėms yra jautri tema, todėl jie nori žinoti, kas nutiks sukauptiems pinigams esant skirtingiems gyvenimo scenarijams“, – sako L. Načajienė.

Ji primena, kad prieš priimant sprendimą verta palyginti skirtingas anuitetų rūšis, įvertinti paveldimumo sąlygas, suprasti investavimo galimybes ir realistiškai atsakyti, ar atsiėmus sukauptą sumą būtų aiškus planas, kaip šias lėšas paskirstyti ilgam laikotarpiui.

Barbora GUDAVIČIŪTĖ
UAB „Coagency“

PASITRAUKUSIEMS IŠ PENSIJŲ KAUPIMO:

informacija apie įgytus pensijų apskaitos vienetus

♦ **Gyventojai**, pasitraukę iš antros pakopos pensijų kaupimo, gali matyti padidėjusį pensijos apskaitos vienetų skaičių savo asmeninėje „Sodros“ paskyroje. Prisdėjo pensijų apskaitos vienetai, apskaičiuoti pagal „Sodros“ ir valstybės įmokas, grįžusias „Sodrai“.

Jei žmogus nutraukia kaupimą pereinamuoju laikotarpiu – nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. – jo paties sumokėtos įmokos ir investicinis rezultatas pervedami į banko sąskaitą be jokių papildomų mokesčių ar atskaitymų. Valstybės ir „Sodros“ įmokų dalis grįžta į „Sodrą“ ir virsta pensijos apskaitos vienetais – tai padidins būsimą senatvės pensiją.

KUR RASTI ASMENINĘ INFORMACIJĄ

Bendrą sukaupytą pensijos apskaitos vienetų skaičių gyventojai gali matyti prisijungę prie asmeninės „Sodros“ paskyros <https://gyventojai.sodra.lt>.

Detalesnę informaciją apie tai, kiek papildomų apskaitos vienetų žmogus gavo pasitraukęs iš pensijų kaupimo, galima matyti suformavus atnaujintą suvestinę REP.49.1 „Detali informacija apie asmens įgytus apskaitos vienetus senatvės pensijai“.

Suvestinėje rodomi duomenys tų metų, kuriais asmuo pasitraukė iš kaupimo, įskaitant ir ankstesnius laikotarpius. Pavyzdžiui, jei žmogus pasitraukė 2019 m., vėliau grįžo ir dar kartą pasitraukė 2026 m., suvestinėje bus pateikti abiejų metų duomenys.

Norėdami sužinoti, kokia „Sodros“ ir valstybės įmokų suma grįžo į „Sodrą“, gyventojai turėtų susiformuoti suvestinę Rep.11 „Į pensijų fondus pervedtos kaupiamosios pensijų įmokos“.

Jos apačioje nurodoma pervesta suma ir tai, kad asmuo nebėra kaupimo dalyvis.

Visų suvestinių formos yra paskyros skiltyje „Apie mane“.

KAIP SKAIČIUOJAMI PENSIJŲ APSKAITOS VIENETAI

Į „Sodrą“ grįžusios lėšos verčiamos į pensijų apskaitos vienetą pagal tą pačią formulę, pagal kurią kasmet skaičiuojami dirbančiųjų įgyti vienetai:

- Vienas pensijų apskaitos vienetas įgyjamas, kai per metus sumokama pensijų socialinio draudimo įmokų nuo pajamų, kurios lygios 12 tais metais nustatytų vidutinių darbo užmokesčių (VDU).
- 2026 m. VDU, taikomas apdraustųjų asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, siekia 2 312,15 euro. Tai reiškia, kad tokį atlyginimą iki mokesčių per mėnesį gaunantis žmogus per metus uždirba 27 745,80 euro.
- Pensijų socialinio draudimo įmokų tarifas yra 8,72 proc. Todėl per metus nuo tokio atlyginimo sumokama 2 419,43 euro pensijų socialinio draudimo įmokų ($27\,745,80 \text{ Eur} \times 8,72 \text{ proc.}$).
- Vadinas, vienam pensijų apskaitos vienetui įgyti per metus reikia sumokėti 2 419,43 Eur pensijų socialinio draudimo įmokų.

Pavyzdys

Jei į „Sodrą“ grįžta 5 000 eurų, ši suma padalijama iš 2 419,43 euro – žmogus papildomai įgyja 2,07 pensijų apskaitos vieneto.

Seimui buvo pateiktas siūlymas papildyti Konstituciją vienu punktu: „Nevok.“ Parlamentarai vis dar svarsto projekto pataisas.

Į „Sodrą“ grįžusios lėšos verčiamos į pensijų apskaitos vienetą pagal tą pačią formulę, pagal kurią kasmet skaičiuojami dirbančiųjų įgyti vienetai.

Kasmet žmogaus senatvės pensija yra indeksuojama, todėl keičiasi ir vieneto vertė jau skaičiuojant pensiją. Kuo daugiau apskaitos vienetų žmogus turi sukaupęs, tuo didesnė bus jo individualioji pensijos dalis.

„SODRA“ INFORMUOS GYVENTOJUS ASMENINĖMIS ŽINUTĖMIS

„Sodra“ asmeninėmis žinutėmis informuos visus, kurie yra pasitraukę iš pensijų kaupimo. Pranešime bus nurodyta, kad pensijų kaupimo bendrovė pervedė valstybės ir „Sodros“ įmokas, ir paaiškinta, kaip išsamesnę informaciją rasti paskyroje. Žinutės bus siunčiamos į asmenines „Sodros“ paskyras ir el. paštu tiems, kurie yra užsisakę proaktyvaus informavimo paslaugą.

ATKREIPKITE DĖMESĮ: SAUGOKITE SAVO DUOMENIS

„Sodra“ niekada nesiunčia pranešimų, kuriuose prašoma pervesti pinigus, patvirtinti banko operacijas, pateikti banko kortelės ar el. parašo duomenis arba skubiai priimti finansinius sprendimus. Jeigu gaunate tokį ar panašų apgaulingą pranešimą „Sodros“ vardu – nieko nespauskite, o apie tai informuokite „Sodrą“.

Primerkite, kad visas el. paštu iš „Sodros“ gaunamas žinutes gyventojai ras ir savo paskyroje, todėl kilus abejonų, galima jas patikrinti ir palyginti.

Parengta pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą inf.

DARBO GINČAS BAIGTAS TAIKOS SUTARTIMI: ką svarbu žinoti apie jos tvirtinimą ir vykdymą

♦ **Darbo ginčų komisijos** prioritetinis tikslas – padėti darbo ginčo šalims susitarti ir ginčą užbaigti taikiai. Darbo kodekse numatyta, kad darbo ginčų komisijos pirmininkas turi pasiūlyti šalims sudaryti taikos sutartį. Toks susitarimas gali padėti išvengti ilgai trunkančio ir brangaus bylinėjimo, tačiau taikos sutarties sąlygos turi būti konkrečios, teisėtos ir nepažeisti nė vienos šalies teisių.

Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus vedėja Irina JANUKEVIČIENĖ pabrėžia, kad taikos sutarties sąlygas šalys derina tarpusavyje, o darbo ginčų komisija įvertina, ar susitarimas gali būti patvirtintas.

„Prieš tvirtindama taikos sutartį, darbo ginčų komisija įvertina, ar jos sąlygos neprieštarauja imperatyviosioms įstatymų nuostatoms, nesukelia esminės šalių nelygybės ir ar abi šalys elgiasi sąžiningai, pavyzdžiui, nesinaudoja kitos šalies silpnumu, nepatyrimu ar neapdairumu. Jeigu šalių sutaisyti nepavyksta arba pateikta taikos sutartis negali būti patvirtinta, darbo ginčas nagrinėjamas iš esmės“, – paaiškina I. Janukevičienė.

DARBUOTOJO BENDRO POBŪDŽIO ATSIŠAKYMAS REIKŠTI PRETENZIJAS GALI BŪTI NETEISĖTAS

Reikalavimai taikos sutarties turiniui matomi ir teismų praktikoje. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2026 m. balandžio 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2SP-18250-1159/2026

nagrinėjo prašymą patvirtinti darbdavio ir darbuotojo taikos sutartį, sudarytą nutraukus darbo santykius.

Pareiškėjai nurodė, kad darbo santykiai nutraukti abipusiu sutarimu ir taikiai, o šalys viena kitai neturi jokių pretenzijų ar reikalavimų. Sutartyje darbuotojas taip pat patvirtino, kad darbdavys laiku ir visiškai atliko visus su darbo santykiais susijusius mokėjimus, įskaitant darbo užmokestį, dienpinigius, komandiruočių išlaidas, kompensacijas ir kitas išmokas.

Be to, darbuotojas įsipareigojo nereikšti darbdaviui jokių pretenzijų, skundų ar ieškinų ir nesikreipti į darbo ginčų komisiją, teismą, VDI ar kitą instituciją dėl klausimų, kurie, kaip nurodyta sutartyje, buvo išspręsti taikos sutartimi.

Teismas tokios taikos sutarties nepatvirtino. Jis pažymėjo, kad atsisakymas teisės kreiptis į teismą negalioja. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad analogiško įsipareigojimo nereikšti reikalavimų sutartyje nepriėmė darbdavys. Teismo vertinimu, tokia darbdavio parengta sąlyga sudarė prielaidas piktnaudžiauti stipresnės darbo santykių šalies padėtimi ir neatitiko darbo teisės subjektų lygybės principo.

Pasak Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus vedėjos, **taikos sutartimi negali būti siekiama apskritai užkirsti kelio darbuotojui ateityje ginti savo teises.**

„Taikos sutartis turi išspręsti konkretų tarp šalių kilusį ginčą, o jos sąlygos turi būti aiškos ir abipusės. Bendro pobūdžio pareiškimas, kad darbuotojas niekada neturės jokių pretenzijų darbdaviui ar nesikreips į kompetentingas institucijas, negali būti naudojamas kaip priemonė panaikinti įstatymuose įtvirtintą darbuotojo teisę į teisminę ar kitą teisinę gynybą, – pažymi I. Janukevičienė ir priduria, kad ypač svarbu įvertinti, ar susitarimu nesukuriama nepagrįstos vienos šalies persvaros.“

Nagrinėtoje byloje teismas taip pat nustatė, kad taikos sutarties nuostatos buvo pernelyg deklaratyvios: jomis nebuvo išspręstas konkretus kilęs ginčas ir neužkirstas kelias konkrečiam galimam ginčui ateityje. Todėl darbuotojo išpaieigojimas nesikreipti į teismą buvo pripažintas nepagrįstu.

DĖL DARBO GINČO PIRMIAUSIAI KREIPIAMASI Į DARBO GINČŲ KOMISIJĄ

Teismas minėtoje nutartyje atkreipė dėmesį ir į privalomą ikiteisminę darbo ginčų nagrinėjimo tvarką. **Jeigu tarp darbdavio ir darbuotojo yra kilęs darbo ginčas dėl teisės ir šalys jį siekia išspręsti taikos sutartimi dar iki kreipimosi į teismą,** jos pirmiausiai turėtų kreiptis į darbo ginčų komisiją ir prašyti patvirtinti sudarytą taikos sutartį.

Kadangi byloje pareiškėjai šios ikiteisminės tvarkos nesilaikė, o pateiktos sutarties nuostatos neatitiko teisės aktų reikalavimų, teismas prašymą patvirtinti taikos sutartį atmetė.

- Kodėl mokesčių deklaraciją tu visada atiduodi balandžio 1-ąją?
- Na, matai, jei kartais kiltų kokių nors nesklandumų, visada galiu sakyti, kad pajaukavau.

I. Janukevičienė primena, kad taikos sutartis gali būti sudaryta ir pateikta darbo ginčų komisijai tvirtinti bet kurioje proceso stadijoje, net ir išnagrinėjus darbo bylą, kol darbo ginčų komisijos sprendimas nėra įsiteisėjęs. Patvirtinus taikos sutartį, darbo ginčo nagrinėjimas nutraukiamas, o patvirtintas susitarimas šalims tampa privalomas. Jeigu taikos sutartis patvirtinama jau išnagrinėjus darbo bylą, kai sprendimas jau yra priimtas, tačiau dar neįsiteisėjęs, ankstesnis sprendimas panaikinamas.

KĄ DARYTI, JEIGU TAIKOS SUTARTIS AR DGK SPRENDIMAS NEVYKDOMI

Jeigu taikos sutarties sudaryti nepavyksta, darbo ginčų komisija išnagrinėja ginčą ir priima sprendimą. Kai patenkinamas visas darbuotojo reikalavimas arba jo dalis, sprendimas turi būti įvykdytas jam įsiteisėjus, išskyrus atvejus, kai sprendimas ar jo dalis turi būti vykdomi skubiai.

Darbo ginčų komisijos sprendimas įsiteisėja pasibaigus vieno mėnesio terminui nuo jo priėmimo dienos, jeigu nė viena šalis per šį laikotarpį nepareikia ieškinio teisme. Jeigu sprendimas ginčijamas tik iš dalies, likusi, su ginčijama dalimi nesusijusi, sprendimo dalis įsiteisėja.

„Įsiteisėjęs darbo ginčų komisijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas. Jeigu kita šalis jo savanoriškai nevykdo, sprendimas pirmiausiai turėtų būti pateiktas antstoliui, nes vykdomųjų dokumentų priverstinio vykdymo funkciją atlieka antstoliai, – paaiškina I. Janukevičienė. – VDI darbo ginčų komisijų sprendimų vykdymo nekontroliuoja, nes ši funkcija nepatenka į VDI kompetenciją.“

Darbuotojas, pageidaujantis pradėti priverstinį vykdymą, turi kreiptis į Lietuvos antstolių rūmus. Be to, **kai darbdavys nevykdo įsiteisėjusio darbo ginčų komisijos sprendimo, darbuotojas gali kreiptis į darbo ginčų komisiją ir prašyti skirti darbdaviui baudą.**

„Darbo ginčų komisija gali skirti darbdaviui **iki 500 eurų baudą už kiekvieną praleistą savaitę nuo sprendimo priėmimo dienos** iki jo įvykdymo, tačiau ne ilgiau kaip už šešis mėnesius. Svarbu, kad ši bauda priteisiama darbuotojo naudai“, – pažymi I. Janukevičienė.

Parengta pagal VDI pateiktą inf.

SKOLŲ SPAŠTUOSE: kaip veikia fizinio asmens bankrotas Lietuvoje

◆ **Kai skolos** ima diktuoti gyvenimo ritmą, o finansiniai įsipareigojimai pradeda stumti į socialinę paraštę, kyla natūralus klausimas: ar dar yra išeitis? Vieną iš realių sprendimų – fizinio asmens bankrotą – komentuoja *advokatų profesinės bendrijos AVOCAD teisininkas Rokas PUODŽIŪNAS*.

Didelės skolos šiandien neaplenkia nei mažesnes pajamas gaunančių žmonių, nei finansiškai stipresnių asmenų. Nepavykęs verslas, neapgalvoti finansiniai sprendimai, paveldėti įsipareigojimai ar netikėtos gyvenimo situacijos – priežasčių gali būti daug. Tačiau pasekmė

dažniausiai viena – ribojamos galimybės gyventi oriai, aktyviai dalyvauti ekonominiame gyvenime ir planuoti ateitį.

Nors bankrotas vis dar dažnai siejamas tik su įmonių pabaiga, realybėje tai ir fiziniams asmenims prieinamas teisinis instrumentas. **Nuo 2013 m. Lietuvoje galiojantis fizinį asmenų bankroto institutas suteikia galimybę iš naujo atsistoti ant kojų:** suvaldyti skolas, grįžti į finansinį stabilumą ir išvengti ilgalaikio socialinio nuosmukio.

„Tai nėra lengvas ar greitas kelias, tačiau tinkamai taikomas jis gali tapti realia galimybe susigrąžinti kontrolę savo gyvenime“, – sako teisininkas.

PAREIŠKIMAS DĖL BANKROTO BYLOS IŠKĖLIMO

Pasak AVOCAD teisininko, prieš kreipdamasis į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo, asmuo pirmiausiai turi informuoti visus savo

kreditorius. Tai privaloma padaryti raštu ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki pareiškimo pateikimo teismui.

SVARBU: teismui vėliau reikės pateikti įrodymus, kad ši pareiga buvo tinkamai įvykdyta.

Tik praėjus šiam vieno mėnesio laikotarpiui nuo kreditorių informavimo, galima teikti pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškėlimo.

Pagal Fizinių asmenų bankroto įstatymą (FABI), asmuo gali inicijuoti bankroto procesą tik tuo atveju, jei atitinka visas šias sąlygas:

- yra nemokus;
- nemokumas atsirado sąžiningai;
- nėra kitų įstatyme numatytų kliūčių.

KAS LAIKOMA NEMOKUMU

Įstatymas nemokumą apibrėžia kaip situaciją, kai asmuo nebegali vykdyti savo pradelstų finansinių įsipareigojimų, o jų suma viršija 25 minimaliųjų mėnesio algų (MMA) sumą. Šiuo metu MMA Lietuvoje siekia 1 153 Eur, todėl nemokumas konstatuojamas, kai skolos didesnės kaip 28 825 Eur.

Tačiau vien skaičių nepakanka – teismai vertina situaciją plačiau. Nemokumas nėra laikinas finansinis sunkumas, nenoras mokėti ar vien faktas, kad turto vertė mažesnė nei skolos.

Kad būtų pripažintas nemokumas, turi būti nustatytos visos šios sąlygos:

- Bendra skolų suma didesnė kaip 25 MMA.
- Skolų mokėjimo terminai yra pasibaigę.
- Asmuo neturi realių galimybių padengti skolas nei iš turto, nei iš pajamų.

Pasak Roko Puodžiūno, labai svarbu suprasti, kad vertinimas nėra formalus. Jei asmuo, nepaisant didesnių skolų, gauna pakankamai pajamų ir gali per protingą laiką skolas padengti, jis nelaikomas nemokiu. „Kita vertus, net ir didelės pajamos savaime nereiškia mokumo. Jeigu tų pajamų nepakanka įsipareigojimams vykdyti, gali būti konstatuotas nemokumas. Todėl kiekvienu atveju vertinama reali finansinė situacija: pajamos, įsipareigojimai ir būtinos pragyvenimo išlaidos“, – pažymi AVOCAD teisininkas.

Šiuo metu Lietuvoje nemokumas konstatuojamas, kai skolos didesnės kaip 28 825 Eur.

ASMENS SĄŽININGUMAS

Teisininkas pabrėžia, kad labai svarbu suvokti, jog Lietuvoje galiojantis teisinis reguliavimas yra skirtas padėti tik sąžiningiems asmenims atkurti savo mokumą. Todėl sąžiningumas yra viena esminių sąlygų siekiant fizinio asmens bankroto.

Jis vertinamas dviem aspektais: ar asmuo, kreipdamasis į teismą, sąžiningai atskleidė visą informaciją ir ar jis tapo nemokus elgdamasis sąžiningai.

Nesąžiningumas gali būti pagrindas atsisakyti kelti bankroto bylą tik tokiu atveju, jeigu jis turėjo esminės įtakos nemokumui atsirasti, kitaip tariant, turi būti nustatytas priežastinis ryšys tarp nesąžiningų veiksmų ir susidariusios finansinės padėties.

Praktikoje nesąžiningumas dažniausiai pasireiškia tuo, kad asmuo:

- pateikia netikslią ar iškraipytą informaciją apie savo finansinę padėtį (skolas ar turtą);
- nuslepia svarbias aplinkybes;
- neatskleidžia visų turimų įsipareigojimų ar pajamų šaltinių.

Teismai taip pat gali pripažinti asmenį nesąžiningu, jei nustatoma, kad jis sąmoningai leido skoloms augti, pavyzdžiui, skolinosi tikėdamasis, kad vėliau įsipareigojimai bus nurašyti, arba elgėsi itin neatsakingai su savo finansais.

Vis dėlto kiekviena situacija vertinama individualiai. Vertinama ne tik faktinė finansinė padėtis, bet ir asmens elgesys bei jo motyvai: ar jis iš tiesų siekė spręsti problemas, ar, priešingai, jas didino.

Pavyzdžiui, vien tai, kad asmuo yra sudaręs daug vartojimo kredito sutarčių, dar nereiškia nesąžiningumo.

Svarbu nustatyti:

- kam buvo naudojamos pasiskolintos lėšos (būtiesiems poreikiams ar ne);
- ar buvo kitų būdų tuos poreikius patenkinti;
- ar skolinimasis buvo proporcingas ir pagrįstas;
- kokių veiksmų asmuo ėmėsi, siekdamas išvengti skolų didėjimo.

Net ir neatsargus finansinių galimybių įvertinimas savaime nereiškia nesąžiningumo: jei nėra įrodymų, kad asmuo veikė tyčia ar itin neatsakingai, bankroto byla gali būti keliama.

Svarbu ir tai, kad sąžiningumas paprastai vertinamas per 3 metų laikotarpį iki kreipimosi į teismą. Jei per šį laiką asmuo elgėsi sąžiningai, tačiau nepajėgė atkurti mokumo, jam neturėtų būti užkertamas kelias inicijuoti bankroto procesą.

Vis dėlto išimtiniais atvejais teismas gali vertinti ir ilgesnį laikotarpį, pavyzdžiui, jei akivaizdu, kad nemokumą lėmė anksčiau atlikti nesąžiningi veiksmai.

KADA TEISMAS ATSIKAKO KELTI BANKROTO BYLĄ

Net ir esant didelėms skoloms, bankroto byla ne visada bus keliama. Įstatymas numato aiškius atvejus, kada teismas gali atsisakyti tą daryti.

- Pirmiausiai **bankrotas nebus leidžiamas, jei asmens nemokumą lėmė jo žalingi įpročiai**: piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis medžiagomis ar azartiniai lošimai.
- Taip pat **teismas gali atsisakyti kelti bylą, jei asmuo yra teistas už tam tikrus finansinio pobūdžio nusikaltimus** ir tas teistumas dar nėra išnykęs, o būtent šie veiksmai prisidėjo prie jo nemokumo.
- **Bankroto procesas negali būti kartojamas per dažnai**: jei nuo ankstesnio bankroto pabaigos ar nutraukimo nepraėjo 10 metų, nauja byla nebus keliama.
- Galiausiai kliūtis gali atsirasti ir tuo atveju, jei asmuo yra susijęs su įmone (neribotos civilinės atsakomybės juridiniu asmeniu), kuriai jau iškelta bankroto byla.

Kitaip tariant, anot AVOCAD teisininko, bankrotas yra galimybė, bet ne visais atvejais: teismas visada vertina ne tik skolas, bet ir jų atsiradimo aplinkybes.

KAS VYKSTA IŠKĖLUS BANKROTO BYLĄ

Jei teismas pripažįsta asmenį nemokiu ir nemato kliūčių, jam iškeliama bankroto byla. Tuomet paskiriamas bankroto administratorius, kuris prižiūri visą procesą ir užtikrina, kad jis vyktų sklandžiai bei sąžiningai.

Toliau rengiamas mokumo atkūrimo planas – tai aiškus susitarimas, kaip ir per kiek laiko bus atsiskaitoma su kreditoriais. Šiam planui turi pritarti kreditoriai, o tada jį patvirtina teismas. Planas įgyvendinamas per 3 metus. Įvykdžius visus jame numatytus išipareigojimus, procesas užbaigiamas oficialiu aktu.

SVARBU, PRIEŠ PRIIMANT SPRENDIMĄ, BANKRUTUOTI

Teisininkas Rokas Puodžiūnas įspėja, kad fizinio asmens bankrotas nėra „lengvas būdas“ atsikratyti skolų. Tai mechanizmas, skirtas sąžiningiems žmonėms sugrįžti į normalų finansinį gyvenimą, kartu užtikrinant ir kreditorių interesus. Įgyvendinus mokumo atkūrimo planą, likusios nepadengtos skolos gali būti nurašomos. Tačiau, pasak jo, svarbu žinoti, **kad ne visos skolos išnyksta**. Nenurašomos skolos, kai žala yra padaryta nusikalstama veika, nenurašomi alimentai (išlaikymas vaikams), baudos valstybei už pažeidimus, įkeitimu ar hipoteka užtikrintos skolos, jei susitariama išsaugoti turtą. Be to, šios skolos net nėra įskaiciuojamos vertinant, ar asmuo atitinka bankroto sąlygas.

Todėl prieš priimant sprendimą bankrutuoti, svarbu realiai įvertinti situaciją: iš kur atsirado skolos; ar jos gali būti gražintos per protingą laiką; ar teismas jus laikys sąžiningu asmeniu. Taip pat reikia suprasti, kad skolos nebus panaikintos iš karto – kurį laiką teks gyventi laikantis finansinių apribojimų. Dėl šių priežasčių, prieš kreipiantis į teismą, visada verta pasitarti su teisininkais.

Živilė JOKIMAITĖ-DOLGICH
Advokatų profesinė bendrija AVOCAD

Kaip atpažinti kvietimus INVESTUOTI Į NESAUGIAS SCHEMAS AR PRODUKTUS

◆ **Penktadalis Lietuvos gyventojų** per pastaruosius metus yra gavę neautorizuotų investicinių pasiūlymų – kvietimų investuoti į finansinius produktus ar schemas, kurias pateikia valstybės institucijų neprižiūrimi ir nereguliuojami subjektai, – rodo advokatų kontoros COBALT užsakymu atlikta reprezentatyvi bendrovės „Spinter tyrimai“ apklausa. Kaip patikrinti tokius pasiūlymus?

COBALT partnerė, advokatė Akvilė BO-SAITĖ atkreipia dėmesį, kad 12 proc. apklaustųjų nurodė sulaukę neautorizuotų pasiūlymų, o dar 9 proc. pripažino gavę investicinių pasiūlymų, tačiau nebuvę tikri, ar jie yra teisėti. Pasak jos, tai rodo, kad žmonėms vis dar sudėtinga atskirti teisėtą investicinį pasiūlymą nuo pasiūlymų, kuriems netaikomi investuotojų apsaugos mechanizmai ir kurie dėl to laikomi padidintos rizikos investicijomis.

„Tokiose situacijose gyventojai gali būti

skatinami investuoti į piramide grįstas schemas, nereguliuojamas kriptovaliutų platformas ar kitus vadinamuosius netradicinius finansinius produktus, kurių veikla nėra prižiūrima Lietuvos banko ar kitų Europos Sąjungos institucijų“, – sako A. Bosaitė.

„Spinter tyrimų“ apklausos duomenys rodo, kad neautorizuoti investiciniai pasiūlymai panašiu mastu pasiekia ir vyresnio amžiaus, ir ekonomiškai aktyvias 26–55 metų amžiaus grupes.

KAIP PAMATYTI „RAUDONAS VĖLIAVAS“

Mažų mažiausia, ką dera patikrinti, – ar pateikiami duomenys ir įmonės apskritai egzistuoja, t. y. paieškoti jų Juridinių asmenų registre, rekvizituose, oficialiose svetainėse.

„Pagrindinis kriterijus, leidžiantis atskirti teisėtą investicinį pasiūlymą nuo galbūt neautorizuoto, yra paslaugų teikėjo turima licencija. Lietuvoje investicines paslaugas gali teikti tik tos finansų maklerio įmonės, kredito įstaigos, finansų patarėjai ar valdymo įmonės, kurios turi Lietuvos banko arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės priežiūros institucijos išduotą leidimą“, – pažymi COBALT partnerė, advokatė A. Bosaitė.

Licencijuotų paslaugų teikėjai registruojami Lietuvos banko priežiūrimų finansų rinkos dalyvių sąraše. Jame galima rasti ne tik įmonės pavadinimą, bet ir informaciją apie suteiktas paslaugas, leidimų tipą, priežiūros instituciją bei galimas rizikas. Jei įmonės šiame sąraše nėra, tai reiškia, kad Lietuvos bankas negali užtikrinti paslaugų skaidrumo, atsakomybės ar investuotojų apsaugos. Taip pat **vertėtų patikrinti, ar investicinį pasiūlymą teikianti įmonė nėra įtraukta į Lietuvos banko sudaromą Nelegalių finansinių paslaugų siūlytojų interneto svetainių sąrašą.** Šiame sąraše pateikiamos platformos ir įmonės, kurios jau anksčiau buvo identifikuotos kaip vykdančios neleistiną ar galbūt apgaulingą veiklą.

„Investuoti reikėtų tik į tai, kas iš tikrųjų suprantama, aklaui nepasikliaujant tuo, kas dažnai pažymima neautorizuotuose pasiūlymuose: esą „nėra jokios rizikos“, „garantuota grąža“ ar „itin greitas pelnas“, – sako A. Bosaitė.

Prieš priimant sprendimą ji ragina įvertinti, kur tiksliai bus investuojami pinigai, kaip bus apskaičiuojama grąža, kokie taikomi mokesčiai ar rizikos. **Svarbu patikrinti ir tai, ar pateikiami dokumentai aiškūs ir tvarkingi, o žadama grąža pagrįsta realiais finansiniais rodikliais.**

COBALT partnerė pažymi, kad teisėtas investicinį pasiūlymą teikiantis konsultantas ar įmonė niekada nespaudžia priimti skuboto sprendimo. „Priešingai – suteikia pakankamai laiko išsiginčyti į informaciją, atsako į klausimus, esant poreikiui, paprašo užpildyti

kliento pažinimo anketą, pateikti duomenis apie investavimo patirtį ir rizikos toleranciją. Tokie procesai rodo, kad įmonė laikosi teisiinių reikalavimų ir veikia skaidriai“, – aiškina A. Bosaitė.

KĄ DARYTI, JEI KILO ĮTARIMŲ

Net ir atlikus patikras, gali likti ar kilti įtariamų dėl investicinio pasiūlymo teisėtumo. Tokiais atvejais svarbu veikti nedelsiant. Jei į įtartą pasiūlymą jau buvo atsiliepta ir inicijuotas mokėjimas, **pirmiausiai rekomenduojama kreiptis į savo banką – tai gali padėti sustabdyti ar atšaukti dar neįvykdytus pavedimus.** Taip pat būtina informuoti teisėsaugos institucijas (nuo policijos iki Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos ir prokuratūros) ir Lietuvos banką, pateikiant visą turimą informaciją: susirašinėjamą el. laiškais ir žinutėmis, sutartis, mokėjimų išrašus, interneto svetainių adresus ar kontaktinius duomenis.

„Kuo daugiau informacijos pateiksite, tuo didesnė tikimybė, kad tyrimas bus sėkmingas. Lietuvos bankas turi galimybę blokuoti neteisėtas investavimo paslaugas siūlančias interneto svetaines. Taip pat reikėtų nedelsiant susisiekti su savo banku, kad būtų galima sustabdyti ar užblokuoti galbūt neteisėtus mokėjimus, jei tokie buvo inicijuoti“, – sako A. Bosaitė.

VEIKIANT GREITAI, GALIMA ATGAUTI PINIGUS

Pasak COBALT partnerės, galimybė atgauti prarastas lėšas labai priklauso nuo reakcijos greičio. Jei į banką kreipiamasi iš karto ir lėšos dar nėra pervestos trečiosioms šalims, kai kuriais atvejais jas pavyksta sustabdyti ar grąžinti. Tačiau tais atvejais, kai pinigai jau pasiekia užsienio subjektus ar nereguliuojamas platformas, susigrąžinimo tikimybė gerokai sumažėja. Tokiais atvejais gali padėti tik teisėsaugos institucijų tyrimas, tačiau procesas užtrunka ir ne visada baigiasi sėkmingai.

A. Bosaitė akcentuoja, kad investuojant svarbiausia ne siūloma grąža, o tai, ar investuotojui taikoma teisinė apsauga. Jei investicinis pasiūlymas kelia abejonių, verta skirti laiko papildomai patikrai ar pasitarti su specialistais – tai gali padėti išvengti situacijų, kuriose

atsidūręs investuotojas lieka be realių gynimosi mechanizmų.

NUKENTĖTI GALI IR VERSLAS

Pasak COBALT partnerės, su neautorizuotais investiciniais pasiūlymais susiduria ne tik gyventojai, bet ir verslas. Kadangi įmonės dažnai valdo didesnius likvidžius finansinius išteklius, jos tampa itin patraukliu taikiniu sukčiams, o vienas neteisingas sprendimas gali lemti gerokai didesnius nuostolius nei fiziniams asmenims. Todėl **įmonėms ypač svarbu turėti aiškius vidi-nius procesus ir patikrų mechanizmus**, apibrėžiančius, kaip vertinami išoriniai investavimo pasiūlymai ir kas įmonėje priima sprendimus dėl investicijų.

„Vis dėlto vien formalių vidaus kontrolės taisyklių dažnai nepakanka. Siekiant sumažinti investicinio sukčiavimo rizikas, įmonėms rekomenduojama taikyti ir papildomas apsaugos priemones, tarp jų – susitarimai su bankais, leidžiantys laiku identifikuoti ir blokuoti neįprastus ar didelės vertės mokėjimus, IT saugumo sprendimai, tokie kaip elektroninės bankininkystės prieigos ribojimas, dviejų faktorių autentifikacija

ar tinklo stebėsena. Taip pat svarbus gali būti draudimas nuo sukčiavimo ar finansinių nuostolių, kuris tam tikrais atvejais leidžia kompensuoti patirtą žalą“, – sako A. Bosaitė.

Anot jos, ne mažiau reikšmingi reguliarūs darbuotojų mokymai, padedantys atpažinti apgaulingo įtikinėjimo metodus, netikrų investicinių pasiūlymų požymius ir suteikiantys žinių, kaip elgtis kilus įtarimų.

Nors pasitaiko atvejų, kai įmonėms pavyksta susigrąžinti dėl investicinių apgavysčių prarastas lėšas teisiniu ar ikiteisiniu keliu, tai greičiau išimtys nei taisyklė. Pasak A. Bosaitės, sėkmę dažniausiai lemia greita reakcija ir koordinuoti veiksmai: „Operatyviai pradėtas tyrimas ir bendradarbiavimas su institucijomis leidžia atsekti, išaldyti ir grąžinti klientui lėšas.“

Reprezentatyvią apklausą COBALT užsaky-mu bendrovė „Spinter tyrimai“ atliko 2025 m. rugsėjį. Tyrimo metu buvo apklausta 1 017 Lietuvos gyventojų visoje šalies teritorijoje.

Rusnė MARČĖNAITĖ

Komunikacijos agentūra „23:45 agency“

Būhalterinės apskaitos, mokesčių, teisės KONSULTACIJOS

Puikiai pažindami įmones, jų veiklos ypatumus, rinkas, kuriose jos veikia, ir būdami finansinės apskaitos, mokesčių ir teisės sričių profesionalai, padedame savo klientams rasti tinkamiausią išeitį iš kasdienių problemų, siūlome sprendimus, kaip jų išvengti ateityje.

- ✔ **Garantuojame operatyvų aptarnavimą ir nepriekaištingą darbų atlikimą laiku.**
- ✔ **Užtikriname visišką kliento informacijos konfidencialumą.**
- ✔ **Randame individualius sprendimus, optimizuodami kiekvienos įmonės apskaitos organizavimą.**

☎ 0 655 126 84 ✉ konsultacijos@paciolis.lt

Paciolis

- ✔ Profesionalu!
- ✔ Patikima!
- ✔ 30 metų patirtis!

VEDYBŲ SUTARTYS LIETUVOJE – dar retas, bet vis svarbesnis finansinio saugumo įrankis

♦ **Lietuvoje galiojantis teisinis reglamentavimas** suteikia galimybę vedybų sutartį sudaryti tiek besituokiantiems, tiek jau santuoką sudariusiems asmenims. Tai priemonė, leidžianti aiškiai susitarti dėl turto valdymo, atsakomybių ir finansinių klausimų tiek santuokos metu, tiek jai pasibaigus. Vis dėlto ši praktika Lietuvoje dar nėra plačiai paplitusi.

VEDYBŲ SUTARČIŲ SKAIČIUS AUGA KĀSMET, BET LIETUVOJE TAI DAR NĖRA POPULIARU

2025 m. iš viso Lietuvoje santuoką sudarė 13 095 poros. Registrų centro duomenimis, ikivedybinių sutarčių 2025 m. buvo sudaryta 800, o povedybinių – 1 593. Lyginant su 2024 m., bendrai sudarytų vedybinių sutarčių skaičius per metus paaugo nuo 2 139 (2024 m. duomenys) iki 2 394 (2025 m. duomenys).

Pasak *Lietuvos notarų rūmų prezidento Mariaus STRAČKAICIO*, nepaisant augančio visuomenės sąmoningumo, statistika rodo, kad vedybų sutartys Lietuvoje vis dar nėra plačiai paplitusi praktika. Vis dėlto, jo teigimu, teisiškai raštingesnė visuomenės dalis šias sutartis dažniau vertina kaip racionalų būdą užtikrinti finansinį aiškumą ir sumažinti galimų ginčų riziką ateityje.

„Turbūt vienas iš labiausiai lietuvių nuo šio racionalaus teisinio sprendimo stabdančių veiksnių yra gajus mitas, kad vedybų sutartys reikalingos tik labai turtingiems asmenims. Tačiau praktika rodo priešingai – jos naudingos ir vidutinės pajamas gaunančioms poroms. Vedybų sutartys leidžia aiškiai susitarti dėl nekilnojamojo turto, vertybinių popierių, paskolų ar verslo, taip užtikrinant

didesnį finansinį aiškumą ir apsaugą“, – sako M. Stračkaitis.

Teisininko teigimu, vedybų sutartis svarbu vertinti kaip priemonę, padedančią valdyti realias gyvenimo situacijas, pavyzdžiui, galimybę vienam iš sutuoktinių sudaryti sandorius dėl savo asmeninio verslo.

VEDYBŲ SUTARČIŲ PRIVALUMAI, TURINT PASKOLŲ AR FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ KITŲ SANTYKIŲ

„Neretai asmenys jau prieš santuoką būna įsigiję turto ir prisiėmę su juo susijusių įsipareigojimų, pavyzdžiui, paėmę būsto paskolą. Tokiu atveju **iki santuokos įgytas būstas laikomas asmenine nuosavybe**, tačiau paskola santuokos metu gali būti jau grąžinama iš bendrų sutuoktinių lėšų. Civilinis kodeksas numato, kad sutuoktinis privalo kompensuoti bendrosios jungtinės nuosavybės sumažėjimą, jei bendras turtas buvo naudojamas su bendrų prievolių vykdymu nesusijusiems tikslams. Todėl vedybų sutartimi nustatčius lėšų atskirumo principą arba aiškiai reglamentavus iki santuokos priimtų įsipareigojimų vykdymą, galima išvengti galimų ginčų dėl bendro turto sumažėjimo“, – ikivedybinių ir povedybinių sutarčių

privalumus aiškino Lietuvos notarų rūmų prezidentas.

Taip pat teisininkas išskyrė ir dar vieną grupę asmenų, kuriems būtų aktualios šios sutartys, – tai asmenys, sudarantys ne pirmą santuoką, ypač kai jie turi pareigą teikti išlaikymą nepilnamečiams vaikams ar buvusiems sutuoktiniams.

„Susidarius išlaikymo skolai, gali susidaryti situacija, kai išieškojimas nukreipiamas į bendrą sutuoktinių turtą. Nors prievolės, atsižvelgusios iki santuokos, neturėtų būti vykdomos iš bendro turto, vis dėlto, **jei asmeninio turto nepakanka, kreditorių reikalavimai gali būti tenkinami iš bendro sutuoktinių turto.** Tai rodo, kad vedybų sutartis gali būti svarbi prevencinė priemonė siekiant apsaugoti šeimos finansus.

Svarbi vedybų sutarčių funkcija – ir vieno iš sutuoktinių vykdomo verslo rizikų valdymas. Kai vienas sutuoktinis vykdo individualiąją veiklą ar verslą, ypač susijusį su neribota civiline atsakomybe, egzistuoja rizika, kad finansiniai išsipareigojimai paveiks visą šeimos turtą. Vedybų sutartimi nustatytas turto ar pajamų atskirumo režimas leidžia sumažinti šią riziką ir apsaugoti šeimos finansinį stabilumą“, – kalbėjo teisininkas.

Taip pat svarbu pažymėti, kad vedybų sutartys gali būti ginčijamos ne tik sutuoktinių, bet ir kreditorių, ypač jei jos laikomos fiktyviomis. Dėl šios priežasties **sutartis rekomenduojama sudaryti iš anksto, o ne tada, kai finansinės problemos jau tampa akivaizdžios.**

VEDYBŲ SUTARTIES SUDARYMAS

Vedybų sutartis gali būti sudaroma tiek iki santuokos įregistravimo, tiek jau gyvenant santuokoje. Iki santuokos sudaryta sutartis vadinama ikivedybine ir ji įsigalioja tik nuo santuokos sudarymo momento. Po santuokos sudaryta sutartis yra vadinama povedybine ir įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos. Svarbu tai, kad **povedybinė sutartis gali būti sudaroma bet kuriuo santuokos laikotarpiu – net ir praėjus daug metų nuo santuokos sudarymo.**

Vedybų sutartis visais atvejais turi būti sudaroma raštu ir patvirtinama notaro. Be to, notaro patvirtinta vedybų sutartis turi būti

Vedybų sutartys leidžia aiškiai susitarti dėl nekilnojamojo turto, vertybinių popierių, paskolų ar verslo, taip užtikrinant didesnę finansinį aiškumą ir apsaugą.

įregistruota Vedybų sutarčių registre. Jei sutuoktiniai susitarimą sudaro patys, tačiau jo nepatvirtina notaras, toks susitarimas laikomas negaliojančiu.

Ieva PALILIŪNIENĖ
Lietuvos notarų rūmai

KAIP PRADĖTI INVESTUOTI: 5 paprasti žingsniai pradedantiesiems

♦ **Daugelis** esame girdėję, kad santaupos, laikomos sąskaitoje, ilginiui nuvertėja, todėl pinigus verta investuoti. Tačiau daugeliui žmonių investavimo pradžia vis dar atrodo sudėtinga – kyla klausimų, nuo ko pradėti ir kaip išvengti klaidų. Apie pirmuosius žingsnius, padedančius pradėti „įdarbinti“ savo pinigus, pasakoja *„Luminor“ banko kasdienės bankininkystės vadovė Aušrinė MINCIENĖ*.

Pasak ekspertės, investavimas neturi prasidėti nuo sudėtingų sprendimų ar didelių sumų.

„Daugeliui žmonių investavimas atrodo sudėtinga sritis, skirta tik patyrusiems specialistams. Tačiau iš tikrųjų svarbiausia pradėti nuo pagrindų – susikurti finansinį saugumą, sukaupti žinių, išsikelti tikslus. Tuomet investavimas

tampa daug suprantamesnis ir kelia mažiau įtampos“, – sako A. Mincienė.

SUKAUPKITE FINANSINĮ REZERVĄ

Prieš pradėdami investuoti, pirmiausiai pasirūpinkite savo finansiniu saugumu. Tam prireiks finansinio rezervo, skirto netikėtoms gyvenimo situacijoms.

„Dažniausiai rekomenduojama turėti bent 3–6 mėnesių būtinųjų išlaidų dydžio santaupas. Tai gali būti pinigai, skirti nenumatytiems atvejams – netekus darbo, susidūrus su sveikatos problemomis ar prireikus skubaus remonto. Tokia finansinė pagalbė suteikia stabilumo ir leidžia investuoti ramiau“, – teigia A. Mincienė.

Ekspertė pabrėžia, kad šis rezervas turėtų būti laikomas lengvai pasiekiamoje vietoje, pavyzdžiui, atskiroje banko sąskaitoje, ir nenaudojamas investicijoms.

SUSIKURKITE ŽINIŲ PAGRINDĄ

Antras žingsnis – suprasti pagrindines investavimo sąvokas. Pasak A. Mincienės, pradedantiesiems dažnai sudėtingiausia yra susigaudyti informacijos gausoje, o straipsniuose ir diskusijose vartojama daug įvairių terminų. Todėl verta pradėti nuo pagrindų: **suprasti, kas yra rizika, diversifikacija, skirtingos investicijų rūšys ar investavimo horizontas.**

„Žinių galima semtis iš įvairių šaltinių: knygų, straipsnių, tinklalaidžių ar finansinių ekspertų išvalgų. Net ir pagrindinės žinios padeda išvengti dažniausių pradedančiųjų klaidų ir leidžia priimti labiau apgalvotus sprendimus“, – sako ekspertė.

NUSISTATYKITE TIKSLĄ IR ĮVERTINKITE RIZIKĄ

Prieš investuojant svarbu atsakyti į kelis pagrindinius klausimus: **kam investuojate, kiek laiko galite tam skirti ir kokią riziką esate pasiremoję priimti.**

„Vieniems investavimo tikslas gali būti pensija, kitiems – santaupos vaikų atečiai ar pradiniam būsto paskolos įnašui. Turint tikslą lengviau išlaikyti discipliną ir nenukrypti nuo plano, ypač tada, kai rinkos svyruoja ar investicijų vertė laikinai sumažėja“, – teigia A. Mincienė.

Taip pat svarbu įvertinti, kaip reaguotumėte į investicijų vertės svyravimus, – tai jūsų rizikos tolerancija. Jei, pavyzdžiui, daugiau kaip 30 proc. ar net 60 proc. sumažėjusi investicijų vertė jums sukeltų diskomforto, verta rinktis konservatyvesnes investavimo strategijas bei įrankius.

PRAKTIKUOKITĖS IR MOKYKITĖS

Jei investavimo pradžia vis dar atrodo bauginanti, verta pradėti nuo praktikos be realios finansinės rizikos. Tai ypač naudinga tiems, kurie dar tik mokosi vertinti riziką ir priimti investicinius sprendimus.

„Internete galima rasti investavimo simulatorių ir virtualių portfelių, kurie leidžia išbandyti investavimo principus nenaudojant tikrų pinigų. Tai padeda geriau suprasti rinkos veikimą ir įgyti pasitikėjimo prieš investuojant tikras santaupas“, – sako ekspertė.

„Prieš pradėdami investuoti, pirmiausiai pasirinkite savo finansiniu saugumu. Tam prireiks finansinio rezervo, skirto netikėtoms gyvenimo situacijoms.“

PRADĖKITE NUO MAŽŲ SUMŲ

Kai jau turite finansinį rezervą, svarbiausių žinių ir aiškų tikslą, paskutinis žingsnis – tiesiog pradėti.

„Investavimas yra ilgalaikis procesas, kuriame svarbiausia nuoseklumas ir disciplina. Taigi, pradėti galima ir nuo nedidelių, bet reguliarių investicijų. Taip palaipsniui įgysite patirties ir geriau suprasite, kaip veikia rinkos, įgysite vertingos praktikos“, – teigia A. Mincienė.

Ji priduria, kad **investuoti reikėtų tik tuos pinigus, kurių praradimas nesukeltų finansinio nestabilumo**, nes bet koks investavimas visada yra susijęs su rizika.

„Kiekvieno investuotojo kelias skirtingas, tačiau daugeliu atvejų svarbiausia pradėti. Net mažos, bet reguliarios investicijos ilgai gali atnešti rezultatą – reikia tik noro, drąsos ir šiek tiek laisvų lėšų“, – apibendrina ekspertė.

Evelina LAUČIŪTĖ
UAB „Coagency“ inf.

V. Putvinskio 42a-2
44211 Kaunas
Tel./Fax.: +370 37 201946
El. Paštas: debetas@debetas.lt
www.debetas.lt

Kompiuterizuota
kompleksinė
buhalterinė
apskaita

Debetas uab

žingsnis į priekį ...

Užs. 1977bam

APVALINIMAS VEIKIA: gražintų monetų svoris prilygsta mėlynajam banginiui

◆ **Per metus** nuo atsiskaitymų grynaisiais pinigais sumų apvalinimo pradžios į Lietuvos banką grįžo apie 40 mln. vienetų 1 ir 2 ct monetų. Tai daugiau kaip tris kartus viršija iki apvalinimo buvusį srautą – anksčiau per metus grįždavo apie 12 mln. šių monetų.

Grįžusių monetų svoris didesnis kaip 100 tonų – tai prilygsta mėlynojo banginio svoriui. Toks kiekis monetų užimtų apie du traukinio krovinius vagonus, jų nominalioji vertė – apie 600 tūkst. eurų.

„Rezultatai aiškiai rodo, kad apvalinimas veikia – žmonėms atsiskaityti yra paprasčiau, o smulkiųjų monetų poreikis nuosekliai mažėja. Matome ir platesnį poveikį: nebereikia kaldinti naujų smulkių monetų, efektyviau valdomas jų ciklas, mažėja poveikis aplinkai“, – sako *Lietuvos banko valdybos pirmininkas Gediminas ŠIMKUS*.

Iki apvalinimo smulkiosios monetos dažnai būdavo panaudojamos tik vieną kartą – gavus gražą, jos nuguldavo taupyklėse ar būdavo pametamos. Gyventojai kasmet prarasdavo reikšmingą jų dalį, o nuolatinė monetų gamyba, transportavimas ir tvarkymas reikalavo papildomų išteklių ir didino poveikį aplinkai.

Apvalinimo tikslas – mažinti neefektyvų smulkiųjų monetų naudojimą, supaprastinti atsiskaitymus ir prisidėti prie tvaresnės grynųjų pinigų apyvartos. Rezultatai rodo, kad šie pokyčiai duoda apčiuopiamą naudą.

MONETOS NAUDOJAMOS EFEKTYVIAU

Grįžusios monetos saugomos Lietuvos banko saugyklose ir gali būti perduotos kitoms šalims.

Dalis į Lietuvos banką grįžusių monetų bus panaudota mainams su kitų šalių centriniais bankais, pavyzdžiui, dalimi jų apsikeista su Latvijos centriniu banku.

Centrinių bankų apsikeitimas monetomis yra įprasta praktika, leidžianti sumažinti naujų monetų kaldinimo poreikį ir efektyviau valdyti grynųjų pinigų ciklą. Šiuo metu vertinamos galimybės keistis monetomis su kitų valstybių centriniais bankais.

SMULKIOSIOMIS MONETOMIS VIS DAR GALIMA ATSISKAITYTI

Nepaisant apvalinimo, 1 ir 2 ct monetos išlieka teisėta atsiskaitymo priemone – jomis ir toliau galima atsiskaityti už prekes ir paslaugas. Gyventojai taip pat gali šias monetas nemokamai išsikeisti Lietuvos banko kasose Vilniuje ir Kaune.

Primename, kad atsiskaitant grynaisiais pinigais galutinė pirkinių suma apvalinama iki artimiausių 0, 5 arba 10 euro ct, o atsiskaitant negrynaisiais pinigais apvalinimas netaikomas.

Atsiskaitymų grynaisiais pinigais apvalinimas taip pat taikomas šiose euro zonos valstybėse: Airijoje, Belgijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Suomijoje, Slovakijoje ir Estijoje.

Šarūnas SABAITIS
Lietuvos bankas

2026 m. antrąjį ketvirtį NEDARBO LYGIS siekė 6,1 proc.

Nedarbo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį siekė 6,1 proc. ir, palyginti su 2026 m. pirmuoju ketvirčiu, sumažėjo 1,3 procentinio punkto, o palyginti su 2025 m. antruoju ketvirčiu – 1,1 procentinio punkto, – remdamasi Gyventojų užimtumo statistinio tyrimo duomenimis, praneša Valstybės duomenų agentūra. Vyrų nedarbo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį buvo 6,4 proc., moterų – 5,8 proc. Jaunimo (15–24 metų amžiaus) nedarbo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį sudarė 12,6 proc., per ketvirtį jis sumažėjo 5,3 procentinio punkto, per metus – 5,5 procentinio punkto. Ilgalaikio nedarbo lygis per ketvirtį sumažėjo 0,6 procentinio punkto ir 2026 m. antrąjį ketvirtį sudarė 1,8 proc., palyginti su atitinkamu 2025 m. laikotarpiu, jis sumažėjo 0,9 procentinio punkto.

2026 m. antrąjį ketvirtį buvo 95,7 tūkst. 15–74 metų amžiaus bedarbių, iš jų 15–24 metų amžiaus – 11,3 tūkst. Per ketvirtį bedarbių skaičius sumažėjo 21,4 tūkst. Ilgalaikių bedarbių buvo 27,6 tūkst., arba 28,8 proc. visų bedarbių. Per ketvirtį ilgalaikių bedarbių skaičius sumažėjo 10,2 tūkst., per metus – 15,5 tūkst.

15–64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį buvo 74,6 proc.

15–64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį sudarė 74,6 proc.,

per ketvirtį jis padidėjo 0,9 procentinio punkto, per metus – 0,6 procentinio punkto. Šios amžiaus grupės moterų užimtumo lygis buvo 2,7 proc. žemesnis už vyrų užimtumo lygį (atitinkamai 73,2 ir 75,9 proc.).

Jaunimo (15–24 metų amžiaus) užimtumo lygis 2026 m. antrąjį ketvirtį sudarė 27,5 proc., per ketvirtį sumažėjo 1,9 procentinio punkto, per metus – 0,4 proc. 55–64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis per ketvirtį padidėjo 2,9 procentinio punkto ir 2026 m. antrąjį ketvirtį sudarė 72,1 proc.

2026 m. antrąjį ketvirtį darbo jėgai priskiriamų asmenų buvo 1 mln. 571,3 tūkst., palyginti su 2026 m. pirmuoju ketvirčiu, tokių asmenų skaičius sumažėjo 6,6 tūkst.

2026 m. antrąjį ketvirtį dirbo ar turėjo darbą 1 mln. 475,6 tūkst. gyventojų. Per ketvirtį užimtų gyventojų skaičius padidėjo 14,7 tūkst., per metus – 15,6 tūkst.

2026 m. antrąjį ketvirtį buvo 924,5 tūkst. ekonomiškai neaktyvių 15 metų ir vyresnių gyventojų, iš jų daugiau nei pusė (58,7 proc.) – senatvės pensininkai ar išankstinės senatvės pensijos gavėjai, 19,6 proc. – besimokantis 15–24 metų amžiaus jaunimas.

Statistinė informacija parengta remiantis Gyventojų užimtumo statistinio tyrimo duomenimis. Tyrimas atliekamas visose Europos Sąjungos šalyse pagal bendrą metodiką, taikant Tarpautinės darbo organizacijos vartojamas *užimtų gyventojų ir bedarbio* sąvokas, todėl jo rezultatai yra palyginami tarp šalių.

Tyrimas atliktas, taikant imčių metodą. 2026 m. antrąjį ketvirtį apklausta 8,8 tūkst., arba 0,4 proc., 15–89 metų šalies gyventojų, tyrimo rezultatai perskaiciuoti visiems gyventojams.

2026 m. trečiojo ketvirčio užimtumo ir nedarbo rodiklius skelbsime 2026 m. lapkričio 5 d.

Parengta pagal
Valstybės duomenų agentūros inf.

Valstybinėje įstaigoje:

- Man reikia pažymos, kad turiu gauti iš jūsų pažymą.
- Deja, negalime tokios išduoti.
- O kokią galite?
- Galime išduoti pažymą, kad pažymų neišduodame.

Kas griaua jūsų ENERGINĘ PUSIAUSVYRĄ

◆ **Net ir šiandien** dažnai galima išgirsti apie vampyrų egzistavimą, tačiau kalbama ne apie tuos, kurie vaizduojami siaubo filmuose, o apie energetinius vampyrus.

Jei atsisakysime mistikos, paaiškės, kad šis reiškinys nėra toks retas, o daugelis psichologų rimtai jį tiria. Žinoma, tokios diagnozės kaip energetinis vampyrizmas nėra. Tačiau negalima paneigti, kad kai kurie žmonės tarsi geba atimti kitų jėgas. Jų draugijoje pablogėja nuotaika, nors, atrodytų, tam nėra jokios aiškios priežasties. Po bendravimo su jais gali apimti mieguistumas, nuovargis ir apatija.

KAS JIE – ENERGIJOS VAGYS

Energetinis vampyras – tai žmogus, kuris, nepaisydamas abipusės energijos mainų pusiausvyros, tarsi pasisavina jūsų energiją.

Manoma, kad šiandien toks elgesys tampa vis dažnesnis. Kai kurių požiūriu, energetinis vampyrizmas netgi laikomas savotiška „epidemija“ ir prilyginamas ligai. Teigiama, kad energetiniai vampyrai patys dažnai susiduria su įvairiais sveikatos sutrikimais ir gali neigiamai veikti aplinkinių savijautą.

Energetinius vampyrus galima suskirstyti į dvi grupes: tuos, kurie patys nesuvokia savo elgesio, ir tuos, kurie sąmoningai siekia pasisemti energijos iš aplinkinių.

Pirmoji grupė laikoma mažiau pavojinga visuomenei. Beje, bet kuris žmogus tam tikromis aplinkybėmis gali tapti savotišku „energetiniu vampyru“ pats to nesuprasdamas. Juk kiekvienas iš mūsų kartais patiria energijos stygių, pavyzdžiui, sirgdamas ar patirdamas stresą darbe. Vieni tokiu metu jėgas atgauna leisdami laiką gamtoje, o kiti nesąmoningai jų ieško bendraudami su aplinkiniais.

Kur kas pavojingesnis yra kitas tipas. Atrodo, kad tokius žmones nuolat supa agresijos ir neigtyvumo atmosfera. Jie iš menkiausios kibirkštės ižiebia didžiulį konfliktą. Teigiama, kad jie tarsi išsiurbia kitų žmonių gyvybinę energiją. Ir tik tada, kai savo agresijos banga viską sugriaua,

jie pradeda jaustis geriau – šypsosi ir netgi tampa draugiški.

Taigi kas yra **energetinis vampyrizmas**? Ar tai kažkokia mistinė, nepaaiškinama neigiama jėga? Liga? O gal tiesiog dvasingumo stoka ir netinkamas elgesys? Atsakymo siūloma ieškoti pačioje šio reiškinio prigimtyje.

IŠ KUR JIE ATsiranda

Manoma, kad **energetinio vampyro bruožai pradeda formotis dar vaikystėje**.

Teigiama, kad vaiko energetinis laukas yra silpnas ir neapsaugotas, todėl jis lengvai perima tėvų ir jį auginančių žmonių emocinę būseną. Jei vaikas nejaučia meilės ir dažnai girdi šiurkščius ar šaltus tėvų žodžius, jis gali augti irzlus, o paaugęs pradėti grubiai atsakinėti tėvams. Šio požiūrio šalininkai mano, kad taip dar ankstyvoje vaikystėje gali susiformuoti polinkis į vadinamąjį energetinį vampyrizmą.

Teigiama, kad paaugliai, kuriems būdingas toks elgesys, dažnai buriiasi į grupes, yra agresyvūs, priešiški, reiškia neigiamas emocijas. Jie esą ieško emocinio pasitenkinimo destruktivioje veikloje: niokoja viešąją turtą, padeginėja pašto dėžutes, žiauriai elgiasi su gyvūnais. Manoma, kad iš tokių paauglių ateityje gali užaugti šeimoje smurtaujantys tėvai ar žiaurūs vadovai.

Tačiau polinkis į vadinamąjį energetinį vampyrizmą gali pasireikšti ir žmogui, augusiam „geroje“ šeimoje, kurioje vyravo santarvė ir meilė. Kodėl?

Šio požiūrio šalininkai teigia, kad viena iš priežasčių gali būti mokyklos aplinka. Jų nuomone, ne visi mokytojai ar auklėtojai yra tinkamai pasirengę dirbti su vaikais, todėl kartais vaiko mokytoju ar auklėtoju tampa žmogus, kuris pats turi vadinamojo energetinio vampyro bruožų. Manoma, kad vaikai, ilgą laiką būdami šalia tokio žmogaus, taip pat gali perimti panašius elgesio modelius ir būti linke į vadinamąjį energetinį vampyrizmą.

KAIP JUOS ATPAŽINTI

Pasak šios teorijos šalininkų, su vadinamaisiais energetiniais vampyrais žmogus gali susidurti nuolat. Manoma, kad tokių žmonių gali būti net jų šeimoje.

Pavyzdžiui, pagal šią teoriją, pavydus žmogus laikomas energetiniu vampyru. Savo nepasitikėjimu ir įtarumu jis esą sekina žmogų, kurį teigia mylintis. Taip pat teigiama, kad neretai santykiai tarp uošvės ir žento arba tarp marčios ir anytos gali priminti „energetinio vampyro“ ir jo aukos santykius.

Sergantis šeimos narys, pasak autoriaus, laikinai taip pat gali tapti energetiniu vampyru – savo nuolatiniu nepasitenkinimu, skundais ar reiklumu jis esą atima artimųjų jėgas, siekdamas greičiau atsigaivinti pats.

Dirbti vadovaujant žmogui, kuris pasižymi tokiais bruožais, taip pat nėra lengva. Toks vadovas savo pyktį išlieja ant pavaldinių, juos įžeidinėja, viešai kritikuoja ir nuolat rengia griežtus „auklėjamuosius“ pokalbius.

Autorius taip pat teigia, kad daugiausia energetinių vampyrų galima sutikti biurokratinėse įstaigose, pašto skyriuose ar komunalinių mokesčių surinkimo vietose. Jo nuomone, nuo tokio elgesio dar įmanoma tam tikru mastu apsaugoti, tačiau daug sunkiau apsiginti nuo vadinamojo minios energetinio vampyrizmo. Tekste netgi teigiama, kad įvairiuose mitinguose ir demonstracijose daugumą dalyvių sudaro energetiniai vampyrai.

KELETAS POŽYMIŲ, IŠ KURIŲ, KAIP TEIGIAMA, GALIMA ATPAŽINTI ENERGETINĮ VAMPYRĄ

Pasak šios teorijos šalininkų, vienas pagrindinių tokių žmonių bruožų yra tas, kad jie nuolat erzina ir išveda kitus iš pusiausvyros. Konfliktas gali kilti dėl menkiausios smulkmenos. Jie gali viešai pažeminti pašnekovą, pasišaipyti iš jo ar piktai pajauokauti, siekdami sukelti susierzinimą.

Taip pat teigiama, kad jie gali skolintis pinigų ir jų negrąžinti, nors nuolat žada tą padaryti, „kai tik galės“.

Manoma, kad **energetiniai vampyrai dažnai būna įtarūs, priekabūs ir egoistiški**. Jie esą retai iš tiesų klausosi pašnekovo, nes jo nuomonė, mintys ar jausmai jiems nėra svarbūs.

Pasak šios teorijos, energetinis vampyras yra labai pavydus ir kerštingas. Žmogų, kurį laiko savo „energijos šaltiniu“, jis stengiasi atitolinti nuo kitų žmonių, apsupa perdėtu dėmesiu ir rūpesčiu, pavydi bendravimo su aplinkiniais.

Taip pat teigiama, kad tokie žmonės gali valandų valandas kalbėti telefonu. Pokalbio pradžioje jie iš karto ima pasakoti apie savo problemas ir nesėkmes. Nors pokalbis gali atrodyti nereikšmingas, po jo pašnekovas esą jaučiasi pavargęs ir prislėgtas. Nutraukti bendravimą su tokiu žmogumi, autoriaus teigimu, būna sunku, nes jis greitai išsiveidžia. Kartais vienintelis būdas nutraukti pokalbį – tiesiog padėti ragelį.

Taip pat egzistuoja nuomonė, kad **energetinių vampyrų aplinkoje dažniau genda buitinė technika ir vysta kambariniai augalai**. Teigiama, kad jų namuose gėlių paprastai nebūna: arba jie jų nemėgsta, arba augalai ten tiesiog neauga.

Energetiniai vampyrai, pasak šios teorijos, mėgsta žmonių susibūrimo vietas: eiles, demonstracijas, dideles parduotuves. Teigiama, kad jie mėgsta atsirasti ten, kur didelė konfliktų ar skandalų tikimybė. Skandalas jiems esą yra papildomas energijos šaltinis.

Reikia paminėti, kad egzistuoja ir mišrūs tipai: tas pats žmogus skirtingose situacijose gali pasireikšti ir kaip energetinis vampyras, ir kaip donoras. Tarp jų dažnai pasitaiko žavingų ir geranoriškų žmonių, kurie tiesiog nepastebi savo neigiamo poveikio kitiems.

KAIP SU JAIS KOVOTI

Dabar, kai jau pakankamai daug žinote apie energetinius vampyrus ir galite juos atpažinti savo aplinkoje, turėtumėte žinoti, kaip nuo jų apsisaugoti.

Svarbiausia – niekada nesivelkite į konfliktą su energetiniu vampyru. Juk, pasak šios teorijos, jis sąmoningai provokuoja jus aiškintis santykius tam, kad ginčo metu pasisemtų jūsų energijos. Rekomenduojama vengti žiūrėti tokiame žmogui į akis, nes būtent per akis jis esą aktyviausiai atima jūsų gyvybines jėgas.

Taip pat patariama vengti bendrauti su žmonėmis, kurie nuolat skundžiasi savo gyvenimu, laiko save nevykėliais, kaltina likimą ar visą pasaulį dėl savo nesėkmių.

Nereikėtų bijoti ar gėdytis visuomenės pasmerkimo, esą esate abejingi kitų problemoms. Autorius teigia, kad visuomenė šiuo klausimu iš tiesų gali būti sudaryta iš aktyvių energetinių vampyrų, kuriems reikalingi konfliktai su jumis.

Apsidairykite aplinkui ir ištieskite pagalbos ranką tiems, kam jos iš tikrųjų reikia, tačiau nuolat nesiskundžiantiems gyvenimu ir besidžiaugiantiems kiekviena nauja diena.

Jei dėl tam tikrų aplinkybių tenka bendrauti su energetiniu vampyru, sukryžiuokite rankas ant krūtinės ir suglauskite pėdas – taip, kaip teigiama šiame tekste, jūs „uždarysite“ savo energiją.

Žmonėms, kurių darbas pagrįstas nuolatiniu bendravimu, rekomenduojama išmokti kurti „barjerus“ nuo energijos vampyrų. Bendraudami turėtumėte mintyse, vien vaizduote, pastatyti plytų sieną tarp savęs ir žmogaus, kuris kelia įtarimą dėl tokio elgesio. Įsivaizduokite, kaip dedate vieną plytą po kitos, kaip tepate skiedinį ir kaip viršuje dedate naują plytą. Teigiama, kad tokia vaizduotėje sukurta siena apsaugos jus nuo energetinio vampyro „puolimo“.

Kitas psichologinis būdas – **pokalbio metu pabandykite mintyse įsivaizduoti save sėdintį stikliniame rutulyje ir bendraukite su žmogumi per įsivaizduojamą „stiklą“, esantį tarp jūsų**.

Jeigu vis dėlto, kaip teigiama tekste, energetinis vampyras jus išsekino, pasistenkite kuo greičiau atgauti jėgas. Tam rekomenduojama išsimaudyti kontrastiniame duše, o papildomo psichologinio poveikio esą suteiks mintis, kad kartu su vandeniu nuo jūsų nusiplauna visa neigiama energija. Po to išgerkite karštos gydomųjų žolelių arbatos ir išeikite pasivaikščioti į artimiausią mišką arba parką.

IR PABAIGAI...

Reikėtų žinoti, kad energetiniai vampyrai, pasak šios teorijos, nesiveisia kapinėse ar kitose niūriose vietose. Tai paprasti žmonės, turintys tik tam tikrą charakterio ar elgesio ypatybę.

Tokiu žmogumi gali būti bet kas – atsitiktinis pakeleivis, senyva moteris eilėje, jūsų kolega, draugas, sutuoktinis ar net žmogus internete.

Jeigu greitai suprasite, kad jumis naudojasi, ir nustosite į tai reaguoti, pamatysite, kad energetinis vampyras yra bejėgis. Bet kuriuo atveju jų tikrai nereikėtų bijoti.

*Pagal užsienio spaudą parengė
Sonata GRIGONYTĖ*

TIRPSTA RANKOS AR KOJOS?

Paaiškino, kada tai – sunerimti verčiantis ženklas, o kada pakaks tik vitaminų ir mineralų

♦ **Jausmas**, lyg per kūną bėgiotų skruzdėlės, dilgčiojimas ar tirpstančios galūnės – daugelis tai nurašo nuovargiui ar vitaminų trūkumui. Tačiau kai kuriais atvejais tai gali būti pirmieji rimtos ligos signalai. Kada dar galima padėti sau papildais, o kada būtina kviesti greitąją pagalbą?

„Pacientai dažniausiai skundžiasi, kad tirpsta pirštai, rankos ar pėdos – ypač rytais arba naktimis. Apibūdina pojūčius kaip adatėlių baidymą, jausmą, lyg skruzdės bėgiotų. Kiti sako, jog ilgiau pasėdėjus nutirpsta kojos, kad kartais nejaučia plaštakų ar pėdų, tačiau masažuojant pojūčiai grįžta. Dažnas pasakoja, kad net vasarą miega su vilnonėmis kojineis, nes pėdos visada šaltos“, – pasakoja *„Gintarinės vaistinės“ vaistininkė Lina STOČKUTĖ-PLYTNIKĖ*.

Šiuos pojūčius dažnai lydi silpnumas rankose ar kojose, nugaros, sprando ar juosmens skausmai, raumenų mėšlungis, nuolatinis nuovargis. Tirpimas naktį kartais būna toks stiprus, kad net pažadina iš miego.

Pasak vaistininkės, kartais tirpimas gali atsirasti ir dėl visiškai paprastų priežasčių: ilgo sėdėjimo, darbo su kompiuteriu, nepatogios miegojimo padėties, šalto oro ar laikino nuovargio. Tokiais atvejais pakanka pakeisti padėtį, pajudėti ar sušilti, ir simptomai praeina savaime“, – akcentuoja ji.

MOTERŲ IŠTIKO INSULTAS

Vaistininkė prisimena situaciją, kuomet ji vaistinę užsuko nuolatinė klientė – senjorė, kurią jau pažinojo ne vienerius metus.

„Tą dieną mūsų nuolatinė klientė atrodė kitaip – sunkiai orientavosi, kalbėdama užsikirdavo. Matėme, kad ji pasimetusi, ieškojo raktų, atrodė sutrikusi. Iškvietėme greitąją pagalbą. Vakare atėjusi jos dukra dėkojo: paaikšėjo, kad moteriai prasidėjo insultas. Gydytojai spėjo sureaguoti laiku“, – dalijasi Lina Stočkutė-Plytnikė.

TRUMPALAIKIS AR PAVOJINGAS?

Vaistininkė nurodo keturias pagrindines priežastis, dėl kurių gali tirpti galūnės. Pirmiausia – **vitaminų ir mineralų trūkumas**. Tokiu atveju pacientai dažniausiai jaučia simetrišką tirpimą abiejose rankose ar kojose, dažniau pėdose. Simptomai atsiranda lėtai, kartoja, būna lydimi greitesnio nuovargio ar mėšlungio. Dažniausiai jie sumažėja arba visai išnyksta pradėjus vartoti B grupės vitaminus ir magnio preparatus.

„Antroji priežastis – **nervo užspaudimas ar stuburo problemos**. Šiuo atveju tirpimas dažniausiai pasireiškia tik vienoje kūno pusėje, sustiprėja naktimis ar po darbo, jį lydi skausmas sprande, petyje ar nugaroje. Dažnai girdime, kad tirpimas tarsi eina nuo kaklo į ranką. Tokiose situacijose vien papildų gali nepakakti – reikalinga ir gydytojo arba fizioterapeuto pagalba“, – aiškina L. Stočkutė-Plytnikė.

Trečioji – **kraujotakos sutrikimai**. Jie dažniausiai pasireiškia nuolatinio šalančių rankų ar kojų pojūčiu, nutirpimu šaltyje, pabalusiais pirštais, ypač šaltuoju metų laiku. Sušilus tirpimas sumažėja, o skausmas paprastai nejaučiamas.

Ketvirtoji priežastis – **stresas ir nerimas**. Šiuo atveju dilgčiojimas gali atsirasti bet kurioje kūno vietoje, nebūtinai toje pačioje. Simptomai nepastovūs, dažnai sustiprėja patiriant įtampą. Tyrimų rezultatai dažnai geri, tačiau pojūčiai išlieka ir vargina.

„Jei tirpimas staigus, jaučiamas tik vienoje kūno pusėje, pasireiškia kalbos sutrikimas ar veido asimetrija – tai gali būti insulto požymis. Taip pat pavojinga, jei žmogus po traumos jaučia tirpimą. Tokiais atvejais būtina skubiai kviesti greitąją pagalbą“, – pabrėžia vaistininkė.

Pasak jos, susirūpinti reikėtų ir tuomet, jei tirpimas kartojasi dažnai, trunka ilgiau nei dešimt ar penkiolika minučių, atsiranda naktimis, visada jaučiamas toje pačioje vietoje arba jį lydi skausmas, deginimas ar intensyvus dilgčiojimas. Tokie simptomai gali rodyti nervo užspaudimą, laikysenos ar stuburo problemas.

KAS GALI PADĖTI

Pasak vaistininkės, nervų sistemai ypač svarbūs keli vitaminai ir mineralai. Vienas svarbiausių – vitaminas B1, padedantis perduoti nervinius impulsus. Jo trūkumas gali sukelti tirpimą, deginimo pojūtį ar silpnumą. B6, arba piridoksinas, reikalingas nervinių mediatorių gamybai – jo trūkumas pasireiškia dilgčiojimu, nervingumu. Vis dėlto svarbu žinoti, kad ilgai vartojant dideles B6 dozes gali išsivystyti neuropatija.

B12, arba ciankobalaminas, būtinas nervų apsauginiam dangalui – mielinui – palaikyti. Kai šio vitamino trūksta, dažnai juntamas simetriškas pėdų ar plaštakų tirpimas, sutrinka pusiausvyra. Dažniausiai B12 trūksta vyresniems nei 75 metų žmonėms, vegetarams, veganams ir tiems, kurie ilgai vartoja skrandžio rūgštingumą mažinančius vaistus.

„Svarbus ir vitaminas D, kuris susijęs su skausmo bei nuovargio jautumu. Nors rečiau, bet tirpimą gali lemti ir vitamino E trūkumas – šis antioksidantas apsaugo nervines ląsteles nuo pažeidimo, o jo stoka pasireiškia koordinacijos

ar jutimo sutrikimais“, – pažymi L. Stočkutė-Plytnikė.

Iš mineralų pirmiausiai minimas magnis – „raminantis“ elementas, padedantis mažinti nervinę įtampą, mėšlungį ir gerinti miegą. Kalis svarbus nervinių impulsų perdavimui bei normaliai raumenų veiklai, o jo trūkumas gali sukelti sunkumo jausmą galūnėse ir raumenų silpnumą. Kalcis dalyvauja perduodant nervų ir raumenų signalus: kai jo stinga, gali atsirasti pirštų dilgčiojimas ar spazmai. Geležis reikalinga deguonies tiekimui nervams užtikrinti, tad jos trūkumas dažnai pasireiškia silpnumu, šalimo ar tirpimo pojūčiais, neretai kartu su mėšlungiu.

„Jei žmogus jaučia tirpimą ir dilgčiojimą – dažniausiai trūksta B grupės vitaminų. Jei jaučiamas ir mėšlungis – greičiausiai stinga magnio. Nuolatinis nuovargis bei keisti pojūčiai žiemą dažnai rodo vitamino D trūkumą. O jei galūnės šąla ir silpsta raumenys – verta pasitikrinti, ar nestinga geležies“, – aiškina „Gintarinės vaistinės“ vaistininkė.

Specialistė priduria, kad, nors vitaminai ir mineralai gali palengvinti simptomus, juos būtina vartoti atsakingai: net natūralūs papildai gali netikti, todėl svarbu pasitarti su gydytoju ar vaistininku.

Džeraldas KAUNECKAS

Idea Prima

Jeigu nuolat vargina sloga ar kosulys, priežastis gali būti visai NE PERŠALIMAS

♦ **Alergijos** šiandien yra vienas dažniausių imuninės sistemos sutrikimų, su kuriuo susiduria vis daugiau žmonių visame pasaulyje. Jų atsiradimą lemia ne vienas, o daugybė tarpusavyje susijusių veiksnių – nuo aplinkos ir gyvenimo būdo pokyčių iki genetinio polinkio. Kadangi alerginės reakcijos gali būti labai įvairios ir pasireikšti skirtingose organizmo sistemose, svarbu suprasti jų priežastis, simptomus bei diagnostikos galimybes.

Sveikatos sprendimų centro „Antėja“ šeimos gydytoja Rasa ŠĖRIENĖ sako, kad alergijų daugėja dėl besikeičiančio gyvenimo būdo, perdirbto maisto, buitinės chemijos ir mažo fizinio aktyvumo. Šiltėjant klimatui ilgėja augalų žydėjimo sezonas, todėl žmonės ilgiau jaučia žiedadulkių poveikį. Oro užterštumas kietosiomis dalelėmis ir azoto junginiais dirgina gleivinę ir didina organizmo jautrumą alergenams.

Per daug sterili aplinka vaikystėje taip pat gali lemti, kad organizmas ima reaguoti į nekenksmingas medžiagas kaip į pavojingas. Genetiniai veiksniai taip pat svarbūs: jei vienas iš tėvų yra alergiškas, vaikui padidėja tikimybė paveldėti šį polinkį.

„Simptomai gali pasireikšti įvairiose organizmo sistemose. Kvėpavimo sistemai būdingi požymiai yra sloga, kosulys, dusulys, čiaudulys,

nosies užgulimas ar niežėjimas. Akių simptomai apima paraudimą, ašarojimą, jautrumą šviesai, niežulį ir patinimą. Odos reakcijos dažniausiai pasireiškia bėrimais, niežuliu ar patinimu. Taip pat gali pasireikšti virškinimo sistemos sutrikimai, tokie kaip pilvo skausmas, pūtimas, pykinimas ar viduriavimas“, – teigia R. Šerienė.

DAŽNĄ KANKINA ĮKVEPIAMIEJI ALERGENAI

Dažniausi įkvepiamųjų alergenų sukelti simptomai yra rinitas, akių paraudimas, ašarojimas, niežulys, patinimas, sausas kosulys, švokštimas, dusulys, sunkesnis kvėpavimas, krūtinės spaudimas, gerklės perštėjimas, taip pat gali pasireikšti nuovargis ir galvos skausmas.

„Šie simptomai turėtų kelti susirūpinimą tuomet, kai jie trukdo kasdieniui veiklai, ilgai tęsiasi, atsiranda komplikacijų arba nepadeda vaistai. Įkvepiamieji alergenai, patekę per kvėpavimo takus, dažniausiai sukelia lokalius simptomus, tokius kaip alerginė sloga, čiaudulys, akių niežėjimas ir ašarojimas, kosulys ar bronchų astmos priepuoliai. Reakcija dažnai būna greita, tačiau gali būti ir lėtinė“, – dėsto „Antėjos“ medikė.

PAVOJINGA NET GYVYBEI

Maisto alergenai, patekę per virškinamąjį traktą, sukelia virškinamojo trakto ar sisteminius simptomus: burnos ir gerklės niežėjimą ar patinimą, vėmimą, pilvo skausmus, viduriavimą, taip pat odos reakcijas, tokias kaip dilgėlinė ar egzema. **Reakcija gali pasireikšti per kelias minutes arba užtrukti iki kelių valandų ar net parų.**

„Maisto alergija daug dažniau sukelia gyvybei pavojingą sisteminę reakciją – anafilaksiją, pasireiškiančią staigiu kraujospūdžio kritimu, dusuliu ar sąmonės netekimu. Taip pat pastebima, kad žmonės, alergiški žiedadulkėms, gali reaguoti į tam tikrus maisto produktus dėl panašios baltymų struktūros. Įkvepiamieji alergenai dažniau sukelia ilgalaikius, sezoninius ar lėtinius simptomus, o maisto alergija paprastai pasireiškia aiškiu ir staigiu atsaku pavartojus konkretų produktą“, – pasakoja R. Šerienė.

Anot jos, maisto alergijos gali pasireikšti ne tik virškinimo sutrikimais, bet ir odos ar net bendros savijautos pokyčiais, nes tai yra imuninės sistemos reakcija, galinti paveikti ne tik

virškinamąjį traktą, bet ir odą, kvėpavimo takus, net bendrą organizmo būklę.

SKIRTINGI ALERGENAI VEIKIA VIENU METU

Gydytoja pasakoja, kad alergijos gali būti ir mišrios – tai alerginės būklės, kai imuninė sistema vienu metu reaguoja į kelis skirtingus alergenų (pavyzdžiui, ir žiedadulkes, ir maistą) arba pasireiškia skirtingais imuniniais mechanizmais.

Simptomų priežastį nustatyti gali būti sudėtinga, nes keli alergenai gali veikti kartu ir sukelti reakciją, nors atskirai jos nesukelia, taip pat gali vykti kryžminės reakcijos, kai imuninė sistema supainioja panašius baltymus (pavyzdžiui, beržo žiedadulkės ir obuoliai, morkos ar lazdyno riešutai), simptomai gali būti labai skirtingi ir pasireikšti tiek kvėpavimo takų, tiek odos pažeidimais ir virškinimo sistemų sutrikimais, o reakcijos kartais būna lėtos ir pasireiškia tik po kelių valandų ar net dienų.

„Alergijos priežastims nustatyti iš kraujo dažniausiai rekomenduojama atlikti specifinių imunoglobulino E (IgE) antikūnų tyrimus, kurie leidžia tiksliai įvertinti, kokiems alergenams organizmas yra jautrus. Šiuolaikinė diagnostika apima tiek pavienių alergenų tyrimus, tiek išsamius molekulinis paketus, leidžiančius nustatyti alergijas maistui, įkvepiamiems alergenams, naminiams gyvūnams, pelėsiui ir vabzdžių nuodams“, – teigia „Antėjos“ gydytoja.

Dažniausios klaidos bandant savarankiškai nustatyti alergijos sukėlėjus yra simptomų painiojimas su peršalimu ar infekcijomis, nes sloga, kosulys ar akių perštėjimas gali būti tiek alergijos, tiek virusinės ligos požymiai. Taip pat dažnai ignoruojamos kryžminės reakcijos, kai esant alergijai beržo žiedadulkėms organizmas gali reaguoti į tam tikrus vaisius, pavyzdžiui, obuolius ar morkas, nors tikrasis alergenai yra žiedadulkės.

„Dar viena klaida – lėto tipo alerginių reakcijų neįvertinimas, kai simptomai pasireiškia ne iš karto, o po kelių valandų ar net dienų, todėl neteisingai nustatomas alergijos sukėlėjas“, – priduria medikė.

Parengta pagal UAB „Diagnostikos laboratorija“ pateiktą inf.

UGNIS, ŽEMĖ, ORAS, VANDUO: Zodiako ženklų ypatybės pagal stichijas

KAIP KETURIŲ ELEMENTŲ ENERGIJA ATSISKLEIDŽIA PO ŠKIRTINGAIS ŽVAIGŽDYNAIS

Astrologijoje kiekvienas iš 12 Zodiako ženklų yra susijęs su vienu iš keturių elementų arba stichijų: su **ugnimi** – Avinas, Liūtas, Šaulys; su **žeme** – Jautis, Mergelė, Ožiaragis; su **oru** – Dvyniai, Svarstyklės, Vandenis; su **vandeniu** – Vėžys, Skorpionas, Žuvis. Šias „keturias grupes“ specialistai vadina **trigonais**. Stichijos savybės kiekviename trigono ženkle pasireiškia skirtingai, formuodamos žmogaus charakterio bruožus ir temperamentą.

KA REIKIA ŽINOTI APIE UGNIES ŽENKLUS (AVINAS, LIŪTAS, ŠAULYS)

Astrologai ugnies trigoną laiko kūrybingu. Jo esmė – veiksmas, aktyvumas, energija, ambicingumas, impulsyvumas, aistringumas, užsidegimas, nekantrumas, nerūpestingumas, pasitikėjimas savimi, karštakošiškas, veržlumas, tiesmukiškumas ir drąsa.

Ugnis – tai instinkto, dvasios, minčių ir proto valdančioji jėga, skatinanti judėti pirmyn, tikėti, viltis ir ginti savo įsitikinimus. Ugnies energija yra dinamiška, aktyvi ir nerami. Noras dominuoti ir būti pirmajam – pagrindinis šios stichijos ženklų siekis.

Ugnies ženklai meilėje

Ugnies stichijos ženklai yra aistringi meilūžiai ir dažniausiai stipriai prisiriša prie savo jausmų objekto. Tačiau nesulaikoma liepsna greitai išsižiebia ir taip pat greitai gali užgesti – Ugnies ženklams svarbu pernelyg neskubinti santykių vystymosi, kad greitai neišsektų jų emocinis užsidegimas.

Ugnies ženklai ir pinigai

Avinas, Liūtas ir Šaulys pasižymi sėkme bei gera intuicija, kai kalbama apie pajamas ir materialinį stabilumą. Jeigu jie jaučia, kad gali suvaldyti biudžetą ar pasiekti paaugštinimą, jie būtinai gauna tai, ko siekia. Šie žmonės paprastai gerai tvarkosi su pinigais, nors jų impulsyvus charakteris pasireiškia tada, kai šio ženklo atstovai leidžiasi apsipirkti.

Ugnies ženklai ir sveikata

Avinas, Liūtas ir Šaulys pasižymi unikaliu energijos lygiu. Iš prigimties jiems būdingas didelis fizinio aktyvumo, judėjimo, spontaniškumo ir įvairovės poreikis. Dinamiški pratimai – jiems tinkamiausia fizinio aktyvumo forma. Kadangi šių ženklų atstovai yra azartiški ir nekantrūs, jie gali patirti didelį malonumą dalyvaudami varžybose.

Kaip subalansuoti ugnies stichiją

Ugnies ženklai lengvai išsižiebia ir apimti entuziazmo imasi daugybės projektų, todėl jiems reikėtų tai prisiminti kiekvieną kartą, bandant aprėpti neaprepiamus dalykus. Kad išvengtų perdegimo, Avinui, Liūtui ir Šauliui nerekomenduojama prisiimti pernelyg daug pareigų, taip pat verta riboti kofeino vartojimą.

KA REIKIA ŽINOTI APIE ŽEMĖS ŽENKLUS (JAUTIS, MERGELĖ, OŽIARAGIS)

Žemės stichija savo globojamiems ženklams suteikia meilę materialinėms vertybėms – nesvarbu, ar tai būtų aiškus tikslų suvokimas, prisirišimas prie namų, ar polinkis į prabangą. Jautis, Mergelė ir Ožiaragis daugiausia dėmesio skiria realioms dalykams ir įvykiams, pirmenybę teikia stabilumui, pagrįstumui ir praktiškumui.

Atkaklumas, ištvermė, nuoseklumas, patikimumas – tai būdinga šiems ženklams. Žemės ženklai – pagrindiniai kosmoso optimizuotojai, kurie renkasi tvirtai stovėti ant žemės ir eiti mažiausio pasipriešinimo keliu. Susidūrę su kliūtimis, jie greitai sutelkia jėgas ir energiją, kad jas įveiktų.

Pagrindiniai jų bruožai – kantrybė, gebėjimas viską apgalvoti, atkaklumas, darbštumas, ambicingumas, užsispyrimas ir atsakomybės jausmas.

Žemės ženklai meilėje

Žemės stichijos atstovai yra patikimi santykiuose, o jų potraukį lydi noras dalytis su partneriu bendromis vertybėmis. Jaučiui, Mergeliui ir Ožiaragiui intymus ryšys nėra paprastas dalykas. Todėl būkite tikri: jei užsimezgė romanai su Žemės ženklu, jūsų aistra yra nuoširdi, o jausmai – tikri.

Žemės ženklai ir pinigai

Jautis, Mergelė ir Ožiaragis mėgsta gražius bei patogius daiktus – tai materialistams būdingas bruožas, tačiau kartu jis derinamas su išskirtiniu grožio pojūčiu. Nors jie linkę leisti pinigų prabangos prekėms ir nepriekaištingam aptarnavimui, jie taip pat puikiai moka planuoti, taupyti, sudaryti biudžetą, visada galvoja apie ilgalaikę perspektyvą ir investicijų grąžą.

Žemės ženklai ir sveikata

Dienos režimas ir komfortas – pagrindiniai Žemės stichijos ženklų puikios savijautos pagrindai. Jiems patinka veikla, kuria užsiimant matomas progresas, pavyzdžiui, joga, bėgimas ar svorių kilnojimas. Pagrindinė taisyklė – pasirinkti tokią treniruočių formą, kuri iš tikrųjų patinka, ir laikytis nustatyto grafiko.

Kaip subalansuoti žemės stichiją

Žemės ženklai linkę pasiduoti hedonizmui ir kitoms pagundoms. Atsispirti joms padės minėtas režimas ir struktūruotas požiūris. Be to, jiems naudinga kartais mokytis ko nors naujo, kad nepimtų tinginystė ar kūrybinis sąstingis.

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE ORO ŽENKLUS (DVYNIAI, SVARSTYKLĖS, VANDENIS)

Oro stichijos ženklų ypatybės – lankstumas, smalsumas ir gebėjimas prisitaikyti. Oras yra nepriklausomas, laisvas ir visur esantis, todėl Dvyniai, Svarstyklės ir Vandenis nepripažįsta ribų ir mėgsta laisvai judėti visur, keisdami vietas, aplinką bei lengvai susižavėdami naujomis idėjomis.

Ši laisva stichija suteikia jiems judrumo, permainingumo, vikrumo ir imlumo. Oro trigono ženklai greitai prisitaiko prie pokyčių ir pavargsta nuo monotonijos. Jų ideali gyvenamoji aplinka – įvykių centre.

Oro ženklai meilėje

Kadangi oro trigono ženklai yra labai komunikabilūs, jiems svarbu užmegzti žodinį ryšį: išsimylėjęs oro stichijos atstovas pokalbio metu siekia pajusti protinį ryšį ir panašų humoro jausmą. Santykiuose jis vertina laisvę, tačiau nemėgsta, kai apie jį sprendžiama pernelyg skubotai.

Oro ženklai ir pinigai

Oro ženklai neblogai išmano technologijas, todėl jiems lengvai sekasi naudotis skaitmeninėmis

finansų valdymo programėlėmis. Kaip ir Ugnies ženklai, jie gali išleisti dideles pinigų sumas, tačiau ne tam, kad pabrėžtų savo išskirtinumą, o greičiau socialinėms pramogoms: vakarėliams, kelionėms, ekskursijoms ir susitikimams.

Oro ženklai ir sveikata

Kadangi Dvyniai, Svarstyklės ir Vandenys vertina ryšį bei bendravimą, jiems patinka nekeisti specialistų ir kreiptis į tuos pačius gydytojus, o dar geriau – turėti šeimos gydytoją. Kalbant apie fizinį aktyvumą, oro ženklams labiausiai tinka grupinės treniruotės, užsiėmimai su instruktoriumi ar partneriu: būdami kompanijoje jie lengviau išlaiko motyvaciją.

Kartais Oro ženklai atrodo išsiblaškę arba susimąstę – tai pirmasis vidinės disharmonijos požymis. Norint jos atsikratyti, reikėtų nedelsiant imtis veiklos. Polinkis į savianalizę – pagrindinis oro ženklų trūkumas, su kuriuo padeda kovoti bendravimas su draugais ir įvairi veikla.

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE VANDENS ŽENKLUS (VĖŽYS, SKORPIONAS, ŽUVYS)

Po išorine vandens stichijos ženklų ramybe vyksta tikra jausmų audra. Jiems iš prigimties būdinga daugiau išgyventi viduje, nei rodyti tai kitiems. Vandens ženklai pasižymi sielos subtilumu, gebėjimu nuoširdžiai užjausti ir stipriai prisirišti.

Kartais jie būna abejingi, vangūs ir net tingūs – taip nutinka Žuvims ir Vėžiui, tačiau beveik niekada Skorpionui. Ryški vaizduotė, polinkis svajoti ir fantazuoti, be išpūdingų kūrybinės saviraiškos gebėjimų, dažnai lydimi vidinių prieštaravimų – iliuzijų susidūrimo su tikrove.

Vandens ženklai meilėje

Kaip tikriausiai jau žinote, pasimatymas su vandens stichijos atstovu vargu ar bus atsitiktinis. Vėžys, Žuvys ir Skorpionas greitai išsimyli, jie linkę idealizuoti tuos, kuriuos myli, o jų jausmai kartais būna pernelyg intensyvūs. Tačiau atsidasimas šeimai ir namų židiniui dažnai atperka bet kokius trūkumus.

Vandens ženklai ir pinigai

Vandens ženklams būdingas rūpinimasis ateitimi – jie moka atidėti pinigų juodai dienai, tačiau dažnai vadovaujasi emocijomis, todėl gali

neapgalvotai išlaidauti. Jei pajamos yra didesnės nei vidutinės, vandens stichijos atstovui verta susidraugauti su finansų konsultantu, kad investicijos būtų nukreiptos tinkama linkme.

Vandens ženklai ir sveikata

Vandens ženklams svarbus proto, kūno ir dvasios ryšys, kurį galima pasiekti saugioje ir patogioje aplinkoje. Todėl Vėžiui, Žuvims ir Skorpionui svarbu turėti savo butą, o dar geriau – namus, kuriuose jie galėtų atsipalaiduoti.

Kalbant apie treniruotes, reikia pasakyti, kad jiems tinka joga su kvėpavimo pratimais arba veikla, susijusi su vandeniu, pavyzdžiui, plaukimas ar irklavimas. Vandens judėjimas sutampa su jų emocijų tėkme.

Kaip subalansuoti vandens stichiją

Kai Vandens ženklai praranda pusiausvyrą, jie gali jaustis užvaldyti savo emocijų – nesvarbu, ar tai būtų liūdesys, ar pyktis, ar nerimas. Todėl emocijų valdymas, pasitelkiant tokias praktikas kaip kvėpavimo pratimai ar tapšnojimas, gali būti labai naudingas. Naudinga viskas, kas leidžia emocijoms laisvai judėti.

Pagal užsienio spaudą parengė
Viktorija AMBROZIENĖ

SAVAITINIS
ELEKTRONINIS
LEIDINYS

MOKESČIŲ, APSKAITOS
IR TEISĖS REGLAMENTŲ

NAUJIENTLAIŠKIS

ĮSTATYMAI. NUTARIMAI. ĮSAKYMAI. VMI KOMENTARAI

Pačiolio savaitė

Naujienlaiškis siunčiamas kiekvieną trečiadienį.

Visų buhalteriams aktualių teisės aktų pakeitimų išsamią apžvalgą ir pačius pakeistus reglamentus rasite elektroniniame leidinyje

**MOKESČIŲ, APSKAITOS IR TEISĖS REGLAMENTŲ
NAUJIENTLAIŠKIS.**

„Buhalterija“ prenumeratoriai Naujienlaiškį
gali įsigyti tik už – ~~49 €~~ **39 €** (su PVM).

Tai tik 11 centų per dieną – ir VISUS METUS BŪSITE RAMŪS!

Kreipkitės tel. (0 5) 2700 636, el. paštu savadai@paciolis.lt arba www.paciolis.lt

Žurnalo steigėja ir leidėja bendrovė „Pačiolis“

ŽURNALO REDAKCIJA

Vyriausiasis redaktorius doc. dr. auditorius
Gediminas KALČINSKAS

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas
auditorius **Gintautas DEVEIKIS**
(finansinė apskaita)

Vaidotas DAUSKURDAS
(teisė)

Oksana GALIN
(mokesčiai)

Marina GUPTOR
(mokesčiai, i.MAS)

auditorius **Valdas JAGMINAS**
(buhalterinė menedžmento apskaita)

Vaidotas NARUŠIS
(informacinės technologijos)

Administratorius
Andrej ŠADRAKOV

Maketuotojos:
Ramutė KALČINSKIENĖ
Virginija KEBLIENĖ

Kalbos redaktorė
Danguolė VANAGAITĖ

A.s. LT157044060000914441 AB SEB banke
Leidyklos „Pačiolis“ 2 439 leidinys
Pasirašyta spaudai 2026 08 24
Leidinys tik prenumeruojamas
Ofsetinė spauda.
Rinko ir maketavo leidykla „Pačiolis“
Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių 13B, Vilnius

Rankraščiai nerecenzuojami ir negražinami.

- Išspausdinti straipsniai gali nesutapti su redakcijos nuomone.
- Visi paryškinimai bei kitokie teksto išskyrimai (taip pat norminiuose aktuose) gali būti atlikti redakcijos.
- Už reklamos ir užsakomųjų straipsnių turinį redakcija neatsako.
- Perspausdinant „Buhalterijos“ straipsnius, būtina nuoroda.

Redakcijos adresas:
Liudviko Zamenhofo g. 5, 06332 Vilnius
el. paštas buhalterija@paciolis.lt

Dėl leidinių prenumeratos, platinimo ir reklamos
kreiptis tel. (0 5) 2700 636 arba
el. paštu reklama@paciolis.lt

GALVOSŪKIS SUDOKU

SUDOKU lentelė susideda iš devynių stulpelių ir devynių eilučių, suskirstytų į 9 langelius. Visa lentelė dar suskirstyta į 9 langelių (3 × 3) kvadratus.

Pagal susitarimą galvosūkiuose naudojami skaitmenys, tačiau matematiniai ryšiai čia nėra svarbūs, taigi galimi galvosūkio variantai naudojant kitus simbolius, pavyzdžiui, abėcėlės raides ar spalvas.

Žaidimo esmė – įrašyti skaitmenis nuo 1 iki 9 į stulpelius, eilutes ir 9 langelių (3 × 3) kvadratus taip, kad skaitmenys nesikartotų.

Patarimus ir sprendimus rasite interneto svetainėje www.sudoku.lt. Šio galvosūkio atsakymą spausdinsime kitame mėnraščio numeryje.

		1		9		7		
			3		7			
3			2		4			6
	6	7				4	5	
4								1
	2	3				8	9	
9			6		1			4
			9		5			
		4		7		9		

Galvosūkio SUDOKU, išspausdinto žurnale „Buhalterija“ Nr. 8 (1047) rugpjūčio 4 d., atsakymas.

1	2	6	5	4	3	7	9	8
3	9	4	8	7	1	2	5	6
5	7	8	9	6	2	4	3	1
2	1	3	4	9	5	6	8	7
8	6	9	3	2	7	1	4	5
7	4	5	6	1	8	9	2	3
9	5	1	7	3	4	8	6	2
4	8	7	2	5	6	3	1	9
6	3	2	1	8	9	5	7	4

VISKAS, ką svarbu žinoti apie įmonės automobilius –

aktualiam nuotoliniame seminare

AUTOMOBILIS ĮMONĖJE:

apskaita, apmokestinimas ir dokumentavimas.
Geroji praktika ir būdai išvengti mokesčių rizikų

SEMINARO LEKTORĖS:

konsultantės ekspertės **Oksana GALIN** ir **Marina GUPTOR**.

PROGRAMA

1. Įmonės **automobilio įsigijimo ir eksploatavimo išlaidų** apskaitos reikalavimai. Automobilio būtinybės įmonės veiklai pagrindimas.
2. **Lizingo būdu** įsigyto automobilio apskaitos ypatumai. Atgalinis lizingas.
3. Automobilio **pirkimo PVM atskaitos** galimybės ir ribojimai. **Elektromobilių PVM** atskaitos ypatumai.
4. **Pardavimo PVM** apskaičiavimas ir PVM tarifų taikymas **parduodant automobilį**. Maržos schemos taikymas.
5. Automobilio eksploatavimo ir remonto išlaidų pripažinimo **leidžiamais atskaitymais** reikalavimai.
Nuo 2025 m. taikomi lengvųjų automobilių įsigijimo ir nuomos išlaidų ribojimai.
6. **Degalų ir elektros energijos** apskaitai keliami reikalavimai mokesčių įstatymuose. Suvartojimą pagrindžiančių dokumentų pavyzdžiai.
7. **Aplinkos taršos mokesčio** už suvartotus degalus apskaičiavimas ir taikomos lengvatos.

KIEKVIENAS NUOTOLINIO SEMINARO DALYVIS:

- gaus kokybiškus seminaro vaizdo įrašus;
- gaus išsamiai parengtą spausdintą seminaro knygą;
- išklausti seminarą galės sau patogioje vietoje ir norimu laiku tiek kartų, kiek reikės.

Seminaro kaina – tik **97 €** ^{137 €} (PVM netaikomas). **iki rugsėjo 30 d.**

Trukmė – 5 ak. val.

Norėdami įsigyti seminarą, sumokėkite jo kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke.
Mokėjimo nurodyme BŪTINAI įrašykite PREKĖS KODĄ (TS123N), PRISTATYMO ADRESĄ, EL. PAŠTĄ ir TEL. NUMERĮ.

Daugiau informacijos – tel. (0 5) 2700 636, el. p. seminarai@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

Su Jumis jau

Ilgametis ir patikimas
BUHALTERIO DRAUGAS – žurnalas

Buhalterija

apskaitos ir mokesčių apžvalga

Prenumeruokite žurnalą **2027** metams!

Prenumeruodami gausite:

- ✓ **MĖNESINĮ ŽURNALĄ**, kuriame rasite daug aktualių publikacijų mokesčių apskaičiavimo, buhalterinės apskaitos bei finansinės atskaitomybės, taip pat – darbo ir įmonių teisės klausimais.
- ✓ **SAVAITINĮ ELEKTRONINĮ PRIEDĄ**, kuriame pateikiama operatyvi informacija apie teisės aktų naujienas, VMI raštai, valdžios institucijų ir „Pačiolio“ ekspertų konsultacijos, mokesčių mokėjimo ir deklaravimo kalendorius ir kita aktuali informacija.
- ✓ **ELEKTRONINĘ BAZĘ**, kurioje visus metus skelbiama tik prenumeratoriams skirta įvairi papildoma naudinga medžiaga.
- ✓ **Tradicinį išsamų metinį leidinį „NAUDINGA INFORMACIJA BUHALTERIAMS“**, kuriame nurodyti mokestinių pranešimų ir deklaracijų parengimo atvejai ir terminai, pateikiami įvairios normos ir normatyvai, PVM klasifikatorius, nekilnojamojo turto mokesčio tarifai ir daug kitos praktinės informacijos.
- ✓ Tradicinius spiralinį ir kišeninį **kalendorius**.
- ✓ Kasdieniam darbui **naudingas atmintines ir suvestines**.

Žurnalo BUHALTERIJA 2027 metams KAINOS (iki spalio 31 d.):

POPIERINĖS versijos: **tik 219,30 €** 258 € (su PVM). Prekės kodas – BAMA27.

ELEKTRONINĖS versijos: **tik 169,15 €** 199 € (su PVM). Prekės kodas – EBAMA27.

SIEKiantiems daugiau – **Buhalterija +PLUS** versija!

PAPILDOMAI SUMOKĖJĘ tik 30 €, gausite:

Ištisus metus kiekvieną savaitę – išskirtinai naudingą elektroninę priemonę
„**MOKESČIŲ, APSKAITOS IR TEISĖS REGLAMENTŲ NAUJIENLAIŠKĮ**“.

Joje pateikiami naujausi buhalteriams aktualių norminių aktų pakeitimai kartu su
nauja ir ankstesnėmis norminio akto redakcijomis bei jų palyginimais

(priemonės kaina perkant atskirai – 49 €).

BUHALTERIJA PLUS 2027 metams KAINOS (iki spalio 31 d.):

POPIERINĖS PLUS versijos: **tik 249,30 €** 288 € (su PVM). Prekės kodas – BAMAPlius27.

ELEKTRONINĖS PLUS versijos: **tik 199,15 €** 229 € (su PVM). Prekės kodas – EBAMAPlius27.

Norėdami užsisakyti žurnalą, sumokėkite jo prenumeratos kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502)
a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme įrašykite **prekės kodą** (kodai nurodyti prie kainų),
pristatymo adresą, tel. numerį ir el. pašto adresą.

Daugiau informacijos – tel. (0 5) 2700 636, el. p. prenumerata@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt

Užs. 2727bam